

Katolički list

Zvonik

GOD. XVIII. BR. 11 (193) Subotica, studeni (novembar) 2010. 130,00 din

Glavna broja: Ususret Došašću

Reportaža: Katolička baština u Vojvodini

Intervju: Dušan Škorić

Nedjelja zahvalnosti - Žednik

Nedjelja zahvalnosti - Vajska

Nedjelja zahvalnosti - Plavna

Posjet izaslanstva Ministarstva kulture RH

IX. Dani Balinta Vujkova

Krštenje kćerica Zvonikovih suradnika

Orgulje i harmoniji

Restauracija, popravak, održavanje, štimanje, kao i nabava rabljenih.
Reference: orgulje u katedralama u Subotici i Sremskoj Mitrovici, u somborskoj karmelskoj crkvi, te preko dvadeset drugih orgulja u zemlji inozemstvu.

Preporuka od prof. Emina Armana iz Zagreba.

Đerđ Mandić
Tel: 063 85 94 805
E-mail: mandicd2@yahoo.com

„Ja“ ili „Mi“?

Rastužila me je nedavno spoznaja da se današnji ljudi ne vole družiti. Točno je! Ljudi se više ne vole družiti kao prije! Na temelju čega sam to zaključila? U župi kojoj pripadam, Pastoralno vijeće svake nedjelje poslije svete mise poziva župljane na skromno druženje u župnu dvoranu. Okupi ih se tek petnaestak, i to većinom „pastoralaca“, pa mi se stoga samo po sebi nametnulo pitanje: zar se ljudi više ne vole vidjeti, razgovarati, razmijeniti mišljenja, potužiti se jedni drugima? Boje li se jedni drugih i zar su toliko izgubili povjerenje jedni u druge? Je li osobna izgradnja, vrijeme provedeno u osami ili druženje samo s odabranima i istomišljenicima, važnije od zajedništva? Jesu li, tako otuđeni, doista sretniji? Je li moguće da je „ja“ veće od „mi“? Sve su to samo pitanja na koja odgovor ne može dati zajednica, već svatko ponaosob. Što je za mene važno, što je za mene zajednica? Biram li radije osamu i samoću od susreta s bratom čovjekom? Pitam se, kako je moguće susresti Boga, a plašiti se susreta s ljudima? U ljubavi i prijateljstvu, kako nas uči Sveto pismo, nema straha!

Zaboravljamo pri tom da je Isus bio čovjek susreta, čovjek riječi, ali prije svega djela. Isus nije strahovao od ljudi! Stoga bismo vrijeme Adventa koje je pred nama, trebali posvetiti upravo Susretu, Čovjeku i Djelima. Pisano velikim slovima. Jer, nije Advent ni godišnji poziv na milosrđe prema

onima koji nemaju (bez da to istinski osjetimo u srcu), niti pokušaj da budemo bolji kršćani, već je učenje i priprava za susret s Bogom po braći ljudima.

Stoga će u iščekivanju Isusova rođenja, na mnogim župama ovoga Došašća biti slavljene mise zornice. Iskoristimo ih za susret s Bogom i braćom i sestrama. Ne samo s onima koji su nam dragi, nego i s onima kojima je potrebna riječ, a ne kruh zemaljski, onima koji žive osamljeni, ali ne i usamljeni. Potrebno ih je iznova otkrivati. Od takvih se trebamo učiti. Radujmo se misama zornicama i radujmo se drugim ljudima. Učinimo ovo vrijeme iščekivanja toplijim, ne samo sebi nego i drugima. Uz toplu riječ, šalicu kave ili čaja. Možda će upravo jedan takav poziv i susret približiti udaljene, pomiriti zavađene i utješiti rastužene. Prestanimo živjeti u svijetu gdje glavnu riječ ima „ja“, već pokušajmo postati „mi“.

Adventski broj *Zvonika* odiše upravo tom stvarnošću: željom za susretom s bratom čovjekom, s Vama dragi čitatelji, i domišljanjem što nam je činiti da drugom bude bolje.

Zaokupljeni tim mislima, a u iščekivanju novoga susreta s Vama, želim Vam radosno Došašće i mnoštvo susretanja, najprije s vlastitim „ja“, a onda i s „mi“ kojega smo svi pozvani izgrađivati!

Zamjenica glavnoga urednika

Iz sadržaja

Papin posjet Španjolskoj....5

Tema broja:

Ususret Došašću6

Obilježena 70. obljetnica

smrti Alekse Kokića.....8

20. obljetnica Hrvatskog društva katoličkih

novinara9

205. obljetnica župe Irig....16

Reportaža:

Katolička baština u

Vojvodini23

Intervju:

Dušan Škorić26

Kršćanski stav:

Legenda i stvarnost

Gabrić ćuprije.....35

90 godina Družbe

Kćeri Milosrđa43

Obitelj:

Molitva „bez razloga“44

Vjernici pitaju:

Može li se vraćanje

vraćanjem liječiti?.....47

Noć sjaji kao dan

Piše: o. Vjenceslav Mihetec, ocd

Kad u ove tmurne jesenske dane promatram guste oblake kako se guraju i prepliću, kao da svaki od njih želi zauzeti što bolje mjesto i što više prostora nad ovim beskrajnim ravninama, pada mi na pamet slika oblaka iz Svetoga pisma. Evanđelisti izvješćuju da se iz oblaka začuo Očev glas, i to pri Isusovu krštenju i preobraženju. Kad je Isus uzašao na nebo, oblak ga je skrio njihovim očima.

Kasna je jesen, a oblaci u jeseni kao da nose posebnu poruku. Tako snažno pritišću obzorja, ta susretišta nebeskog svoda s rubovima zemlje. Djeluju nekako prijeteći, a u čovjeku se javlja tiha želja za svjetlom.

Mjesec studeni započinje svetkovinom Sviju svetih i Dušnim danom, a završava zornicama koje navješćuju Božić. Dok na samom početku mjeseca motrimo sjaj i bljesak svetih, koji su živjeli u Božjoj ljubavi, javlja se oblak koji sve to pokušava zastrijeti, pa i samu svjetlost svetih. Ma koliko god oni svojim prijetećim izgledom zauzimaju prvo mjesto, ipak ne mogu ugasiti

svjetlost. Svom svojom snagom ona svijetli iza njih i probija oblake.

Na grobovima naših pokojnika gore svijeće. Početkom studenog ljudi dolaze na počivališta koja bude nadu uskrsnuća i pale svijeće. Paze da ih vjetar ne ugasi. Neki uz plamen grobnih svjetiljki razgovaraju o pokojniku, neki samo očima prate titraj plamena, a ima ih i koji mole. S Bogom razgovaraju o svojim koji im govore kroz uspomene.

U tom kovitlacu oblaka i magle, što ih vjetar gura i premješta sad na jednu sad na drugu stranu, u svem tom gibanju titra plamen svjetlila na grobu. Čas kao da će se ugasiti, pa onda se opet rasplamsa, pa se prigiba sad na jednu sad na drugu stranu. Ali gori, svijetli i grije. Ne probija li to iz groba plamen ljubavi srca koje krije oblak zemlje? Nije li to odsjaj one neugasive ljubavi koja nas je osvjetljavala u našim mukama i sumnjama života, one ljubavi koja se prigibala do zemlje, kad smo pali i dizala nas k nebu, koja nas je pratila i na pravim i na krivim stazama našeg životnog hoda? Neumiriva, nerashladiva i neugasiva je ta ljubav. Ne može je ugasiti niti sakriti ni hrpa zemlje, ni gromada kamena. Ona svijetli i gori, ona grije.

Krštenik vjeruje u uskrsnuće tijela i život vječni. On gleda kroz zemlju i kamen. Kroz maglu i oblak. On prati mig svjetla, njegova svijeća se ne gasi. On plače i korača, pada i uspravlja se. I tama njemu svijetli kao dan i svjetlo, zapaljeno na krštenju, njemu osvjetljava stazu koja ga vodi k svjetlosti vječnoj. S onim i k onomu koji je rekao: *Ja sam svjetlost svijeta*.

Raduje me što mjesec studeni započinje svetkovinom *svjetla svetih* što nam pokazuje svjetlo jače od groba i smrti, i što na koncu završava zornicama, koje najavljuju *Mlado sunce s visine*.

Kako je dobar Bog onima koji ga vole, ne ostavlja ih ni u tami života ni u mraku groba. Njihovu nadu osvjetljuje svjetlom koje ne pozna zalaza.

S pjesnikom uskliknimo Majci naše nade: *Dušo duše hrvatske, Isusova Mati. Sunce naših stradanja, ne prestani sjati*.

Apostolski pohod pape Benedikta XVI. Španjolskoj

Priradio: Dragan Muharem

Svoje 18. međunarodno putovanje, papa Benedikt XVI., ostvario je dvodnevnom posjetom Španjolskoj, 6. i 7. studenog, u tijeku kojega je hodočastio na grob sv. Jakova apostola u svetištu Santiago de Compostela u prigodi Svete godine, a drugoga dana je u Barceloni posvetio glasovitu Gaudijevu Sagrada Familia, te crkvi Sv. obitelji dodijelio naslov Manje bazilike.

U govoru na svečanom dočeku u međunarodnoj zračnoj luci hodočasničkoga središta, trećega po veličini u svijetu nakon Jeuzalema i Rima, Sveti Otac pozvao je europske narode na poštovanje i očuvanje kršćanske slike čovjeka, što uključuje sudjelovanje u borbi za istinsku slobodu i pravdu, osobito za najsiromašnije i usamljene. Papi su dobrodošlicu izrazili španjolski prijestolonasljednik Felipe i supruga Letizia, a zatim ga je na desetak kilometara dugom putu do katedrale u Santiagu oduševljeno pozdravilo oko 200.000 Španjolaca.

Poput sluga Božjega pape Ivana Pavla II., koji je odavde potaknuo Stari kontinent da oživi svoje kršćanske korijene, i ja želim potaknuti Španjolsku i Europu da izgrađuju svoju sadašnjost i pripremaju budućnost polazeći od prave istine o čovjeku, od slobode koja poštuje istinu, od pravde za sve, počevši od najsiromašnijih i odbačenih. Španjolska i Europa ne moraju se brinuti samo o materijalnim potrebama ljudi nego i o moralnim i društvenim, duhovnim i vjerskim, jer sve su te zbilje istinske potrebe cjelovitoga čovjeka, a jedino se tako

učinkovito djeluje za njegov istinsko dobro, istaknuo je Benedikt XVI. Potom se zaputio u svetište gdje se, nakon kratkog klanjanja pred Presvetim, zadržao u molitvi na grobu apostola Jakova.

U jubilarnoj godini, Papa, Petrov nasljednik, hodočasti na grob svetoga Jakova da utvrdi u vjeri svoju braću i ojača nadu naroda, da povjeri apostolovu zagovoru čežnje, napore i zauzimanje za evanđelje. Grleći apostolov kip molio sam za svu djecu Crkve, čiji je početak u otajstvu zajedništva s Bogom. Uvjet za pravu slobodu jest iskreno traženje istine, ne mogu se razdvajati istina i sloboda. Čovjek bi se izgubio ako ne bi žudio za istinom, pravdom i slobodom, ustvrdio je Benedikt XVI.

Nakon objeda sa španjolskim kardinalima i biskupima i pratnjom, Sveti Otac predvodio je jubilejsku misu na glavnome trgu u Santiagu. *Kao glasnik evanđelja, koje su Petar i Jakov posvjedočili krvlju, odavde želim upraviti pogled na Europu, njezine velike potrebe, strahove i nade. Na doprinos Crkve toj Europi, koja se posljednjih pedeset godina zaputila prema novom ustroju i projektima. Tragično je da se u Europi, naročito u XIX. stoljeću, učvrstilo i proširilo uvjerenje da je Bog protiv čovjeka i njegove slobode. Ne možemo živjeti u tami, bez svjetla. Bog raspršuje tame ljudskog srca, stoga je nužno da On ponovno zasja na europskim nebesima, da se njegovo ime ne izgovara uzaludno, da ga se ne zlorabi. Europa se mora otvoriti Bogu, osloboditi se svoga straha, surađivati s milošću Božjom za dostojanstvo čovjeka, potvrđeno u europskoj tradiciji, zaključio je Benedikt XVI., dodajući da se ne može štovati Boga ako se ne štiti čovjeka, niti se može služiti čovjeku ako se ne pita tko mu je otac. Europa znanosti, tehnologije, civilizacije i kulture mora biti otvorena prema nadnaravnome i bratstvu s drugim kontinentima, živome i istinitom Bogu polazeći od živog i istinskog čovjeka, istaknuo je Sveti Otac.*

Drugoga dana svog apostolskog putovanja papa Benedikt XVI. susreo se u Barceloni s kraljem Juanom Carlosom i kraljicom Sofijom, uoči mise posvete crkve Sv. obitelji, glasovitoga djela katalonskoga arhitekta Antonija Gaudija. To je slavlje ujedno vrhunac Papina dvodnevnog pohoda Španjolskoj koje je započeo

kao hodočasnik u svetištu Santiago de Compostela, gdje se u jubilarnoj godini pomolio na grobu apostola Jakova.

Crkva se protivi svakom obliku negiranja ljudskoga života i podupire sve što promiče naravni red ustanove obitelji. Nerazrješiva sveza muškarca i žene temelj je ljudskoga života. Samo tamo gdje su ljubav i vjernost izrasta istinska sloboda koja je nastavlja, istaknuo je Papa, upućujući snažni apel za djelotvornu potporu i zaštitu braka, obitelji i života: Crkva stoga traži odgovarajuće gospodarske i socijalne mjere pomoću kojih bi se žena u punini mogla ostvarivati u svome dome i na radnom mjestu, traži da država djelotvorno podupre bračne parove koji žele zasnovati obitelj. Nadalje ustraje na zaštiti djeteta u njegovoj svetosti i nepovredivosti od trenutka začeća.

Na kraju dvodnevnoga posjeta Španjolskoj papa Benedikt XVI. pohodio je 7. studenoga katolički institut koji skrbi za djecu s teškim invaliditetom „Nen Deu“ u Barceloni. Osudivši društveno izopćivanje bolesnih i s teškoćama u razvoju, Papa je upozorio da tehnološki i napredak u medicini mora uvijek poštovati život i dostojanstvo čovjeka.

Apelom za povratak kršćanskim korijenima Europe papa Benedikt XVI. završio je 7. studenoga dvodnevni pohod Španjolskoj. Došao sam kao hodočasnik pomoliti se na grobu sv. Jakova u njegovu svetištu u Santiagu de Composteli, pridružujući se hodočasnicima iz Španjolske, Europe, i cijeloga svijeta koji tu žele ojačati vlastitu vjeru i tražiti pomirenje i mir.

Pri dolasku u zračnu luku Papu su pozdravili kralj Juan Carlos i kraljica Sofia. Kralj je zahvalio Papi na posjetu, ocijenivši da su ta dva dana za Crkvu u Španjolskoj bila ispunjena osjećajima i radošću. Papi je posebno zahvalio za poruke mira, solidarnosti i nade u bolji svijet. Benedikt XVI. zahvalio je kralju i svima koji su omogućili njegovo putovanje te istodobno najavio svoj dolazak sljedeće godine u Madrid, na slavlje Svjetskoga dana mladosti.

Već se bliži vrijeme blago...

Priradio: mr. Andrija Anišić

Početak studenog bio sam u Zagrebu. Išao sam pjesice Ilicom. Kad sam se približio Trgu, primijetio sam da radnici stavljaju na bandere božićne ukrase. Pomislih – počelo je. Sjetih se one evanđeoske „sinovi svijeta mudriji su od sinova svjetlosti“. Oni koji komercijaliziraju Božić, na vrijeme to počinju. Došašće je vrijeme pripreme za Božić, a vrijeme pripreme za Došašće u kojem treba puno toga prodati do Božića, počinje gotovo mjesec dana ranije... No, priznajem, ipak mi je bilo milo pri srcu na tu pomisao da se bliži Došašće. Čuo sam u dubini svoga bića riječi drage mi adventske pjesme: „Već se bliži vrijeme blago, već se bliži onaj čas, kad će izići Sunce drago, zasjat svemu svijetu spas“. Za mene kao župnika Došašće je najdraži – iako vrlo naporan – period crkvene godine. Veselim se Zornicama. Čuo sam još od nekih vjernika da se raduju što ove godine Došašće počinje ranije. Duže će trajati Zornice... Eto, i mi se pripremamo za Došašće mjesec dana ranije. I ovaj moj prilog trebao bi biti doprinos toj pripravi.

Kako proživjeti Došašće na pravi način

Ponekad kupim knjigu jer me privuče naslov. Tako sam i sad kupio jednu. Naslov joj je „Budni budite“. To su teološke meditacije za došašće i Božić Mladena Parlova. Poslužiti ću se nekim njegovim mislima, jer su konkretne. I ja volim u tematskom pisanju kao i u propovijedima biti konkretan.

Iščekivanje, budnost i radost

Kršćanin – čovjek iščekivanja, zna dobro razlikovati idole sadašnjeg a i budućega. On se moli jedino konačnoj budućnosti – Bogu te jedino njega iščekuje kao svoje osobno ostvarenje i ostvarenje zajednice u kojoj živi, tj. čovječanstva u cjelini. U vjeri sluti i prihvaća da on i svijet u kojem živi ustvari ne idu prema budućnosti, nego da ta trajna budućnost dolazi k njima. Ta je budućnost, ako rekoh, već započela te se u svojoj punini približava nama. Svaki dan našega života ona nam je bliže, ako smo vjerni njezinu sadašnjem obliku, milosti, ljubavi, Duhu.

Zbog svega rečenoga, kršćanin, čovjek iščekivanja, ljubi iznad svega Boga, a sadašnje vrijeme shvaća kao prigodu koju mu Bog dariva za rast u ljubavi koja jedina daje vrijednost i smislenost njegovu životu.

Na temelju rečenoga lako je shvatljivo zašto je duhovnost Došašća obilježena dvjema stvarnostima: budnošću i radošću. Biti budan, pripravan, znači ne dozvoliti da nas iznenadi ono što iščekujemo; da nas ne nađe pozaspale. U kršćanskoj askezi budnost tj. bdijenje igralo je stoljećima veliku ulogu. Kroz bdijenje, tj. kroz budnost, kršćani su nastojali i na praktični način ostvariti Gospodinov savjet o budnosti. Ustvari, željelo se pokazati i dokazati da je tijelo doduše slabo, ali da je kršćanski duh jači i snažniji od tijela. San je slika smrti, a bdijenje koje pobjeđuje san slika je života.

Danas su ljudi, posebno mladi, jako budni, ne spavaju po cijele noći. No, to nije budnost na koju su pozvani kršćani. To nije budnost došašća, iščekivanja, nego budnost koja se rađa iz dosade, iz želje za novim doživljajima i iskustvima a doživljava se uglavnom uvijek iznova nova praznina i mamurnost u glavi nakon neprospavane noći.

Kada kršćani govore o budnosti, ne misle toliko na tjelesnu budnost, na nespavanje, koliko na budnost duha, života. Pozvani smo biti duhom spremni i odmah otvoriti Očekivano kada pokuca na vrata našega srca. U ovom kontekstu biti budan znači biti vjeran. On sigurno dolazi! Ta se sigurnost temelji na njegovoj vjernosti zadanoj riječi, izrečenom obećanju i ljubavi prema nama. Mi ga budni iščekujemo, odnosno, vjerni smo onome što on od nas zahtijeva. Mi iščekujemo, a On očekuje!

Praktični savjeti za Došašće

Vrijeme Došašća je liturgijski jako vrijeme! Poraditi na vlastitoj budnosti osobito kroz osobnu molitvu te kroz sudjelovanje punim srcem u zajedničkoj, liturgijskoj molitvi kroz sudjelovanje u nedjeljnoj svetoj misi (i na misama Zornicama – op. A. A.). U grčkom jeziku budnost se kaže *prosche*, a molitva *proseuche*. Molitva je kćerka budnosti ili – budnost je majka molitve, znali su govoriti grčki oci.

Dobro se ispovjediti!

Vrijeme prije počinka iskoristiti za duhovni rast, ne za besplodno gledanje televizije! Iskoristiti ga za vlastitu budnost. Ja spavam, a srce moje bdi, pjeva starozavjetna zaručnica u Pj 5,2.

Poraditi i na tjelesnoj budnosti, tj. točnom vršenju svojih obveza, a osobito biti vjerni vremenu koje smo odredili za molitvu!

Savjesno i točno obavljati povjerene dužnosti kako u obitelji tako na radnom mjestu i inače u životu.

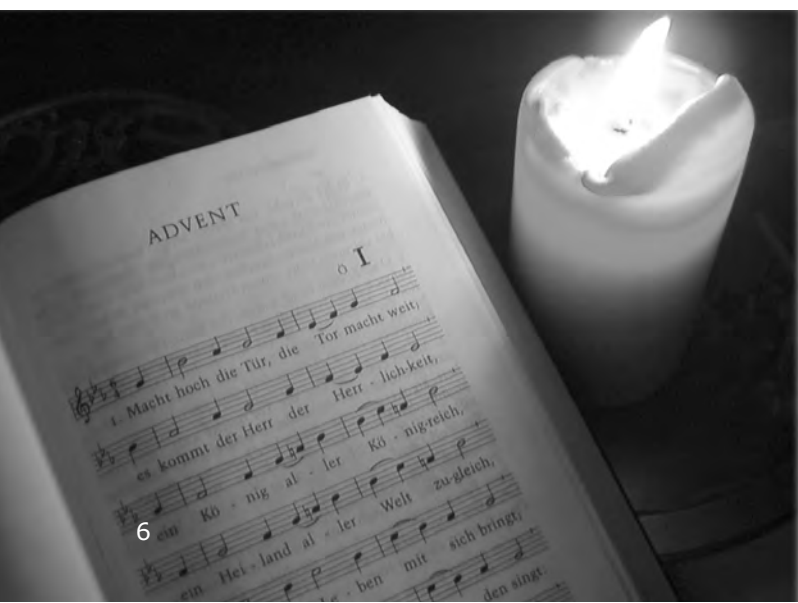
Bdjeti nad svojim govorom, čuvati se suvišnih riječi, osobito neukusnih i neumjesnih šala na tuđi račun. /Mladen Parlov, *Budni budite*, str. 17-18/

Poruka adventskih svijeća

(U ovom dijelu poslužio sam se mislima iz knjige „Počinkaj u riječi“ don Luke Depola)

Znate li da svaka adventska svijeća nosi i određenu poruku?

Četiri svijeće na vijencu znak su četiri adventska tjedna i najčešće su tri ljubičaste i jedna ružičaste boje. U prvu nedjelju Adventa, razdoblja koje prethodi Božiću, pali se prva,

ljubičasta svijeća – SVIJEĆA NADE I IŠČEKIVANJA. Ona se zove još i POSTILICA. Druge nedjelje Adventa pali se također ljubičasta svijeća – SVIJEĆA MIRA, s porukom pomirenja sa svima, kako bismo Gospodinu pripravili put do svoga srca. Zato se još zove i POMIRILICA. Treće se nedjelje pali ružičasta svijeća – SVIJEĆA RADOSTI I VESELJA. Četvrte se ponovno pali ljubičasta svijeća – SVIJEĆA LJUBAVI, dok je negdje običaj na adventski vijenac staviti i petu bijelu svijeću – Kristovu svijeću!

Simbol i poruka adventskog vijenca

Pletenje i ukrašavanje zimzelenih vijenaca davni je običaj nastao još prije pojave kršćanstva. Svijeće na zimzelenim vijencima palila su još drevna germanska plemena kako bi otjerali hladnoću prosinačkih noći, dok su u skandinavskim zemljama palili svijeće na 'krugu zemlje', čime su zazivali ponovni dolazak proljeća i toplih dugih dana. Kršćani su preuzeli ovu tradiciju u srednjem vijeku, čime je adventski vijenac postao dijelom naše tradicije.

Tradicionalni vijenac izrađen je od zimzelenog bilja spletenog u krug što simbolizira vječnost života. Bor i božikovina u vijencu simboliziraju besmrtnost, lovor označava pobjedu nad grijehom i patnjom, a cedar snagu i izlječenje od svih bolesti. Lišće božikovine podsjeća na vijenac od trnja, sukladno engleskom vjerovanju da je Kristov vijenac od trnja bio načinjen upravo od bodljikavog lišća ove zimzelene biljke. Često je u njemu i grančica ružmarina, jer ova je biljka prema legendi čuvala Djevicu Mariju na njenom putu u Egipat.

Adventski vijenac sa četiri svijeće simbolizira četiri nedjelje Došašća, a u naše je krajeve došao kao utjecaj europske civilizacije i protestantizma. Kršćani su preuzeli ovu tradiciju, pa su se adventskim vijencem poslužili u duhovnoj pripremi za Božić, u očekivanju Krista, Svjetla svijeta, koji će rastjerati tamu grijeha. Za katolike taj vijenac predstavlja život u duhovnoj tami, odnosno u očekivanju Isusa koji svojim dolaskom donosi svjetlo kojim će obasjati svijet. Advent je vrijeme pripreme za Kristov dolazak. To je i vrijeme kada su kršćani pozvani da u sebi probude vjeru. Da sa svakom novom upaljenom svijećom na vijencu još više rasvijetle put Isusu.

Paljenje adventske svijeće

Uz adventsku liturgiju, u kojoj mise zornice imaju osobitu draž, vjernici mole i u svojim obiteljima. Svakidašnja obiteljska molitva „Anđeo Gospodnji...“ stoga se u Adventu odvija uz upaljene svijeće na vijencu, bez druge rasvjete. U obitelji se potom čitaju adventski tekstovi iz Svetog pisma. Tako po molitvi i čitanju Božje riječi u Došašću, članovi obitelji rastu u nadi i u ovom svijetu sami postaju svjetlo Kristovo.

Uoči prve adventske nedjelje

Pjesma: Visom leteć... Ugasite svjetla, upalite prvu svijeću, koja se zove svijeća nade i iščekivanja ili postilica. Uz njezin plamen razmislite o riječima pjesme koju ste pjevali i molite – recimo desetku krunice s otajstvom „Koga si Djevice po Duhu Svetom začela“ i odlučite čega biste se narednog tjedna mogli odreći – i u riječi i na djelu. Bdište! Budite pripravnici, jer Sin čovječji dolazi. On vas želi iznenaditi svojim pohodom.

Na sličan način mogli biste prirediti u svojoj obitelji adventsku večer subotom uoči svake od četiri adventske nedjelje. Dakle, otpjevate najprije jednu adventsku pjesmu. Podsjetite se kako se zove određena adventska svijeća. Nešto izmolite i donesite konkretne odluke kako ćete ostvariti poruku određene svijeće u tjednu koji je pred vama.

Priča i stvarnost

Kako je nastao cvijet „Božićna zvijezda“

Mnogima su blagdani nezamislivi bez božićne zvijezde, lijepe i dekorativne lončanice s crvenim i zelenim listovima. U njejoj domovini Meksiku, osim što u vrijeme Božića njome ukrašavaju domove, majke uspavljaju djecu toplom i dirljivom pričom o tome kako je ona nastala.

Dogodilo se to na Badnjak, u jednom malom selu, u crkvi u kojoj je župnik s djecom ukrašavao oltare i slagao božićne jaslice. Da crkva i uprizorenje rođenja maloga Isusa budu što ljepši i raskošniji, svako je dijete iz svog doma donijelo neki ukras, primjerice svijeću, figuricu od gipsa ili kuglicu za jelku. Kako, nažalost, kod kuće nisu imali nikakve božićne ukrase, a ni novaca da ih kupe, siromašni brat i sestra, Pablo i

Maria, za jaslice su donijeli biljku koju su pronašli uz ogradu svojega vrta.

Kako je biljka bila ne samo obična, nego i vrlo neugledna, ostala su im se djeca jako rugala i glasno smijala. No, kad su se sutradan svi ponovno okupili u crkvi, imali su što vidjeti. Preko noći

se dogodilo čudo koje je i djecu i župnika ostavilo bez daha. Neugledna i nimalo lijepa biljka pretvorila se u prekrasan cvijet s crvenim i zelenim listovima kojemu su sretni i ponosni Maria i Pablo nadjenuli jednako tako lijepo ime – „božićna zvijezda“.

Naravno, kako život nije bajka čak ni u vrijeme Božića, u zbilji se sve to dogodilo posve drugačije. Božićnu zvijezdu (*euphorbia pulcherrima*, *poinsettia*) je 1828. u brdima Meksika otkrio ambasador SAD-a i zaljubljenik u prirodu, Joel Poinsette, po kojem je i dobila ime poinsettia. Uskoro je božićna zvijezda dospjela u Europu, u Englesku, da bi je već 1834. pod latinskim imenom *euphorbia pulcherrima*, opisao berlinski botaničar Johan Klotzsch. Početkom 20. stoljeća poinsettia se počela pojavljivati u cvjećarnicama, a od 1950. sve se više veže uz božićne i novogodišnje blagdane te postaje jedna od najomiljenijih ukrasnih biljaka u srednjoj Europi.

Obilježena 70. obljetnica smrti Alekse Kokića

Svečana akademija u povodu 70. obljetnice smrti svećenika i pjesnika Alekse Kokića u organizaciji župe Isusova Uskrsnuća i udruge „Pučka kasina 1878.“, održana je 5. studenog u crkvi Isusova Uskrsnuća u Subotici.

Pod pokroviteljstvom mons dr. Ivana Pénzeša, subotičkog biskupa, obnovljena je uspomena na Aleksu Kokića koji je za kratkog ali bogatog stvaralačkog vijeka svom Rodu ostavio trajni spomen duboke vjere i plemenite ljubavi.

Prvi dio programa započeo je u ranim popodnevним satima na Bajskom groblju, gdje je župnik mons. Bela Stantić, uz nazočnost Kokićeve rodbine i užeg kruga prijatelja, imao službu Riječi i kratku homiliju, te na kraju ondje položio vijenac. Potom su se štovatelji Alekse Kokića okupili u dvorištu župe Isusova Uskrsnuća gdje je prije 14 godina postavljeno njegovo brončano poprsje, rad Neste Orčića, subotičkog kipara. Skupu se tada obratio dogradonačelnik Pero Horvacki koji istaknuo kako će se založiti da se Aleksu Kokiću, među književnicima i pjesnicima ovoga podneblja, nađe mjesto i u nastavnim programima naših škola.

Program je nastavljen u crkvi gdje je u 19 sati počela Svečana akademija u nazočnosti brojnih vjernika, te desetak svećenika i dvojice biskupa. Pomno

proučivši život i rad Alekse Kokića, kao ljubitelj njegove pisane riječi, predavanje je održao mons. dr. Đuro Hranić, pomoćni biskup Đakovačko-osječke nadbiskupije, na temu *Aleksa Kokić, svećenik i pjesnik*. Govoreći o Aleksinoj nježnoj naravi, nazočnima je približio srce koje je unatoč mladosti zrelo i neizmjenljivo ljubilo svog Gospodina: *Njegove su pjesme tako na osobit način izri-*

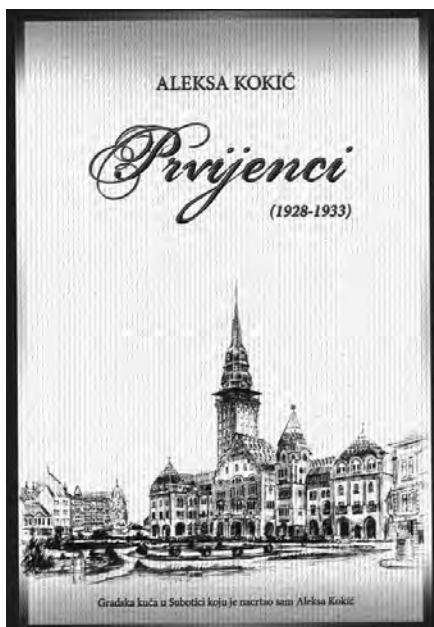
čaj njegova svećeničkog identiteta, svjedočanstvo njegova svećeničkog zanosa i plod njegove svećeničke duhovnosti. Pjesme su oblikovale i u potpunosti odredile njegov svećenički identitet i njegovo svećeništvo, te prožele njegovu osobnost i njegovo pjesničko stvaralaštvo.

„Mile svoje pjesme male spleteno u vijenac bajni, na krilo ti, mili Rode, mećem kao spomen trajni!“
(Iz pjesme *Posveta*)

U nastavku programa povjesničar Krešimir Bušić, ne skrivajući zadovoljstvo zbog ponovnog boravka u Subotici, održao je predavanje na temu *Utjecaj Alekse Kokića na procese kulturne i nacionalne integracije bačkih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca*. On je istaknuo kako je Kokić govorio i pisao o pripadnosti hrvatskom narodu, ali svoj ponos nikada nije podredio negaciji drugoga. *U tome je njegova veličina! Kao katolički svećenik ljubi Boga, a kao Hrvat ljubi svoj narod. On nije protiv drugih, on želi sebe pozicionirati po pitanju: Tko sam ja? – a svoj narod odrediti po pitanjima: Tko smo mi i odakle dolazimo? On dobro zna da i lički Bunjevci i bački Bunjevci dolaze iz zemlje Herceg Stjepana Kralja – istaknuo je Bušić. On je nadalje izrazio nadu da će hrvatska*

zajednica u Bačkoj imati snage organizirati znanstveni skup, prilikom kojeg bi Kokića trebalo afirmirati s više aspekata i to kao književnika, svećenika, kao hrvatskog patriota, ali i kao čovjeka čija osobnost i danas može biti smjerokazom.

Potom se nazočnima zahvalio mons. Stantić, župnik župe Isusova Uskrsnuća. Domaćem biskupu mons. dr. Ivanu, mons. dr. Đuri i prof. Krešimiru podijeljeni su darovi od slame – rad Aleksine nećakinje Anice Horvacki – uz srdačnu zahvalnost gostima, predavačima, sponzorima, zboru „Albe Vidaković“ pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić, koji su pjesmom interpretirali Aleksine pjesme, mladima iz župe, kao i onima koji su radili na izradi nove knjige *Prvijenci*. Novu Aleksinu knjigu nazočni su potom mogli kupiti, dok su je uzvanici i predstavnici raznih institucija dobili na dar. Župnik je izrazio nadu da će čelnici ovog naroda u Aleksu prepoznati osobu koja može povezati narodnost i etničku pripadnost. Zatim je zamolio subotičkog biskupa mons. Pénzeša da se obrati skupu. O neupitnosti pripadanja Bunjevaca i Šokaca hrvatskom narodu biskup je re-

kao: *Što se tiče identiteta, to svakako smatram da nije predmet rasprave. Sjećam se kada mi je još kao djetetu otac rekao da su Bunjevci Hrvati. Za mene je to tako i ostalo. Iako često pitan o tome, na tu temu ja i dalje ne otvaram nikakve rasprave. On je nadalje govorio o snazi poetske riječi, koja u sebi nosi obilje sadržaja i poruke. Pjesničko nadahnuće on je usporedio s karizmom, te pozvao nazočne da poput pjesnika svoje darove nesebično stavljaju na raspolaganje drugima, jer ustvari, tek tako se oni umnažaju – zaključio je biskup.*

Svečana atmosfera koja je vladala produžila se i dalje zahvaljujući ugodnom vremenu, a cijenjeni gosti su pozvani na bratsku gozbu u župnu dvoranu.

J. D.

Međunarodni kolokvij u povodu 20. obljetnice Hrvatskog društva katoličkih novinara

Susret i međunarodni kolokvij u povodu 20. obljetnice Hrvatskog društva katoličkih novinara u organizaciji HDKN-a i Međunarodne udruge katoličkoga tiska (UCIP) iz Ženeve počeo je u petak 5. studenoga u samostanu sestara karmelićanki u Zagrebu. Na susretu su sudjelovali i predstavnici iz Vojvodine: zamjenica glavnoga urednika **Zvonika Željka Zelić** i pročelnik Izdavačkoga odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „**Ivan Antunović**“, **mr. Andrija Anišić**, koji je održao i predavanje.

Pozdravljajući okupljene, predsjednik HDKN-a **Neno Kužina** istaknuo je važnost obrazovanja koje karakterizira i taj skup. Izaslanik predsjednika Vijeća HBK za sredstva društvene komunikacije riječkog nadbiskupa Ivana Devčića, direktor *Glasa Koncila* vlč. **Nedjeljko Pintarić**, pročitao je nadbiskupovu poruku u kojoj izriče čestitke, kao i zahvalu za sve što je HDKN učinio u promicanju katoličkih vrijednosti u hrvatskom društvu i obrani digniteta novinarske profesije.

Generalni tajnik UCIP-a **Joseph Chitilappilly** izrazio je radost zbog prigode ponovnog posjeta Hrvatskoj koju je upoznao za studentskih dana. Napomenuvši kako današnja situacija nije mnogo drukčija od vremena prije osamdesetak godina kada je UCIP osnovan, istaknuo je kako i danas novinari imaju odgovornost prema svijetu, katolički novinari pozvani su promišljati društvene prilike.

Drugog dana susreta održano je više predavanja koja su održali istaknuti hrvatski teolozi, komunikolozi i djelatnici u katoličkim medijima iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije i Srbije.

U predavanju „Izazovi Crkvi u višetničkoj, višekulturalnoj i višereligijskoj Europi“ **dr. Željko Tanjić** s Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i ravnatelj Kršćanske sadašnjosti podsjetio je da je Europa, premda se gledala kao jedinstvena cjelina, uvijek bila i višetnička i višekulturalna i višereligijska. Istaknuo je da je potrebno na principima autonomije ipak biti spreman ući u prostor oblikovanja zajedničkih vrijednosti.

„Novi mediji – novo (staro) novinarstvo – Kakvog novinara trebamo danas?“ bila je tema izlaganja **dr. Jelene Jurišić** sa Studija komunikologije Hrvatskih studija u Zagrebu koja je govorila o konver-

genciji medija. Na vrlo slikovit način predstavila je organizaciju konvergirane redakcije u kojoj se nalaze redakcije sva četiri medija – televizije, radija, novina i Interneta. U tom kontekstu, takav novinar danas mora sam znati napisati tekst, načiniti fotografiju, audio – i video zapis i to sve opremiti na multimedijски način.

Predavanje „Katolički novinar – vjernik i/ili profesionalac – Zahtjevi za trajnom izobrazbom“ održala je **mr. Suzana Peran**, glavna urednica IKA-Zagreb, i predavačica na Studiju komunikologije Hrvatskih studija u Zagrebu. Ona je istaknula da je bolje govoriti o novinaru-katoliku koji može biti djelatnik i crkvenih i svjetovnih medija. Tim se nazivom, koji nekad više a nekada manje rabimo i u našem društvu novinara, žele izreći dvije stvarnosti – da je riječ o osobi koja je i medijski profesionalac i osobi koja u svom životu i radu slijedi nauk Crkve.

Predavanje „Razumiju li se Crkva i mediji – kako danas posredovati Radosnu vijest?“ **dr. Ante Mateljana** s Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu sudionicima skupa pročitala je **Silvana Burić**.

U popodnevnom dijelu predstavljeno je djelovanje katoličkih glasila u Hrvatskoj, Sloveniji, Srbiji i Bosni i Hercegovini. „Kojim se temama smiju baviti katolički mediji – hrvatska katolička glasila danas“ bila je tema predavanja **mons. Ivana Miklenića**, glavnog urednika *Glasa Koncila*. Ukazao je na to da se katolička glasila bave temama s različitih područja života od duhovnosti, obiteljskog života, zdravlja, gospodarstva, obrazovanja itd., a svim se tim temama pristupa s načela Evanđelja i socijalnog nauka Crkve.

Mr. Božo Rustja, odgovorni urednik slovenskoga katoličkog mjesečnika *Ognjišče* i predstojnik Tiskovnog ureda Koparske biskupije, pokušao je odgovoriti u predavanju „Ima li u modernome društvu mjesta za katoličke medije – primjer

Slovenije“. *Katolički mediji su izuzetno važni jer čitateljima u doba moderne duhovne zbunjenosti i različite ponude novodobne duhovnosti donose jasan nauk i stav Crkve o brojnim pitanjima*, rekao je Rustja.

„Medijsko djelovanje Katoličke Crkve u Srbiji“ bila je tema mons. mr. Andrije Anišića, povjerenika Hrvatskoga društva katoličkih novinara za katoličke novinare članove Društva u Srbiji. Mons. Anišić predstavio je katolička glasila u Srbiji koja izlaze na hrvatskome, srpskome, mađarskom, ukrajinskome i rusinskom jeziku. Posebno je istaknuo Radio Mariju Srbije koja neke frekvencije dijeli s pravoslavnim radijem, a koja je najznačajniji katolički medij u Srbiji. U katoličkim glasilima u Srbiji rade uglavnom volonteri, kojima nedostaje profesionalno medijsko znanje, ali ne nedostaje ljubavi za Crkvu i djelovanje u medijima.

„Mjesto i uloga katoličkih medija u multietničkom, višekulturalnom i višereligijskom društvu – primjer Bosne i Hercegovine“ bila je tema **dr. fra Ivana Šarčevića** glavnog urednika sarajevskoga katoličkog mjesečnika *Svjetlo riječi*. Dr. Šarčević je istaknuo da bi katolička glasila, posebno ona u višetničkoj i višereligijskoj Bosni i Hercegovini, a u skladu s evanđeoskom porukom, trebala biti mjesto susreta i dijaloga te jasne opcije za pravdu, siromašne, ugrožene, žrtve, kao što to naznačuje i socijalni nauk Crkve.

Drugi dan susreta završio je koncertom čakavskih šansona pjesnika, publicista i novinara **don Antona Šuljića**, u samostanu sestara karmelićanki na Vrhovcu u Zagrebu gdje je održan radni dio susreta i međunarodni kolokvij.

Hodočašćem u Lepoglavu u nedjelju 7. studenoga završio je trodnevni susret katoličkih novinara. Misno slavlje u župnoj crkvi Bezgrešnog začeća BDM u Lepoglavi predvodio je varaždinski biskup **Josip Mrzljak** u koncelecijaciji s domaćim župnikom **Andrijom Kišičekom**, fra Ivanom Šarčevićem, fra **Vjenceslavom Janjićem** i vlč. **Markom Đurinom**. Biskup Mrzljak je zahvalio novinarima za dolazak u Lepoglavu, jer su svojim dolaskom i oni dali svoj obol obilježavanju 50. obljetnice smrti bl. Alojzija Stepinca te ih je ohrabrio da i nadalje budu promicatelji kulture komunikacije, jer se samo tako može dogoditi mnogo dobrog u društvu u kojem živimo.

/Prema IKA-i priredio: A. A./

25 godina Terezijanske misije

Privredio: Andrija Anišić

Terezijanska misija ili Misija sv. Terezije od Djeteta Isusa postoji i djeluje u Crkvi već 25 godina. Svečano obilježavanje srebrnog jubileja Misije bilo je 24. listopada u Lisieuxu i Parizu. Slavlju je nazočio biskup, **mons. Ravel** te svećenici i članovi Misije.

Molitvu Našoj Gospi od svećenika napisao je **o. Bruno Thevenin** prije 25 godina povodom formiranja Misije. U Svećeničkoj godini naša je Misija dobila veliku milost. Naime, zahvaljujući suglasnosti i blagoslovu pape **Benedikta XVI.** a na zamolbu biskupa **Domini-quea Reya**, posebnim dekretom objavljenim u Toulonu, 18. siječnja 2010. godine odobreno je da svi koji mole pobožno i s vjerom molitvu Našoj Gospi od svećenika mogu dobiti djelomični oprost, dakako, uz uvjet da se pričeste i izmole propisane molitve na nakanu Sv. Oca.

U ovoj jubilarnoj godini naše Misije pozivamo sve vjernike koji žele moliti za svećenike po načelima Terezijanske misije da nam se pridruže.

Izabela Đorđević,
odgovorna za Misiju u R. Srbiji

Prigodom spomenutoga jubileja objavljujemo u cijelosti svjedočenja o. Brune, utemeljitelja i voditelja Misije, uz napomenu da će o. Bruno iduće godine posjetiti našu zemlju i u somborskom Karmelu održati predavanje, o čemu ćete biti na vrijeme obaviješteni. (Op. A. A.)

Tribina u Đurđinu

U župnoj dvorani u Đurđinu, mlada katehista **Anita Pelhe** održala je 7. studenog svoju prvu tribinu. Predstavio ju je i najavio temu ovogodišnji voditelj **Marko Tumbas, đurđinski bandaš.**

Tema tribine je bila *Sveći, izazov i primjer*. U opširnom izlaganju, Anita je nazočnima približila svece kao posrednike kod Boga. Oni su uvijek ideali i primjer za nasljedovanje. Približila je i živote nekih svetaca koji su njoj osobno dragi. Slušatelji tribine postavljali su brojna pitanja, a Anita je strpljivo na njih odgovarala. Druženje je nastavljeno uz uobičajenu zakusku.

J. Milodanović

Svjedočanstvo

o. Brune Thevenina

Ovim svjedočanstvom želim pojasniti kako je nastala Terezijanska misija. Bilo je to u francuskom gradu Lisieuxu, u kojem je živjela sv. Terezija od Djeteta Isusa. Terezijanska Misija se rodila u srcu jedne žene, koja nije imala potomstva. Naime, gospođa Charles je prije 20 godina uputila pismo tadašnjem biskupu Lisieuxa u kojem piše: „Vaša Uzoritosti, ja u svom braku nisam imala djece, a željela sam imati sina svećenika. Zamolila bih Vas da mi dadete ime jednog Vašega svećenika a ja Vam obećavam da ću za njega moliti Svetu Kronicu svaki dan do kraja svojega života“.

Biskup je na to pismo odgovorio sljedeće: „Draga gospođo, nećete se moliti za svećenika, nego za jednog bogoslova da postane svećenik. Zbog tajnosti, dajem Vam samo njegovo ime: BRUNO! Hvala Vam na tome što radite za svoju Crkvu, šaljem Vam očinski blagoslov“.

Od toga dana gospođa Charles je svakodnevno molila za Brunu.

Završio sam bogosloviju i na stotu obljetnicu rođenja sv. Terezije zaređen sam za svećenika. Prvu službu dobio sam upravo u župi u Lisieuxu. Nakon prve godine svećeništva, otišao sam na hodočašće sv. Ivanu Vianneyu u Ars, koji je uzor svih svećenika. Kada sam se vratio s hodočašća, na župi nisam zatekao ni sakristanku, ni kantora. Samo sam našao župnikovu poruku ovog sadržaja: „Vratit ću se za tri dana“. Međutim, nikada se nije vratio!

Ostao sam sam na župi s deset tisuća vjernika i nekoliko stotina vjeroučenika. Dok se nisam snašao, morao sam raditi sve poslove sam kako u kući tako i u crkvi. Ovakvu situaciju nisam dugo mogao trpjeti te sam morao naći osobu koja bi mi pomogla u crkvi kao i u vođenju domaćinstva župe. Netko me je od vjernika uputio na gospođu koja je svaki dan poslije mise molila kronicu. Prišao sam joj i upoznao je sa svojim problemima i zamolio je da mi pomogne. Rado je pristala i ostala uz mene. Bila je to gospođa Charles.

Ubrzo zatim, kada je saznala da se

zovem Bruno, zanimala se je li postojao još neki Bruno dok sam bio u bogosloviji. Tako sam saznao da je gospođa Charles molila za mene punih osam godina. Tada sam shvatio da je ovaj događaj nadahnuće s Neba te da

to nadahnuće potiče na molitvu za svećenike.

Sv. Terezija od Djeteta Isusa bila mi je od djetinjstva uvijek prisutna u životu. Na stotu obljetnicu njezina rođenja bio sam zaređen za svećenika, dobio sam župu u Lisieuxu i to baš župu u kojoj je živjela žena koja je za mene molila. Uvjeren sam da je gospođa Charles učinila za mene isto što je učinila i sv. Terezija za dva misionara za koje se molila u Karmelu. Pomislio sam: Odlično, sveopća mobilizacija vjernika za svećenike. Molitva djece, odraslih, čak i baka i djedova u staračkim domovima. Ustvari, takvu je Misiju željela sv. Terezija, jer ona je i otišla u Karmel zato da se moli za grješnike i za svećenike.

Pomislio sam također da i djeci treba povjeriti velike duhovne stvari. Oni su mali, ali iskreni te se mogu moliti za svećenike. Na taj način mali čuva velikoga a to je dinamika poniznosti. Učinilo mi se da sam tada pronašao „mali put“ sv. Terezije. Tada sam odlučio osnovati Misiju i taj pokret nazvati „Misija sv. Terezije od Djeteta Isusa“.

Uskoro smo sastavili kanonske norme kako bismo objasnili karizmu ovoga pokreta, kao i cilj i način djelovanja Misije. Prije jedanaest godina biskup Lisieuxa, Guy Gausser potvrdio je i blagoslovio Misiju kao kanonsko udruženje vjernika laika.

Svećeništvo je srce Crkve. Dakle, svećenik je blago Crkve. Poradi toga mora uvijek biti okružen našom ljubavlju, brigom i pažnjom. Svećenik dijeli sakramente Božje prisutnosti i zato mu je sotona zakleti neprijatelj, jer želi uništiti i posljednje Božje stvorenje. Upravo naša Misija želi po poniznim molitvama, odricanju i malim žrtvama biti svakom svećeniku zaštita. Molitva je naše najjače oružje protiv Sotone. Smatram da je dobro da svaki svećenik zna da za njega netko moli i čini žrtve.

60. obljetnica braka u crkvi sv. Marije u Subotici

Vjernici crkve sv. Marije u Subotici bili su, tijekom misnoga slavlja 17. listopada, sudionici rijetkoga događanja u ovoj župi. Toga su dana Ferenc Cservenák i njegova supruga Emma zahvalili Bogu za sve milosti koje im je darovao u proteklih 60 godina bračne ljubavi i vjernosti.

Gospodin Ferenc Cservenák, rodom iz Bačke Topole, nije samo jedan od supružnika koji slavi obljetnicu braka, nego je i umirovljeni kantor naše crkve. Tijekom 63 godine vjerno i ustrajno obavljao je tu službu i u drugim crkvama grada Subotice. **Vlč. Ferenc Fazekas**, župnik i dekan iz Bačke Topole te **vlč. László Karó**, stalni đakon crkve sv. Jurja u Subotici, iskazali su jubilarnom bračnom paru poštovanje svojom prisutnošću na svetoj misi, koju su slavili zajedno s mjesnim župnikom **vlč. Károlyem Szungvijem**.

Velečasni László Karó u svojoj je propovijedi iskazao radost što baš u ovoj crkvi ima mogućnosti govoriti vjernicima, jer je ovdje počeo ministrirati u svojoj osmoj godini. Osvrnuvši se na evanđelje, propovjednik je istaknuo kako nas ono potiče na ustrajnu molitvu. *Često puta spominjemo da nemamo*

vremena za molitvu. Ako se ipak pomolimo, onda to često puta bude „siromašno“. Zahvaliti se rijetko znamo. Najvažnija molitva je ona koja dolazi iz iskrenoga srca. Sveta Monika se 30 godina molila ustrajno za svog sina Augustina. Za obraćenje svog muža poganina molila se 16 godina, sve dok joj molitva nije bila uslišana. Za vrijeme komunizma dogodilo se da je mala Eva redovito dolazila u crkvu s bakom. Za nekoliko godina je stala pred svoju majku s molbom da bi voljela postati

časna sestra. Mama joj je zgroženo odgovorila da bi je radije vidjela u mrtvačkom kovčegu nego u haljini časnih sestara. Bog je uslišao obje želje. Mala Eva je postala časna sestra ali smo je poslije godinu dana pokopali. Pazimo jako što tražimo za svoju djecu. Nije istina da nemamo vremena za molitvu. Pomoliti se uvijek možemo. Dok sam išao u grad molio sam krunicu koju sam prikazao za grad – rekao je propovjednik. Na kraju, rekao je kako su se i slavljenci zasigurno tijekom proteklih 60 godina sukobljavali, borili jedan protiv drugoga, ali s obzirom na to da svoje „da“ nisu rekli običajima, tradiciji, nego pred licem Božjim jedan drugom, znali su vjerno ustrajati jedan uz drugoga u svim svojim radostima i bolima. Vlč. Fazekas i vlč. Szungvijem

izrazili su svoje čestitke jubilarcima. Među ostalim, zahvalili su im da ih Bog sačuva u dobrom zdravlju i u požrtvovanoj ljubavi. Blagoslov dragoga Boga neka im prati život, i neka im udijeli milost da i dalje ostanu u njegovoj službi.

s. Hermina Kovács M.

Zahvala za plodove jeseni

Kao i svake jeseni, i ove godine je u župi sv. Nikole Tavelića na Bezdanskom putu u Somboru, Marija Čvardić lijepo uredila prostor ispred oltara plodovima jeseni.

Na ovaj način salašari sa Bezdanskog puta zahvaljuju Bogu na svim darovima sa plodnih polja naše ravnice.

Dejan Dorotić

Sombor: Posjet grobljima

Lijep sunčan dan i divno vrijeme, neobičajeno za ovo doba godine, umnogome su doprinijeli da se ovogodišnji 1. studenog, dan Svih svetih te Dušni dan, na katoličkim grobljima širom somborskih župa obilježe na svečan način uz prisustvo mnoštva građana koji su došli u posjet vječnim počivalištima svojih rođaka i prijatelja.

Na taj način i ovoga puta odali su im poštovanje i poklonili se njihovim posmrtnim ostacima. Na somborskom Velikom katoličkom groblju, od ranih jutarnjih pa sve do večernjih sati, slijevale su se kolone Somboraca a i građana koji su došli iz drugih mjesta, a bilo je dosta i onih koji su stigli i iz zemalja u okruženju. Vijencima i buketima cvijeća raznih boja, paljenjem lampiona i svijeća, ukrašavani su nadgrobni spomenici i grobna mjesta, a sveta misa za sve pokojne služena je u popodnevnom satima.

V. Janković

Collegium Musicum Catholicum – stopama o. Gerarda

U rodnoj župi oca Gerarda, u Đurđinu, prigodom obilježavanja 75. obljetnice crkve, subotički komorni zbor Collegium Musicum Catholicum je na poziv đurđinskog župnika vlč. Lazara Novakovića i pastoralnih suradnika, bio gost 24. listopada, gdje je predvodio liturgijsko pjevanje te izveo koncert nakon mise.

Svečanu svetu misu predvodio je župnik vlč. Lazar, a koncelebrirao je vlč. **Miroslav Orčić** iz Subotice. Na misi je pod ravnanjem **Miroslava Stantića** uz orguljsku pratnju **Kornelija Vizina** zbor izveo skladbe Andrića, Marovića, Palombelle i Igreca, a poslije blagoslova svi su izmolili molitvu za proglašenje oca Gerarda blaženim i svetim. Kao izlazna pjesama otpjevana je skladba u čast ocu Gerardu, koju je uglazbio **Miroslav Stantić**, ravnatelj Collegiuma, a tekst je napisala **Kata Ivanović**. Inače, ova sklad-

ba „Ocu Gerardu“ prvi puta je izvedena 24. lipnja ove godine na 54. obljetnici smrti oca Gerarda u Somboru.

Nakon mise uslijedio je koncert na kome je zbor izveo skladbe Martinjaka, Asića, Vidakovića te skladbe za orgulje Gallupia i Vierna koje je izveo Kornelije Vizin. Nakon mise i koncerta slijedio je objed u župnoj dvorani koji smo proveli u ugodnom druženju uz razgovor i pjesmu. U popodnevnom sa-

tima posjetili smo Zavičajni muzej koji se nalazi u sklopu ove župe, a nakon toga se uputili na mjesto salaša gdje je rođen otac Gerard. Tu smo se svi zajedno još jednom pomolili da nas zagovor oca Gerarda prati u našem glazbenom apostolatu, za naše obitelji i Crkvu te zapjevali pjesmu. Mladi zborashi Collegiuma napustili su rodno mjesto oca Gerarda srca punih radosti što iz naše biskupije imamo kandidata za oltar svete Crkve.

Miroslav Stantić

Skupština osječškoga bratstva FSR-a u Subotici

U franjevačkom samostanu u Subotici, 6. studenog održana je druga Skupština osječškog područnog bratstva FSR-a. Subotička bratstva ugostila su predstavnike i duhovne asistente bratstava iz Sonte, Belišća, Iloka, Slavenskog Broda, Đakova, Požege i Osijeka.

Susret je započeo misnim slavljem koje je predvodio gvardijan subotičkog samostana **fra Ivan Bošnjak**, uz koncelebraciju duhovnih asistenata spomenutih bratstava. Nakon sv. mise braća i sestre okupili su se u vjeronaučnoj dvorani subotičkog samostana gdje je održan radni dio koji je započeo izvješćima o događanjima između dvije skupštine kao i izviješćima o radu područnog vijeća. Izlaganje na temu susreta: „Franjevački svjetovnjak u Crkvi i društvu“ održao je **fra Branko Janjić**, područni duhovni asistent i duhovni asistent FSR-a i FRAME u Belišću. Uslijedio je rad u skupinama kao i razmatranje i rasprava s osvrtom na temu. U samostanskoj blagovaonici nastavljeno je druženje nakon radnog dijela Skupštine, a gostima iz Hrvatske upriličen je i obilazak centra Subotice. Subotička bratstva nakon duljeg su vremena ponovno bili domaćini ovakvom susretu. U srcima nam odjekuju riječi Psalma 133 „Gle kako je dobro i kako je milo kao braća zajedno živjeti...“. Nadamo se što skorijem susretu s braćom i sestrama našeg područnog bratstva. **MIR I DOBRO!**

Jadranka Ljubojević

Zahvala za plodove jesni u Lemešu

Oltar župne crkve Rođenja BDM u Lemešu, 17. listopada, bio je u jesenskom ruhu. Naime, Lemešani su na oltar donijeli urod sa svojih njiva kako bi zahvalili Bogu na bogatoj ljetini.

Biti zahvalan Bogu na kiši, suncu, dobroj cijeni i poštenom kupcu je potrebno u ovo vrijeme kada od gladi umiru milijuni djece godišnje. Zapišimo li se ikada koliko smo sretni što imamo ovu našu plodnu ravnicu? Bog nam je dao dar, a mi mu trebamo reći HVALA svakoga dana, a ne samo tri puta godišnje (o sv. Marku, Dužijanci i na ovoj misi zahvalnici). Misno slavlje tim povodom predslavio je mjesni župnik **Antal Egedi**. Misi su nazočili i članovi HBKUD-a „Lemeš“ u bunjevačkim nošnjama. To nas sjeća da su naši djedovi i bake počinjali svaki rad u polju sa „Bože pomozi“ a završavali sa „Bogu hvala“. Ne bi bilo loše da i mi mlađi tako činimo.

Lucia Tošaki

Dan zahvalnosti i blagoslov križeva u župi sv. Jakova u Plavni

Nedjelja zahvalnosti u Plavni proslavljena je 31. listopada svetom misom, koju je predvodio vlč. Dragan Muharem, prefekt subotičkog sjemeništa, u zajedništvu s domaćim župnikom vlč. Josipom Štefkovićem.

Ove je godine crkva bila puna onih koji misle da je u životu potrebno zahvaljivati na svemu – i onda kada ima dobrih plodova, ali i kada smo u raznim krizama i nevoljama. Na misi su djeca i po koji odrasli župljani bili obučeni u narodne nošnje, a crkva je bila ukrašena raznim jesenskim plodovima i cvijećem, čime je ovaj događaj i susret s Bogom bio uljepšan, svečan i sadržajan.

Vlč. Dragan Muharem prvi je puta u Plavni predslavio svetu misu i održao poticajnu i nadahnutu propovijed istaknuvši kako zahvaljivati trebamo svaki dan. *Sama riječ euharistija znači zahvala, a sv. misa je najveća i najsavršenija zahvala i susret s Bogom. Ništa u životu nemamo što nismo primili od Boga i zato mu trebamo za sve zahvaljivati. Bez osjećanja zahvalnosti čovjek ne može doživjeti ni vlastitu radost, a često se to zaboravlja u svakodnevnom životu. Pri tome trebamo biti zahvalni na onomu što imamo, a ne težiti samo za materijalnim bogatstvom i srećom. Ima puno ljudi na svijetu, koji nemaju ni najosnovnije stvari za život, još se uvijek umire od gladi, a mnogi od nas imaju i suvišnih stvari i višak hrane,*

koju bacaju. I pored svih poteškoća u životu, uvijek imamo razloga Bogu zahvaljivati i to nam treba biti životni stav. Iskorištimo ovu svetu misu da Bogu zahvalimo na svemu, na onom što jesmo i kakvi smo. I Isus pristupa svom Ocu sa zahvalnošću, što čujemo svaki put na svetim misama, neka nam to bude uzor u našem životu, rekao je propovjednik.

Sveta misa je bila obogaćena pobožnim ministranjem, čitanjima i molitvama, a osobito je lijepo bilo vidjeti kako su djeca prinosila simbolične darove pred oltar na blagoslov: križ, svijeću, Bibliju, cvijeće, voće, povrće, hostiju, kruh, vino, vodu... Kao i uvijek zbor HKUPD-a „Matoš“ je predvodio pjevanje pod svetom misom.

Nedjelja zahvalnosti ove godine će se zapamtiti i po događaju koji je uslijedio istoga dana poslijepodne. Vlč. Josip ugodno je iznenađio svoje župljane time što je upriličio zamjenu starih i dotrajalih i postavljanje triju novih križeva – dva u groblju i jedan na izlazu iz sela, tzv. Volarski križ. Na svetom činu blagoslova novih križeva okupilo se više župljana nego što se očekivalo, što svjedoči da vjernici u ovome kraju ne zaboravljaju značenje i smisao kriza u njihovu postojanju. Pogledom u Krista raspetoga kršćanin otkriva i prihvaća svrhu svoga života u svim njegovim vidovima. Ovaj je događaj bio i svojevrsni uvod i priprava za blagdan Svih svetih i Dušni dan. /Zvonimir Pelajić/

Nova web stranica Radio Marije Srbije

Odnedavno je u funkciji nova internetska stranica Radio Marije Srbije. Radi lakše komunikacije sa slušaateljima i drugim zainteresiranim, tim Radio Marije Srbije se odlučio za izradu profesionalne web prezentacije koju je dizajnirao subotički NordNet. Tako se ona odsada može pratiti na: www.radiomarija.rs

Stranica pruža dvije mogućnosti online slušanja: preko servera Svjetske obitelji Radio Marije i također putem Shoutcast servera koji je bitan jer se može slušati i na mobilnim telefonima novije generacije. Važeći program se može naći pomoću kalendara, a tu su i razne informacije, kao i aktualnosti. Link prema

Facebook stranici Radio Marije Srbije je važan pošto je to način komunikacije osobito s mladim slušaateljima. Osim već poznatih FM frekvencija u Novom Sadu, Subotici, Somboru, Plandištu i Leskovcu i sve popularnijeg online slušanja putem Interneta, Radio Marija Srbije je našla način da dođe do svojih slušaatelja i putem kablinskih televizija u Subotici (KDS), Senti (Pansat) i Bačkoj Topoli (SatTrakt). U bliskoj budućnosti očekuje se još nekoliko novih mogućnosti slušanja programa ove jedine katoličke radijske postaje u Srbiji i to sve s jednim ciljem: donijeti Božji glas u svaku kuću.

Čaba Kovač, promotor RMS

Započela V. godina Škole animatora 2010/11. Subotičke biskupije

Od 22. do 24. listopada održan je u župi sv. Lovre u Sonti prvi susret animatora u ovoj novoj školskoj godini. Na susret su došli mladi iz raznih župa naše biskupije. Tema susreta je bila Papina poruka za SDM u Madridu 2011.: „Ukorijenjeni i nazidani na Kristu, učvršćeni vjerom (Kol 2,7)“.

Predavač vlč. **Arpad Verebelyi**, povjerenik za pastoral mladih naše biskupije, mladima je približio značaj SDM i pozvao je da se prijave na ovaj susret. Trodnevni susret odvijao se kroz pjesmu, igru, plesove, radionice, večernji program, molitve i noćno klanjanje koje je vodila **Katarina Ralbovsky**, djelatnica CDP-a iz Zagreba. Podnevno predavanje o sakramentu sv. ispovjedi imala je **s. Rastislava Ralbovsky**, sestra sv. Križa iz Đakova. Na večernjem programu predstavili su se mladi Frame iz Đakova sa svojom duhovnom asistenticom **s. Gabrijelom Damjanović** i uljepšali nam još više subotnji dan. U nedjelju smo proslavili Misijsku nedjelju na kojoj su mladi svečanim ulaskom u simbolima Misija na znakovit način vjernicima približili značaj ove nedjelje. Na ovom susretu mladi su se lijepo uključivali u program i kroz sve zadatke ostvarivali jedno lijepo zajedništvo a nadasve otkrivali zajedništva kroz molitvu s Bogom, što je i cilj svakoga pastoralara – dovesti mladoga čovjeka do Boga.

Kristina Ralbovsky

Misa zahvalnica za ovogodišnje plodove u crkvi sv. Marije

Na Misijsku nedjelju, 24. listopada, vjernici subotičke crkve sv. Marije slavili su zahvalnu svečanu svetu misu za ovogodišnje plodove, kojima su uresili oltar crkve.

Plodove je blagoslovio domaći župnik vlč. **Károly Szungyi**, koje su tijekom naredne nedjelje dostavili gimnaziji Paulinum. Svetu misu su svečanijom učinila djeca koja su pjevala pjesmu „Hvala“. Također su dali priloge u korist male bogoslovijske škole, i to u vidu plodova koje su donijeli od kuće. S obzirom na Misijsku nedjelju, molili smo i prikupljali prinos i za one koje djeluju u misijama.

s. Hermina Kovács M.

Važno je ustrajati

Spomendan svojega župnoga zaštitnika, sv. Karla Boromejskog, proslavili su 7. studenoga vjernici istomene crkve u Tovariševu. To je ujedno najsvetiji dan za katolike ovoga sela.

Dođu im tada u goste i vjernici iz okolnih mjesta kao i Tovarišani koji su se raseleli iz mjesta. Osim vjernika iz Bača i Bačke Palanke, ove su im godine dragi gosti bili predstavnici Udruge podunavskih Švaba iz Bačke Palanke te Mađarsko kulturno umjetničko društvo „Vecsera Sándor“, također iz Bačke Palanke. Pjevačka skupina ovog kulturno-umjetničkog društva nastupila je na koncu svete mise i izvela nekoliko pjesama duhovnog karaktera na mađarskom jeziku. Svetu misu je predvodio domaći župnik vlč. **Josip Štefković** u zajedništvu s vlč. **Mirkom Štefkovićem** koji je održao prigodnu propovijed. Pod svetom misom podijeljen je sakrament krizme jednoj odrasloj osobi. Pod misom su pjevali pjevači iz Bača. Čitači su također bili iz Bača. Na koncu svete mise uslijedilo je kratko druženje uz kolače koje su pripremili domaći vjernici. Bila je to prigoda da se međusobno bolje upoznaju te porazgovaraju o aktualnim temama. Ujedno su se mogli informirati i o tijeku radova oko uređenja crkve i njezine okoline. I ove je godine dosta toga napravljeno. I ubuduće će biti. Ali ne samo da se obnavlja zgrada, obnavlja se i živa Crkva; u planu su nova krštenja, krizme, vjenčanja. Pripreme za to već traju. Znamo: unatoč poteškoćama i malobrojnosti najvažnije je ne posustati, nego ustrajati.

U Tovariševu danas živi oko 3000 stanovnika. Od toga je stotinjak katolika. Župna crkva je posvećena sv. Karlu Boromejskom. Izgrađena je 1882. godine. Mala zajednica katolika u Tovariševu okuplja se na svetu misu prvom nedjeljom u mjesecu i većim blagdanima. Brinu se oni i o svojoj crkvi. Pospremaju je i uređuju. Popravlja se ono što se može vlastitim snagama i bez puno ulaganja. Prilike više ne dopuštaju. Pridružuju im se i pravoslavci. Katkad se čini da sve stoji na pojedincima te da je većina negdje postrani: stoji i promatra – bilo s odobravanjem, bilo s podsmjehom. Ipak, pojedinac je temelj i Crkve i društva. Ne spašava se masa, nego pojedinac po pojedinac. Stvari ipak idu nabolje. U Tovariševu se obavljaju blagoslovi kuća, blagoslovi grobova, u selo stiže vjerski tisak, kalendara, razglednice, ljudi pristupaju sakramentima. Budi se i razvija svijest o važnosti povezanosti s Crkvom jer to ujedno znači i povezanost sa samim Gospodinom.

J. Š.

Dan zahvalnosti u Vajskoj

Vjernici župe sv. Jurja u Vajskoj, obilježili su 7. studenog Dan zahvalnosti Bogu za ubrane plodove zemlje i završetak renoviranja crkve. Lijepo i ugodno nedjeljno jutro u Vajskoj okupilo je na sv. misu mnoštvo vjernika.

U Vajsku su stigli i Vajštanci koji su odselili iz Vajske, a rado se vraćaju na svaku proslavu u svojoj crkvi, u kojoj su primili sve sakramente, u kojoj su pjevali, molili, bili u crkvenom odboru i sudjelovali na mnogim crkvenim slavljinama.

Svečanu sv. misu predvodio je generalni vikar Subotičke biskupije preč. **Slavko Večerín**, sa još šest svećenika Bačkog dekanata, te župnikom iz Bošnjaka, **Vladimirom Mikrutom** koji je bio i donator za renoviranje crkve te domaćim župnikom vlč. **Josipom Kujundžićem**. Nazočan je bio i đakon rodnom iz Vajske,

Đuka Pejčić, koji sada djeluje i službuje u Austriji. Slavlju su nazočile i časne sestre iz Hrvatske, a među njima i **s. Emilija** koja je službovala na ovoj župi. Na sv. misi zahvalnici bio je predsjednik Općine Bač sa suprugom, **Tomislav Bogunović**.

U propovijedi, preč. Slavko Večerín je osvrnuvši se na evanđelje toga dana, istaknuo kako je zajednička patnja bolesnika povezala ih u zajedništvo odbačenih iz ljudskog društva. *Svi su očišćeni a samo je jedan spašen i došao je zahvaliti, a to je Samarijanac. Ta zahvalnost duboko je ganula Isusa iz Nazareta. Zahvalnost Bogu je u prvom redu ispovijest naše vjere, da od Boga sve dolazi, da je Bog prisutan u svijetu i da smo posvema ovisni o Bogu. Zahvalnost stvara osjećaj dubokog mira,*

doživljavamo ljudsko dostojanstvo i stvaramo ozračje velikog prijateljstva. Nema lepšeg prizora kad vidimo da dijete zahvaljuje roditeljima na darovima, tako i mi moramo i trebamo zahvaljivati Bogu na svim darovima, a on će nam kao Samarijancu reći „Idi, vjera te tvoja spasila“, zaključio je propovjednik.

Darove na oltar prinijeli su članovi Crkvenoga odbora, odjeveni u lijepe šokačke nošnje, a prigodnu molitvu za darove čitao je **Pavle Pejčić**.

Na sv. misi je pjevao crkveni zbor sv. Jurja pod ravnanjem **Marije Ihas**.

Domaćin, župnik, vlč. Josip Kujundžić, zahvalio je svim svećenicima i prisutnima koji su došli, i to u lijepom broju. Uručio je pritom prigodne darove uz zahvalu predsjedniku Općine, vlč. Mikrutu, gostima iz Austrije, svojem bratu **Gabrije** i **Snježani** iz Subotice, rekavši „Bog

vidi u tajnosti i vraća u tajnosti“.

Nakon sv. mise svi prisutni su pozvani na domjenak. Bila je to prilika za razgovor s našim iseljenicima, među kojima je bio i **Vinko Šimunović**, koji je, upitan za dojmove, rekao: *Dok sam živio u Vajskoj, sanjao sam da će se ovako nešto dogoditi. Danas ovdje djeluje hrvatsko kulturno-umjetničko društvo, postoji emisija na hrvatskom jeziku, obnovljena je MO DSHV-a, obnovljena je crkva, ali živu Crkvu treba obnavljati, jer je mladih sve manje u crkvi. Premda radim u Hrvatskoj, srce mi je u Vajskoj i uvijek se veselim kad dođem ovamo. Želim da na svemu ovomu što ste ostvarili ustrajete i da radite, pa neka se vidi da nas još ima.*

P. P.

Zahvalni dani u župi sv. Lovre u Sonti

Jesenski dani prigoda su da se zagledamo u prirodu i otkrivamo njenu ljepotu i čari. Ubiranje plodova

zemlje je ujedno svima poziv da stanemo pred veličinu Božju i zahvalimo mu za sve darove koje neprestano primamo iz njegove darežljive ruke.

U svim crkvama se priređuju sv. Mise zahvalnice kojima narod izražava svoju zahvalnost Bogu, a tako je bilo i u crkvi sv. Lovre u Sonti. U našoj župi krajem rujna u selu je organiziran i 79. Grožđebal.

Slavlje je trajalo tri dana. Centralna svečanost je proslavljena svečanim ophodom kroz selo i večernjim programom. Misu zahvalnicu je predvodio gost vlč. **Davor Kovačević**, župnik iz Bačkog Brega u koncelebraciji s domaćim župnikom vlč. **Dominikom Ralbovskim**.

Na kraju sv. mise blagoslovljeno je grožđe. Na plodovima zemlje zahvalili smo na misnom slavlju 17. listopada. Vjernici odjeveni u narodnu nošnju prinijeli su na oltar darove kao znak zahvalnosti Bogu za njegovu ljubav i dobrotu.

Kristina Ralbovsky

Dan zahvalnosti u Starom Žedniku

Na 32. nedjelju kroz godinu, u crkvi sv. Marka u Starom Žedniku, svečanom euharistijskom službom proslavljen je 7. studenog Dan zahvalnosti za sve plodove zemlje koje smo kroz ovu godinu od Boga primili.

Svečanoj svetoj misi prethodio je svečani ulazak u crkvu u procesiji u kojoj su bili pored ministranata i župnika domaćina **preč. Željka Šipeka**, koji je i predvodio euharistijsku službu, djeca, mladi i oni malo stariji, odjeveni u bunjevačke narodne nošnje. Među njima su bili čitači Božje riječi, molitve vjernika, kao i oni koji su prinijeli plodove na oltar. Na samom početku misnoga slavlja, preč. Željko je istaknuo da po drugi put ove godine Bogu zahvaljujemo za darovane plodove, te da treba zahvaljivati Bogu što nismo gladni i što nas nisu zadesile nedaće koje su ove godine pogodile mnoge krajeve.

U svojoj propovijedi je pak istaknuo da je zahvalnost temeljni religiozni osjećaj, te da bi drugo ime za kršćanina moglo biti zahvalnik. *Moramo biti svjesni da nam je sve što imamo darovano. Tek kad nešto izgubimo, postajemo svjesni da je dar bio to što smo imali. Ljubav je naočitiji primjer zahvalnosti. Sve što nas okružuje djelo je ljubavi – samo to treba znati primijetiti*, kazao je župnik. Nadalje je istaknuo da je zahvalnost probuđenost, zadivljenost te da je iz takvog osjećaja došla molitva „Tebi nije naša hvala potrebna, ali je tvoj dar što ti možemo biti zahvalni“.

Nakon molitve vjernika uslijedila je prikazna procesija. Za ovu prigodu pripremljeni su raznovrsni darovi i plodovi kao što su: zemlja iz koje sve niče, a zatim plodovi: razne žitarice, voće i povrće, grožđe, vino, med, cvijeće, ulje, vino, kruh i hostije i na kraju Biblija. Prinos darova na oltar popratili su **Karolina Šarčević** lijepim čitanjem prigodnog teksta uz svaki dar i kantor **Nikola Ostrogonać** glazbom. Među ovim darovima našla se i Biblija da nas podsjeti da „Ne živi čovjek samo o kruhu nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta“, te nas upozorava da slušamo Božju riječ jer ona je hrana našim srcima.

Svojim pjevanjem župni zbor pod vodstvom kantora **Nikole** uljepšao je ovo misno slavlje. Na samom kraju svete mise zapjevana je pjesma „Tebe Boga hvalimo“, a nakon svečanog blagoslova uslijedilo je fotografiranje za uspomenu na ovaj lijepi dan. /**Ljubica Vukov**/

Svečanost u Irigu u povodu 205. obljetnice župe Irig

Proslava 205. obljetnice župne crkve u Irigu održana je 1. listopada, a osim toga proslavljeno je i 160 godina filijalne crkve u Šatrincima, 35 godina svećeništva i 30 godina pastoralnoga rada župnika Blaža Zmaića u župi Irig s filijalama Šatrinci i Vrdnik te 25 godina filijale Dobrodo.

Ovom prigodom uz visoke uzvanike i goste, župnikove prijatelje i rodbinu te vjernike, u prepunoj dvorani Doma kulture predstavljena je i knjiga „Župa Irig“, koju je preč. Blaž Zmaić napisao zajedno s koautorom **vlač. Antunom Devićem**, župnikom u Jarmini (RH). Valja naglasiti da je župnik i idejni tvorac, nakladnik, priređivač, urednik i grafički urednik ove knjige. Povodom ove obljetnice u Domu kulture u Irigu je priređen prigodni kulturno umjetnički program na kojem je sudjelovao tamburaški orkestar „Matija Gubec“ iz Rume pod ravnanjem **Josipa Jurca**. Skladbom „Pjesma Blažu“, koju je posebno za ovu priliku a u čast irškoga župnika napisao Josip Jurca, otvorena je svečanost. Nakon uvoda, gostima se obratio i pozdravio ih domaćin svečanosti, preč. Zmaić, poželjevši svima da uživaju u programu. Program je nastavljen uz glazbu rumskeg orkestra uz pjesmu „Nek nam živi Vojvodina“, u izvedbi solista **Dušana Stupara**. Uslijedila je i pozdravna riječ srijemskog biskupa **mons. Đure Gašparovića**, naglašavajući da se ova knjiga tako prva pojavila kao tiskana u ponovno uspostavljenoj drevnoj Srijemskoj biskupiji. Uslijedila je glazbena točka „Večernji zvon“. Kako je koautor **vlač. Antun Dević** izostao zbog bolesti, njegov povijesni dio knjige koji sadrži sedam dijelova, predstavio je drugi koautor i domaćin, da bi opet uslijedila glazbena točka „Mađarska rapsodija.“ Sam domaćin predstavio je drugi dio knjige pod naslovom „Kronika sadašnjeg župnika“, kroz događaje župe i kulturnu i sportsku djelatnost župnika. Irški književnik i novinar **Todor Bjelkić** govorio je o knjizi a posebno o drugom koautoru, irškom župniku, zaključivši da će ovom knjigom Zmaić zapravo zauvijek ovdje ostati.

U programu je nastupio i folklorni sastav KUD-a „Ravnica“ iz Starih Perkovaca iz Slavonije, inače rodnog mjesta preč. Zmaića. Članovi toga sastava izveli su splet slavonskih kola, plesova i igara. Kroz program je vodio poznati domaćinu, a gostima drag voditelj radio Rume i TV Novi Sad, **Boško Negovanić**.

Uz novu knjigu bile su izložene i slike četiriju naših crkava, koje je za ovu priliku oslikao umjetnik-nastavnik **Konstantin Gušić**.

Prva knjiga je prenesena svečano u iršku čitaonicu, a slavlje je nastavljeno uz zvuke tamburaškog sastava „Rumskih lola“. Irig će ovaj dan pamtit ali i knjigu čitati, jer je objavljena u godini knjige i jezika u Republici Srbiji. /**f. f.**/

Proštenje u Pančevu

Na spomendan sv. Karla Boromejskoga, 4. studenoga, u župnoj crkvi u Pančevu proslavljeno je proštenje. Svečane sv. mise na mađarskom i hrvatskom jeziku predslavio je zrenjaninski biskup mons. dr. Ladislav Nemet, SVD, a s njim je koncelebriralo još desetak svećenika, na čelu s domaćim župnikom i dekanom preč. Jánosom Fischerom.

Biskup je u svojoj propovijedi na vrlo interesantan način predstavio lik sv. Karla te ga nazočnima postavio za primjer koji valja slijediti i u današnjim vremenima. *Velika je zasluga sv. Karla da je nakon mnogih pregovora uspio nadvladati mnogobrojne diplomatske i organizacijske poteškoće da bi se mogao nastaviti i dovršiti obnoviteljski Tridentiski sabor. I tako se Sabor nakon dugog prekida opet sabrao. Karlo Boromejski bit će jedan od najrevnijih provoditelja u život svega onoga što je zaključio Tridentiski sabor, rekao je propovjednik. Umro je god. 1584., relativno mlad, u dobi od 46 godina, iscrpljen molitvom, pokorom, napornim radom, brojnim putovanjima – stizao je i u najudaljenije i najzabačenije predjele*

svoje nadbiskupije – a osobito nesebičnim zalaganjem i služanjem svima za vrijeme velike pošasti kuge u Milanu. Umro je, ali i mrtav još govori kao jedan od divova biskupskoga pastoralara, zaključio je svoju propovijed biskup Nemet.

Misi na hrvatskom jeziku prisustvovali su i predstavnici Srpske pravoslavne crkve. Svojim pjevanjem ovo slavlje uzveličali su hrvatski i mađarski zbor. Župnik je na kraju slavlja svima zahvalio te pozvao nazočne na domjenak, koji su priredili vrijedni vjernici ove župe.

Nenad Ješić

Irig: proslave, krunica, sprovodi i mise

Mjesec studeni započeo je u Irigu krunicom i misom te predstavljanjem knjige „Župa Irig“, što je najveći događaj iriške župe za ovu godinu.

Uz molitvu krunice, slavljena je 2. listopada sveta misa za pokojne **Tereziju Horvat, Julku Pap i Julišku Križanović**. U Vrdniku je 3. listopada služena sveta misa za pokojnog **Vladislava Trefalta i Antuna Maslaća** te obitelj **Sušak**. Tjedan nastavljamo redovitom molitvom krunice i slavljenjem svetih misa svakog dana. U ovom tjednu rastali smo se od dviju osoba u Irigu: najprije 4. listopada od **Stjepana Fapala** (74) s porukom: *Uvijek je rastanak bolan, što god se u njemu splelo i lomilo, ali on je i jedno oslobođenje jer ide u novo: više nije kao prije, nastaje nešto novo.* Od **Stjepana Boka** (90) oprostili smo se 6. listopada. Već sljedeće nedjelje, 10. listopada, slavljena je sveta misa u Irigu uz goste iz Nizozemske uz pitanje i poruku: *Zašto zapravo čovjek treba zahvaliti kada svijet plaća nezahvalnošću? Zahvalnost je temeljni stav kršćana a zahvalni ljudi su simpatičniji ljudi – također i kod Boga!* U Dobrodolu služimo svetu misu za našeg majstora crkve **Lajoša Biroa** iz Novog Sada, koji je nekoliko dana prije toga u svom mjestu i pokopan. Obojio je i oslikao dobrodolsku crkvu 1994. godine. Cijeli tjedan nastavljamo svetim misama za pokojne: 12. listopada za pokojne iz obitelji **Geci i Rajka Repija**, pravoslavne vjere. Bračni par **Radomira** (pravosl.) i **Vere** (rkt.), Irižana iz Nizozemske, proslavio je uz župnikov blagoslov 33 godine bračne ljubavi i vjernosti. Dana 14. listopada slavili smo 5. obljetnicu smrti **Antuna Mulaja**, našega krojača i zahvalili za praunuka **Ivicu** i diplomu unuka **Ivice**.

Ljudi s kojima smo u prijateljstvu povezani, imaju čvrsto mjesto u našim mislima i srcima, a oni su nas zamolili da mislimo na njih i ne zaboravimo ih. Zato smo se u utorak, 19. li-

stopada, okupili u lijepom broju na misi za pokojnog oca i sina, **Stjepana i Pištu**. U nedjelju, 17. listopada, sabrali smo se u Vrdniku na svetoj misi uz osobnu obiteljsku nakanu (obitelji **Mašić**) s porukom *ustrajne molitve, jer vjera ne može bez molitve*. Poslijepodne je župnik u crkvi u Sr. Karlovcima bio na vjenčanju **Tivadara Gaudenjija i Anite Birinji**. Njihov je brak blagoslovio župnik sa Telepa, **Attila Nagy**. Navečer istoga dana, župnik je u iriškoj čitaonici nazočio dodjeli „Mihizove nagrade“.

Godinama unatrag, a tako je bilo i ove godine, na spomendan sv. Luke, 18. listopada, slavljena je sveta misa za obitelj **Malahovski**. U utorak, 19. listopada, uz svetu misu za godišnjicu smrti Pište, pridružujemo i nedavno preminuloga oca **Stjepana Fapala** uz opomenu Isusa: *da budni budemo!*

Dana, 21. listopada, uz domaće uzvanike mjesta i goste i župnik je nazočio predstavljanju knjige „Ibarski Kolašin“, autora **Slobodana Klevernića-Bojče**. Sljedeće nedjelje, 24. listopada, slavljena je misa u filijalama u Šatrinčima i Dobrodolu, uz godišnjicu smrti **Janike Nemeta**.

U tom je tjednu župnik kao vjeroučitelj nazočio uoči tromjesečja na sjednicama triju škola gdje predaje školski vjeronauk i aktivno sudjeluje. Na spomendan sv. Dimitrija, 26. listopada, sudjelovao je zajedno s vjernicima na proslavi biskupijskoga dana u Srijemskoj Mitrovici. Sveta misa za pokojnu **Janju Krajinović** slavljena je 29. listopada.

Posljednjega dana ovoga prošloga mjeseca, 31. listopada, slavljenе su svete mise u Irigu i Vrdniku za: **Ivana Majhenška, Vladimira Grdića i Anu te Iliju Kneževića**. U poslijepodnevним satima našli smo se na groblju u Šatrinčima uz blagoslov grobova naših najmilijih. /f. f. /

Papa Benedikt XVI. prihvatio poziv da posjeti Hrvatsku

Papa Benedikt XVI. prihvatio je poziv hrvatskog državnog vrha i Crkve u Hrvatskoj i najvjerojatnije u prvoj polovici iduće godine posjetit će Hrvatsku.

Vijest je objavljena novinarima 29. listopada nakon susreta predsjednika HBK đakovačko-osječkog nadbiskupa Marina Srakića i zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića s hrvatskim predsjednikom Ivom Josipovićem u

Uredu Predsjednika. U sklopu Papina posjeta bit će proslavljen Dan obitelji, a Papa će tom prigodom također pohoditi grob blaženog kardinala Alojzija Stepinca. Papa Benedikt XVI. pismom je obavijestio da prihvaća poziv i posjeti Hrvatsku, rečeno je nakon susreta, te je predsjednik Josipović najavio je da će se osnovati državna komisija sastavljena od predstavnika Ureda predsjednika, Vlade i Katoličke Crkve u Hrvatskoj za pripremu posjeta. /IKA/

U Vatikanu predstavljen dokument Verbum Domini

Ponovno otkrivanje središnjeg položaja Božje Riječi u osobnom životu i u životu Crkve, te hitna potreba i ljepota njezina naviještanja za spas čovječanstva, poruka je pape Benedikta XVI. iz apostolske pobudnice „Verbum Domini“.

Dokument sadrži razmišljanja i prijedloge s Biskupske sinode održane u Vatikanu u listopadu 2008. godine, na temu „Riječ Božja u životu i poslanju Crkve“. Predstavlja snažan apel koji Papa upućuje pastirima, članovima posvećenoga života, i laicima, da budu što bliskiji sa Svetim pismom, ne zaboravljajući da se u temelju istinske i žive kršćanske duhovnosti nalazi Riječ Božja, naviještena, primljena, slavljena i razmatrana u Crkvi.

Podsjećajući, pak, na veliki poticaj koji je Drugi vatikanski sabor dao u ponovnom otkrivanju Riječi Božje u životu Crkve, Sveti Otac istaknuo je da je kršćanstvo religija Riječi Božje, i to ne neke napisane i nijeme riječi, nego Riječi utjelovljene i žive. U tom kontekstu, prema Papinim riječima,

Crkva u Hrvata / Crkva u svijetu

vjernicima valja pomoći razlikovati Riječ Božju od privatnih objava, čija uloga nije „upotpuniti“ konačnu Kristovu Objavu, nego pomoći živjeti ju potpunije u određenom povijesnom razdoblju.

Što se, pak, tiče odnosa između Riječi Božje i liturgije, u dokumentu se ističe da čitači trebaju biti doista prikladni i pripremljeni, te da valja poboljšati kvalitetu propovijedi. Osim toga, ističe se važnost tišine na slavljinama, i to u vrijeme koje ne pomaže sabranosti, te se ponekad stječe dojam da se ljudi boje odvojiti se od sredstava za masovno pripočivanje, i preporučuje se posebna pozornost prema slijepim i gluhim osobama. Potrebno je također ojačati biblijski pastoral koji će odgovoriti i na pojavu širenja sekta, te se izražava želja da svaka kuća ima svoju Bibliju. /IKA/

„Samo jedna obitelj“

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan selilaca i izbjeglica „Samo jedna obitelj“ predstavljena je na konferenciji za novinare 26. listopada.

Selioci i mjesno stanovništvo moraju predstavljati jednu obitelj u društvu koje je sve više multietničko i različitih kultura gdje svi imaju isto pravo na korištenje zemaljskih dobara koja su namijenjena svima. To bi sažeto bio Papin zahtjev, što za kršćane znači otvoriti srce i moliti da kršćansko prihvaćanje i djelovanje podupru rast pravednosti i ljubavi u svijetu.

Papa istodobno podsjeća i na pravo ljudi na selilaštvo, da izađu iz svoje zemlje i uđu u drugu u potrazi za boljim životnim uvjetima, ali ujedno napominje da zemlje imaju pravo regulirati dolazak selilaca i štititi svoje granice, vodeći uvijek računa o dostojanstvu svake osobe. Selioci se, pak, imaju integrirati u zemlju koja ih prihvaća poštujući njezine zakone i nacionalni identitet.

Posebnu pozornost, ističe nadalje Papa u poruci, treba posvetiti onima koji su prisiljeni na iseljenje, a takvih je sve više, jer mnogi bježe od nasilja i progona, pa bi se međunarodna zajednica morala jasnije založiti da se pronađu prikladna mjesta za stanovanje i posao, i za doprinos selilaca zajedničkom dobru, ne zanemarujući pritom ni njihovu vjeroispovijest. Sve bi zemlje napokon imale težiti tome da bi se, čuvajući opća ljudska, kulturna i vjerska dobra, napokon svi narodi našli u tome da tvore jednu ljudsku obitelj, ističe Papa na kraju poruke. /RV/

Benedikt XVI. imenuje 24 nova kardinala

Papa Benedikt XVI. najavio je na kraju opće audijencije u Vatikanu 20. listopada konzistorij na kojem će 20. studenoga kreirati 24 nova kardinala.

Novi kardinali dolaze s četiri kontinenta: 15 ih je iz Europe, četiri iz Afrike, četiri iz Amerike, i jedan iz Azije. Nakon toga konzistorija Kardinalski zbor imat će 203 člana, 121 s pravom izbora pape. Iz Rimske kurije dolaze pročelnik Kongregacije za proglašenje svetih i blaženih Talijan Angelo Amato, viši pokorničar Talijan Fortunato Baldelli, Amerikanac iz Apostolske signature Raymond Burke, pročelnik Papinskoga vijeća za jedinstvo kršćana Švicarac Kurt Koch, predsjednik Papinskoga vijeća za kulturu Talijan Gianfranco Ravasi, predsjednik Prefektura za gospodarske poslove Talijan Velasio De Paolis, pročelnik Kongregacije za kler Mauro Piacenza, iz Gvineje predsjednik Papinskoga vijeća Curnum. Iz dijeceza su između ostalih Reinhard Marx iz Münchena, Laurent Monsengwo iz Kinshase, Kazimierz Nycz iz Varšave, Malcolm Ranjith iz Colomba i Donald Wuerl iz Washingtona. Sveti Otac kardinalima će imenovati i četiri pre-

lata starijih od 80 godina, koji, dakle, ne mogu sudjelovati na konklavama, među kojima je i nekadašnji predsjednik Papinske akademije za život mons. Elio Sgreccia. /IKA/

„Mito, korupcija i klima u društvu“

Komisija „Iustitia et pax“ Hrvatske biskupske konferencije je 8. studenoga u prostorijama Tajništva HBK predstavila izjavu „Mito, korupcija i klima u društvu“.

Predsjednik Komisije „Iustitia et pax“ sisački biskup Vlado Košić je istaknuo kako je riječ o važnom pitanju o kojem se Komisija u više slučajeva već očitovala. Komisija se ovim želi očitovati o uzrocima pojave krize u društvu, a napose krize morala koji se očituje na području koruptivnog i neprimjerenog društvenog ponašanja apelirajući na čitavo društvo, tj. na društvene procese, koji nam mogu pomoći u uspješnoj borbi protiv društvenog zla mita i korupcije, ali i na procese koji u opravdanoj borbi protiv korupcije dovode do toga da se izgube iz vida pravedni ciljevi te se pozitivni rezultati pretvore u suprotnost koja prijati da se prometne u lijek gori od bolesti, rekao je biskup Košić.

Sadržaj izjave predstavio je tajnik Komisije dr. Gordan Črpić. Upozorio je kako mito i korupcija nisu nastali u suvremenoj hrvatskoj državi kako se to danas želi katkada prikazati. Te pojave u hrvatskom društvu imaju dugu povijest, a riječ je o problemu koji je stvar naslijeđenoga mentaliteta koji moramo mijenjati. Nadalje je podsjetio kako valja biti svjestan da se ulaskom Hrvatske u EU ti problemi neće riješiti. No, borba protiv tih zala trajni je zahtjev za društvo koje želi biti uređeno po načelima zajedničkog dobra. Ključni čimbenik za razvoj oporavka je čovjek, a čovjek je biće koje živi od povjerenja.

Na kraju je Črpić istaknuo kako se u izjavi ističe da se borba protiv zala mita i korupcije vodi jačanjem institucija, ne smo represivnih institucija društva, već jačanjem osnovnih društvenih institucija, obitelji, škole i poštivanjem vlastite države, toga najvišeg okvira u kojemu smo pozvani razvijati svoje talente, ali i rješavati svoje probleme. Izjava završava nadom za opći napredak naše zemlje, a vjernike se poziva na molitvu za Domovinu. /IKA/

Desetine mrtvih u katoličkoj crkvi u Bagdadu: krvava akcija oslobađanja talaca

Skupina pripadnika al-Qaide je u katoličkoj katedrali u Bagdadu ubila 37 ljudi i ranila njih 56 kada su iračke snage sigurnosti opkolile crkvu u središtu Bagdada kako bi oslobodile taoce koje su zarobili naoružani muškarci.

Među ubijenima su svećenik, sedam pripadnika iračkih snaga sigurnosti i pet napadača. Naoružani muškarci su upali u crkvu gdje se stotinjak ljudi okupilo na večernjoj misi te tražilo oslobađanje zatvorenih pripadnika al-Qaide.

Svjedok koji je preživio napad u crkvi rekao je da su napadači odmah nakon ulaska ubili svećenika. Nakon toga su bacali bombe i detonirali svoje eksplozivne prsluke. Snage sigurnosti s njima nisu niti pokušale pregovarati. Na mjestu događaja uočeni su pripadnici američkih postrojbi, kao i američki vojni helikopter koji je kružio iznad mjesta tragičnog događaja, ali njihova uloga još nije posve jasna, piše BBC.

Napad izveden dan uoči blagdana Svih Svetih jedan je od najkrvavijih počinjenih u Iraku protiv kršćana. Papa Benedikt XVI. osudio je „apsurdno i okrutno nasilje protiv nezaštićenih ljudi“ u Iraku. „Molim za žrtve tog apsurdnog nasilja, tim okrutnijeg jer se obrušilo na nezaštićene osobe, okupljene u Božjoj kući, mjestu ljubavi i pomirenja“, rekao je Papa tijekom mise na Trgu svetog Petra u Rimu. (hina/HRT)

Katolički biskupi Engleske prihvatili pet anglikanskih biskupa

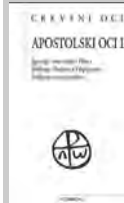
Katolički biskupi Engleske prihvatili su 8. studenoga pet anglikanskih biskupa tradicionalista koji su dan ranije uručili svoje ostavke nadbiskupu Canterburya Rowanu Williamsu.

U priopćenju koga potpisuje biskupski delegat mons. Alan Hopes piše: „Prihvaćamo odluku biskupa Andrewa Burnhama, Keitha Newtona, Johna Broadhursta, Edwina Barnesa te Davida Silka da uđu u puno zajedništvo s Katoličkom Crkvom preko ordinarijata za Englesku i Wales koji će biti osnovan na osnovu naputka iz apostolske konstitucije *Anglicanorum Coetibus*. Na sljedećem redovitom zasjedanju Katoličke BK Engleske i Welsa raspravljat će se o osnivanju ordinarijata i proširit ćemo srdačnu dobrodošlicu onima koji traže da budu pripadnici istoga“. /IKA/

IZDANJA

„Svjetlo svijeta“

Papa u razgovoru s novinarom Peterom Seewaldom otvoreno progovara o krizi i skandalima u Crkvi, o reformama, o društvu i vjeri. Knjiga je u izdanju Verbuma.

Apostolski oci I.

Pisma sv. Ignacija Antiohijskoga, Poslanica Filipljanima sv. Polikarpa i Polikarpovo mučeništvo. Verbumovo izdanje.

Temeljni tečaj vjere

Priručnik je sabrao u jednoj knjizi važne vjerske sadržaje u obliku jednostavnoga vjerskog tečaja za obitelji, mlade, kao i za župne i molitvene zajednice. Knjiga u izdanju Verbuma.

Mali vodiči za svakoga

Smisao života, Čistište i Biblijska obrana vjere. Knjiga u izdanju Verbuma.

Sveti Nikola Tavelić, prvi hrvatski svetac
Veritasovo izdanje

18. studenog
Karolina Kózka
 (Kózkówna)

(* 2. kolovoza 1898. + 18. studenog 1914.)

- Četvrto od jedanaestero djece ●
- njezinu su kuću zvali crkvice ●
- završila šestogodišnju narodnu školu ●
- pomagala u knjižnici i u kulturnom centru ●
- mučenica djevojačke časti ● zaštitnica poljske mladeži ●

Spomendan Karoline Kózka je 18. studenog. Rođena je 2. kolovoza 1898. godine kao četvrto od 11 djece u siromašnoj i pobožnoj seljačkoj obitelji u mjestu Wał-Ruda kod Tarnowa u jugoistočnoj Poljskoj. Iz njihove su se male drvene kuće često čule pjesme i molitve, pa su kućni prijatelji, susjedi i rođaci njihovu kuću od milja nazivali kościółek (crkvice)

Šestogodišnju narodnu školu Karolina je završila 1912. godine, pa je pomagala svome ujaku **Franciszeku Borzec-kom**, u knjižnici i u kulturnom centru. Ujak je imao veliki utjecaj na njezin duhovni život. Na početku Prvog svjetskog rata upao je u kuću Karolinine obitelji jedan vojnik ruske carske vojske, a onda je Karolinu i njezinoga oca natjerao u šumu. Karolininog oca je pustio da bježi, pa se dao u trk za Karolinom. Ona je bježala sve dalje i dublje u šumu. Vojnik je jurio za njom. Bježeći izgubila je svoju jaknu i cipele. Kad je Rus sustigao djevojku, pokušao joj je strgnuti maramu s glave, ali se Karolina hrabro branila. Marama je u i njezinu kraju bila znak djevojaštva i čistoće. Budući da mu se Karolina opirala i branila mu da joj skine maramu, vojnik ju je sabljom teško ranio po ruci. Od bola se Karolina srušila na zemlju. Nato ju je vojnik ostavio i pobjegao. Karolina je ostala teško ranjena. Tamo je iskrvarila. Istom nakon dva tjedna pronašli su njezini mještani njezino neraspadnuto tijelo. Ljudi su shvatili da je Karolina umrla zato što nije htjela izgubiti svoju djevojačku čast. Odmah su je počeli štovati kao sveticu. Na njezinu sprovodu se okupilo veliko mnoštvo naroda.

Karolinu Kózka su vjernici počeli štovati kao poljsku Mariju Goretti. Tako je Karolina postala simbol čistoće za mlade Poljake. Papa Ivan Pavao II. ju je proglasio blaženom 1987. godine. Zaštitnica je katoličke udruge mladeži: „Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży“ u Poljskoj. Zaštitnica je i pokreta čistih srdaca „Ruch Czystych Serc“.

Mariju Goretti. Tako je Karolina postala simbol čistoće za mlade Poljake. Papa Ivan Pavao II. ju je proglasio blaženom 1987. godine. Zaštitnica je katoličke udruge mladeži: „Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży“ u Poljskoj. Zaštitnica je i pokreta čistih srdaca „Ruch Czystych Serc“.

24. studenog
Sveti Krševan (Krisogon)
 (4. stoljeće)

- Svetac lijepog imena ● zaštitnik vjeroučitelja ●
- hrabrio je svetu Anastaziju ● nudili mu visoke položaje ●
- nije se odrekao Krista ● ubijen za vjeru ●
- zaštitnik grada Zadra ● zaštitnik vjeroučitelja ●

Grčko ime Krizogon se u Hrvata vremenom preoblikovalo u ime Krševan. Na grčkom jeziku Krizogon znači rođen u zlatu. Sveti Krševan je jedan od zaštitnika hrvatskoga grada Zadra. Spadao je među najštovanije svece Katoličke crkve. Zato mu je ime uvršteno u Rimski kanon – prvu euharistijsku molitvu Rimskoga misala. Građani Zadra su 4. svibnja 1175. godine podigli lijepu crkvu u njegovu čast. Ta je crkva jedna od najljepših romaničkih crkava u Hrvatskoj. Pokraj crkve je bila i najdugovječnija benediktinska opatija u Hrvatskoj. Opatiju svetoga Krševana su dokinuli Francuzi 1807. godine. Nakon raspuštanja samostana, u zgradi samostana je djelovala gimnazija i licej. Za vrijeme bombardiranja 1944. godine samostan je pogodila bomba, te je posve razoren. Ta je opatija iznjedrila zadarski samostan svete Marije, u kojem i danas djeluju sestre benediktinke. U grbu, barjaku i na pečatu grada Zadra vidimo lik svetoga Krševana.

O najstarijim kršćanskim svecima imamo malo povijesnih podataka, ali tim više legendi i predaja. U povijest spada činjenica da je za Dioklecijanova progonstva mučeništvo pretrpjelo mnogo kršćana. Krševan je bio akvilejski mučenik iz vremena Dioklecijanova progonstva kršćana. U predaji je ostalo zapamćeno da je Krševan bio vjeroučitelj svetoj Stošiji (Anastaziji), kojoj je posvećena današnja zadarska katedrala. Dok je Anastazija bila u tamnici, sveti Krševan joj je pisao pisma kako bi je ohrabrio i dao joj podršku. Na koncu je i sam Krševan morao položiti ispit o svojoj vjernosti. Nagovarali su ga da se odrekne vjere. Trebao se odreći vjere, pa bi mogao brzo napredovati u društvu. Postao bi prefekt i konzul jedne provincije. Vjeran Kristov svjedok – Krševan je odbio tu ponudu. Nije htio pogaziti vjeru. Predaja dalje drži da je upravo na dan 24. studenog pretrpio mučeništvo, kad mu je odrubljena glava. Predaja dalje drži da je 649. godine njegovo mučeničko tijelo iz okolice Akvileje preneseno u Zadar. Štovanje svetog Krševana je bilo od velike važnosti ne samo za vjerski i kulturni, već i za društveni i politički život srednjovjekovnog Zadra. To je štovanje gradu donijelo pravi duhovni procvat. Zahvaljujući štovanju svetoga Krševana, Zadar i Hrvatska su dobili jednu od najljepših romaničkih crkava. U povijesti se zadarska crkva svetoga Krševana službeno spominje istom 918. godine.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

Doprinos o. Gerarda produbljenju štovanja Djeteta Isusa

Piše: o. Ante Stantić, OCD

U Djetetu Isusu, o kojem je naš sluga Božji o. Gerard napisao brojne stranice u svojim rukopisima i s čijim su značenjem, poprilično, upoznati čitatelji *Zvonika*, sve više otkrivam i uključenost sluge Božjega u širenje i produbljenje štovanja Djeteta Isusa što je pokrenula sv. Terezija iz Avile.

Čitajući, naime, pomno pozamašnu znanstvenom metodom obrađenu povijest štovanja Djeteta Isusa u Karmelu, bolje sam upoznao navlastitosti konkretnog štovanja Kristova čovjštva svete Terezije Avilske. Ova je Učiteljica Crkve to štovanje na poseban način povezala s Djetetom Isusom. Nosila je, primjerice, sa sobom kipić Malog Isusa na putovanjima, zaprežnim kolima, kada je putovala na osnutke svojih samostana diljem Španjolske, i tako, u konkretnom obliku, očitovala svoje štovanje Kristovog Čovjštva.¹

Po uzoru na svoju Obnoviteljicu, tvrdi spisateljica spomenute knjige, svi samostani karmelićanki i karmelićana su štovali „Malog Isusa“. Nije bilo samostana bez njegovog kipića postavljene na počasnom mjestu. Spomenuto djelo o Malom Isusu donosi povijest i fotografije brojnih kipića „Malog Isusa“, koji se nalaze i danas po samostanima i kojima se iskazuje štovanje Utjelovljenoj Riječi u liku „Djeteta“. Danas su posebno značajna svetišta „Malog Isusa“ onog u Pragu, kojeg, prema informacijama, posjeti do milijun hodočasnika godišnje. Kako je Gerard živio i primao svoju redovničku formaciju na teritoriju austrougarskih karmelićana, prenio je sa sobom to tradicionalno štovanje „Malog praškog Isusa“ u Sombor. Uz svetište „Malog Isusa“ u Pragu, postoji danas i jedno drugo svetište „Malog Isusa“ u Europi, u Arenzanu, nedaleko Denove u Italiji, koje i danas privlači brojne hodočasnike iz cijele Italije.

Činjenica je da je o. Gerard napisao brojne stranice o štovanju „Malog Isusa“ i o njemu zanosno propovijedao. Raduje me da sam neovisno od saznanja iz ove knjige, kroz studij Gerardovih rukopisa došao do zaključka da je naš sluga Božji jednako tako u Djetetu

Isusu štovao Kristovo Čovjštvo kao i sv. Terezija. Ipak, pažljivo čitanje spomenute knjige o povijesti štovanja Djeteta Isusa nametnulo mi je pitanje je li naš sluga Božji, u cjelokupnoj povijesti spomenutog štovanja „Malog Isusa“, nečim to štovanje obogatio?

Uspoređujući saznanja iz Gerardovih rukopisa, u povezanosti s podacima koje sam crpio iz ove knjige o povijesti štovanja Djeteta Isusa, došao sam najprije do naslućivanja, a onda i zaključaka da se sluga Božji nije zadovoljio samo time da promiče tradicionalno štovanje Djeteta Isusa, kojem je na čelu sv. Terezija Avilska, postavljajući kip Malog Isusa na počasno mjesto, nego da je, slijedeći poticaje sv. Terezije, prelagao i gradio na „Malom Isusu“, na njegovom Čovjstvu, učenje triju učitelja Crkve: svete Terezije Avilske, sv. Ivana od Križa i Terezije od Djeteta Isusa. Činjenica je da Gerard ističe, podvlačeći, da se Isus Krist po svome Utjelovljenju ponizio, postao „Malen“ i time postao uzorom duhovnog sustava sv. Ivana od Križa koji je utemeljen na poniznosti – slobodi – „Slobodi od svega što nije Bog“. Otac Gerard tu Ivanovu stvarnost tumači tako da životom i pisanjem ističe da u mjeri po kojoj je duša slobodna od „sebeljublja“, od „sebičnosti“, postaje ponizna, „malena“ kao Isus Krist u Utjelovljenju, da je tada pripravna na „sjedinenje s Bogom“. Stoga neprestano ističe u svome pisanju da je Utjelovljeni Sin Božji, uvijek „Mali“, čak i u Euharistiji². To jest da je: uzor poniznosti odnosno „ogoličenja“ sv. Ivana od Križa po kojem se, duša „ispražnjuje od svega što nije Bog“. Da zida na tom temelju zgradu duhovnog kršćanskog života, koji završava u „sjedinenju duše s Bogom“, dinamizmom vjere ufanja i ljubavi.

Iz svega što sam spomenuo i do sada pisao u „Zvoniku“, proizlazi da je o. Gerard ne samo promicao štovanje Kristovog Čovjštva u liku „Malog Isusa“, u našim krajevima onako kako ga je štovala španjolska mističarka sv. Terezija iz Avile, nego je znao, na vrlo pristupačan način, običnom somborskom

puku, kroz lik „Malog Isusa“, prenijeti učenje mističnog učitelja Ivana od Križa, Velike i Male Terezije i poučiti ih kako stvarati prostore u duši za „malenost“ i po njoj pripremiti prostor u duši da se Isus Krist u njoj nastani. Postići „sjedinenje duše s Bogom“, sve je to novost pod našim podnebljem!

Potvrđujem moje mišljenje sljedećim navodima iz obilne pismene ostavštine našega sluge Božjega: „Mali Isuse, Ti si u nama kao mlado zeleno žito koje želiš u nama rasti. Kad nas muče i ubijaju, onda rasteš i sazrijevaš u nama kao na drvetu križa... Kad Isus u nama postane zrela vlat po suzama pokore i vrućine srca, bit će nam u nebu čudnovat brat. Mi ćemo njemu biti sladak kolač a on nama“³. Dakle iskustvo, „uživanje“!... „Uvjet pak takvog duhovnog rasta u Isusu Kristu se nalazi u „malenosti“, kad „rastemo u slobodi“ podnoseći poteškoće koje su kao oluje i bure koje prate kao što prate sazrijevanje pšenice. Taj proces Gerard izražava i sljedećim tekstom: „Mali Isus i Mala Terezija žele da se operemo vodom poniznosti jer tko nije ponizan (slobodan), misli na ono što su o njemu rekli ili što će o njemu reći“⁴. Jamačno zato što je „sebeljubiv“ i „sebičan“, i time prijeći slobodu duše da se otvori Bogu, „sjedinenju“ s njime Prostor duše nije slobodan da „Isus bude kolač nama a mi Isusu“!⁵. Zar sve to nije obogaćenje štovanja Djeteta Isusa, Utjelovljenog Sina Božjega i njegova značenja u kršćankom životu?

1. Giovanna della Croce, *Gesù Bambino nel Carmelo Teresiano*, Milano 1967. (Prijevod djela napisanog na njemačkom jeziku pod naslovom: „Das Jesulein in Theresianischen Karmel“).

2. Razgovor s Isusom, 004031. „Euharistijski Isus izgleda kao malo dite s rasklijenim ručicama, koje prosipaju slatke sjajne zrake kako bi svakoga usrećio i zagrlilo.“

3. Biser mišljenja, 004066.

4. Th. pastoralis, 003352-53: 00267; 003008.

5. Razgovor s Isusom, 003972; 004065.

Molitva Crkve u Božanskom časoslovu

Piše: dr. Andrija Kopilović

Nastavljamo iz prošloga broja našu temu o molitvi Crkve – Božanskom časoslovu. Jasno da je tema povezana, ali ako razmatramo i ovako odvojeno, sigurno nam je poučno i za dušu korisno.

Što je Isus sam činio, to je i nama zapovjedio. „Molite“ – govorio je često – „tražite“, „išтите“, „u moje ime“. Predao nam je i molitveni obrazac koji se naziva Molitva Gospodnja. Opominjao je da je molitva potrebna. I to molitva ponizna, budna, ustrajna, zaufana u dobrotu Očevu, s čistom nakanom i u skladu s Božjom naravi. I apostoli nam u svojim poslanicama neprestance govore o molitvi, osobito hvalbenoj i zahvalnoj. Potiču da molitva što se u Duhu Svetomu po Kristu upravlja Ocu treba biti uporna i postojana, kako bi bila djelotvorno posvetna. Razlikuju molitvu hvalbenu, zahvalnu, molitvu prošnje i zagovornu molitvu.

Crkva nastavlja Kristovu molitvu. Budući da je sav čovjek od Boga, dužan je priznavati i ispovijedati Stvoriteljevo gospodstvo. To su pobožnici svih vremena iskazivali molitvom. A molitva koja se upravlja Bogu treba biti povezana s Kristom, Gospodarom svih ljudi, jedinim Posrednikom, po komu jedinom imamo pristup k Bogu. On, naime, tako sa sobom sjedinjuje svu ljudsku zajednicu da su molitva Kristova i molitva cijelog ljudskog roda najtješnje povezane. Jer u Kristu, i to u njemu jedinom, ljudsko bogoštovlje postiže svoju spasonosnu vrijednost i svrhu. Osobito su i najtješnje s Kristom povezani oni koje on sakramentom novoga rođenja pridružuje, kao udove, svomu Tijelu, to jest Crkvi. Tako se u cijelo Tijelo od Glave razlijevaju bogatstva što pripadaju Sinu: priopćavanje Duha, istina, život i sudjelovanje u njegovu bogosinstvu. To se sve očitovalo u svoj njegovoj molitvi dok je boravio među nama. Sve tijelo Crkve sudjeluje u svećeništvu Kristovu: svi se krštenici novim rođenjem i pomazanjem Duha Svetoga posvećuju da budu duhovni dom i sveto svećenstvo. Tako se osposobljuju za bogoštovlje Novoga saveza, koje ne proistječe iz naših sila, nego iz zasluga i dara Kristova. Bog nije mogao većim darom obdariti ljude nego time što im je za glavu postavio svoju Riječ, po kojoj je sve stvorio, a njih je učinio njezinim udovima. Tako je on Sin Božji

i Sin čovječji, jedan Bog s Ocem, i jedan od ljudi s ljudima. Zato i onda kada Bogu upravljamo molitvu, ne izuzimamo Sina. I kad moli tijelo Sinovo, ne odjeljuje se od svoje glave. Tako on, kao jedini spasitelj tijela svoga, Gospodin naš Isus Krist, moli i za nas, i moli u nama, i mi se njemu molimo. Moli za nas kao naš svećenik. Moli u nama kao naša glava. A mi se njemu molimo kao svome Bogu. Raspoznavamo, dakle, i naše glasove u njemu i njegove u našima. U tome je, dakle, dostojanstvo kršćanske molitve: njome sudjelujemo u samoj odanoj pobožnosti Jedinorođenca prema svome Ocu i u onoj molitvi koju je on u zemaljskom životu riječima izražavao, a sada se u ime njegovo i za spasenje cijeloga ljudskog roda neprestano nastavlja u Crkvi i u svim njezinim udovima.

Djelovanje Duha Svetoga. Jedinstvo pak Crkve moliteljice djelo je Duha Svetoga. On je isti u Kristu, u cijeloj Crkvi i u svakom kršteniku. Ovaj „Duh potpomaže našu nemoć“ i „za nas se zauzima neizrecivim uzdasima“ (Rim 8,26). I kao Duh Sina, on nam ulijeva „duha posinstva po kojem kličemo: ‘Abba, Oče!’“ Ne može, dakle, biti kršćanske molitve bez djelovanja Duha Svetoga: on ujedinjuje cijelu Crkvu i po Sinu je privodi k Ocu.

Zajedničarska narav molitve. Primjer i zapovijed Gospodina i apostola o neprestanoj molitvi ne valja smatrati čisto zakonskim pravilom, nego to spada na nutarnju bit same Crkve. Crkva je zajednica, pa i molitvom mora očitovati svoje zajedništvo. Čim se u Djelima apostolskim prvi put govori o zajednici vjernika, ta se zajednica pojavljuje sabrana u molitvi „sa ženama, i Marijom, Majkom Isusovom, i braćom njegovom“ (Dj 1,14). „U mnoštvu onih što prigrlīše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša“ (Dj 4,32). Ta se jednostavnost temeljila na riječi Božjoj, na bratskom zajedništvu, molitvi i euharistiji. I onu molitvu što su obavljali samoći, kod zatvorenih vrata, a nužna je i preporučljiva, udovi Crkve vrše po Kristu u Duhu Svetom. Ipak, zajednička molitva ima posebno dostojanstvo, jer je sam Krist rekao: „Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam ja među njima“. (Mt 18,29)

21. 11. 2010.

KRIST KRALJ

2 Sam 5,1-3
Ps 122,1-2. 3-4a. 4b-5
Kol 1,12-20
Lk 23,35-43

„Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraljevstvo svoje.“ A on će mu: „Zaista ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raj!“

28. 11. 2010.

1. nedjelja Došašća

Iz 2,1-5
Ps 122,1-2. 3-4a. 4b-5. 6-7. 8-9
Rim 13,11-14
Mt 24,37-44

Zato i vi budite pripravni jer u čas kad i ne mislite Sin Čovječji dolazi.

5. 12. 2010.

2. nedjelja Došašća

Iz 11,1-10
Ps 72,1-2. 7-8. 12-13. 17
Rim 15,4-9
Mt 3,1-12

Glas više u pustinji: Pripravite put Gospodinu, poravnajte mu staze!

12. 12. 2010.

3. nedjelja Došašća

Iz 35,1-6a. 10
Ps 146,6-7. 8-9a. 9b-10
Jak 5,7-10
Mt 11,2-11

Pođite i javite Ivanu što ste čuli i vidjeli: Slijepi progledaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se navješćuje Evanđelje.

Zaista, kažem vam, između rođenih od žene ne usta veći od Ivana Krstitelja. A ipak, i najmanji u kraljevstvu nebeskom veći je od njega!

19. 12. 2001.

4. nedjelja Došašća

Iz 7,10-14
Ps 24,1-2. 3-4. 5-6
Rim 1,1-7
Mt 1,18-24

Sve se to dogodilo da se ispuni što Gospodin reče po proroku: Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel – što znači: S nama Bog!

Bogato i vrijedno kulturno naslijeđe naše Crkve

Piše: Tomislav Žigmanov

Briga za vlastito kulturno blago dugo je prepuštana onima koji bi to trebali činiti sukladno svojoj temeljnoj misiji. Međutim, bogato i vrijedno kulturno naslijeđe Katoličke crkve danas opominje i poziva na djelovanje u cilju njezine elementarne zaštite. Katoličkom baštinom zasigurno se možemo ponositi, a da bismo to mogli moramo joj ozbiljno i stručno pristupiti.

Razdoblje prve polovice XIX. stoljeća jest doba u kojem započinje briga za „starine“ koje danas nazivamo kulturnim dobrima. To je vrijeme u Europi obilježeno stvaranjem suvremenih nacionalnodemokratskih država, novih društvenih odnosa, jačanjem nacionalnog identiteta, vraćanjem prema prošlim vrijednostima, osnivanjem društava i profesionalnih udruženja, te utemeljenjem prvih znanstvenih i kulturnih institucija. Brigu oko kulturnog naslijeđa vremenom preuzimaju od strane države osnovane stručne institucije – danas su to zavodi za zaštitu spomenika kulture, koje imaju za cilj da evidentiraju kulturna dobra, utvrde njihovo stanje, propišu, ukoliko je potrebno, mjere zaštite te, na koncu, predviđene mjere i sprovedu.

Kada je riječ o ovdašnjoj hrvatskoj kulturnoj baštini, u što integralno spada i dio nasljeđa Katoličke crkve, prvo što treba reći jest da do danas nije urađen njezin popis. Drugim riječima, ni jedno mjerodavno tijelo u Srbiji nema evidenciju o tome što pripada kulturnoj baštini Hrvata u Srbiji. Isto tako, valja iznijeti i podatak da se o kulturnoj baštini Hrvata u Srbiji ne vodi nikakva sustavna briga, čime se ne tvrdi da ne-kakve ad hoc radnje ne postoje, niti se izdvajaju stalna značajnija financijska sredstva za njihovo održavanje.

Prvi koraci k sustavnom istraživanju dijela baštine

U tom smislu, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, kao prva profesionalna ustanova u području kulture, koja ima za cilj rad na očuvanju, unaprjeđenju i razvoju kulture Hrvata u Vojvodini, poduzeo je u domeni vlastitih mogućnosti prve korake na planu istraživanja kulturne baštine. Preciznije rečeno, jedna od važnih pretpostavki za ostvarivanje maloprije definirane misije, napose iz rakursa istraživanja koji referiraju na kulturnu baštinu Hrvata na ovim prostorima, jesu i istraživanja vezana uz postojanje Katoličke crkve i njezina bogata naslijeđa, napose umjetničkoga. Radi toga, Zavod je u suradnji s doktorandom povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu Dušanom Škorićem početkom ove godine razvio projekt pod nazivom „Barokno slikarstvo XVIII. stoljeća u samostanima i rimokatoličkim crkvama u Vojvodini“, koji je dobio djelomičnu potporu Ministarstva kulture Republike Srbije. Prema našem uvjerenju, on predstavlja ostvarivu obvezu prema katoličkoj umjetničkoj baštini u Vojvodini, preciznije, njenom baroknom slikarstvu.

Prvi rezultati istraživanja kazuju kako je sadašnje stanje sačuvane barokne katoličke baštine u Vojvodini još uvijek nedovoljno istraženo ili je mjestimično urađeno amaterski. Zastarjela literatura, nepovezanost s istraživanjima u Centralnoj Europi i izostanak suradnje s njenim kadrovima i znanstvenim ustanovama, nezainteresiranost znanstvenika ili, bolje rečeno, nepostojanje odgovarajućih kadrova, nedostatak suvremene usporedne literature, samo su dio zatečenog stanja.

Realizacijom projekta pridonijet će se stvaranju realnije slike stanja umjetničke katoličke baštine, baroknog slikarstva. Napominjemo da u Vojvodini ima oko 120 crkvenih objekata čiji umjetnički sadržaj nije poznat. Istina, negdje je neznatan i nevažan, ali ponegdje može biti važan i obiman – samo u franjevačkom samostanu u Subotici ima oko 70 baroknih slika velike ili zadovoljavajuće vrijednosti. Procjenjuje se da je broj baroknih slika oko 700.

Preliminarna istraživanja voditelja istraživačkog tima, Dušana Škorića, povjesničara umjetnosti, dovela su do zapanjujuće vrijednih djela kojima bi se ponosio svaki muzej u Centralnoj Europi. Da nabrojimo samo više djela Franca Antona Maulbertscha, Paula Trogera, Kremsera Smidta, kao centralnih figura bečke likovne Akademije, pa do češkog slikara Jozsefa Ignjaca Raaba, djela budimske slikarske obitelji Falconer i Kronawetter, franjevca slikara Blasiusa Grubera iz Slavonije, itd. Zatim, tu su djela Paulusa Sensera, Jozsefa Amona, Mathiasa Hanischa, Johanna Wollenhofera, ali i, što je zanimljivo, djela srpskih umjetnika koji su radili slike za glavne oltare za katoličke crkve, primjerice djelo Dimitrija Popovića iz Zrenjanina za crkvu u Titelu, gdje je radio nešto kasnije i Arsa Teodorović...

Najstariji vjerski objekt u Bačkoj

Najstariji očuvani vjerski objekt u Bačkoj je franjevački samostan i crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Baču. Nalazi se nedaleko od Bačke tvrđave, crkva je najstarija u našoj biskupiji (iz oko 700. godine), a samostan je izgrađen u kasnoromaničkom i ranogotičkom stilu. Temelje Franjevačkog samostana postavili su pripadnici viteško-monaškog reda templara, koji su se borili u križarskim ratovima, još 1169. godine. Kasnije pripada franjevcima (oko 1300. godine). U svojim osvajačkim pohodima, Turci su ga djelomice porušili, a toranj pre tvorili u džamiju. U ratovima koji su se vodili do kraja XVII. sto-

Reportaža

ljeća, samostan je u više navrata rušen i paljen, doživlavan i obnavljan pa otuda i arhitektonsko šarenilo samostanskih zgrada.

Do 1688. godine pripadao je Ugarskoj provinciji Presvetog Otkupitelja, a od tada je pod upravom provincije Bosne Srebrene. Njoj je pripadao do podjele ove provincije 1757., kada je utemeljena provincija sv. Ivana Kapistranskoga. Od 1900. do 1923. bio je pod upravom Ugarske provincije sv. Ivana Kapistranskoga, a od te godine franjevački je samostan u Baču član Hrvatske provincije svetih Ćirila i Metoda.

Samostan ima vrijednu zbirku slika, napose iz razdoblja baroka XVIII. stoljeća, zatim sakralnih predmeta (kaleža, svijećnjaka...) te odjevnih predmeta. Također, treba istaknuti da u bačkom franjevačkom samostanu postoji vjerojatno brojem najbogatija i najbolje očuvana knjižnica. To je iz razloga što su knjige nabavljane za potrebe redovnika dušobrižnika u novicijatu, ili su, pak, ostale kao ostavština ne malog broja franjevacu koji su u Baču umrli.

I Katolički mjesečnik *Zvonik* osnovan je 19. rujna 1994. godine upravo u Baču, „u sjeni zvonika franjevačke crkve iz 13. stoljeća“. I danas logo našeg lista predstavlja upravo zvonik i dio bačkog franjevačkog samostana.

Najstariji vjerski objekt u Srijemu

Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Moroviću, značajni je spomenik kulture iz XIII. stoljeća. Građena je u romaničkom stilu, koji se ne zatiče često u gradnji katoličkih crkava u Vojvodini. Nalazi se na mjesnom groblju u Moroviću, drevnom naselju u Srijemu, udaljenom 15 km od Šida. Morović je izgrađen na obalama rijeka Bosuta i Studve, koje premošćuje čak sedam mostova. U središtu sela je uzvišenje gdje se nalaze ostaci pravog grada, utvrđenja, koje je tu podignuto još u vrijeme Rimljana.

U samoj crkvi je nekoliko grobova crkvenih velikodostojnika, a prema jednoj mjesnoj legendi u njoj je sahranjen i sveti Ivan Kapistran. Zbog velikih oštećenja, sve do skora

okupljanje vjernika u srednjovjekovnoj morovičkoj crkvi nisu bila moguća. Naime, nakon 40 godina započela je obnova crkve u suradnji s Mjesnom zajednicom Morović i Zavodom za zaštitu spomenika kulture u Srijemskoj Mitrovici. Bakrenim limom saniran je cjelokupni krov i toranj crkve, tako da je zaustavljeno daljnje propadanje.

Na inicijativu vlč. Nikice Bošnjakovića, župnika u Šidu i upravitelja ove crkve, crkva želi postati Svetištem Marije Pomocnice kršćana i duša u čistilištu. Morović je u srednjem vijeku bio veliko marijansko svetište i arhiđakonat za 43 srijemske župe u kojega su hodočastili vjernici iz čitavoga Srijema, Bačke i Bosne. Trenutno u mjestu Hrvati katolici čine 15% stanovništva.

Visoko izaslanstvo Ministarstva kulture RH posjetilo Zavod

Izaslanstvo Ministarstva kulture Republike Hrvatske na čelu s ravnateljicom Uprave za kulturni razvitak mr. sc. Brankom Šulc posjetilo je 9. i 10. studenog Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Uz mr. sc. Branku Šulc, u izaslanstvu su bili i glavna konzervatorica za pokretna kulturna dobra u Ministarstvu Ranka Saračević-Würth, zatim pomoćnik ravnatelja Hrvatskog restauratorskog zavoda Mario Braun i pročelnik Konzervatorskog odjela MK u Požegi dr. sc. Žarko Španiček. Ravnatelj Tomislav Žigmanov tom je prigodom upoznao goste sa stanjem i prilikama u području kulture Hrvata u Vojvodini te o dosadašnjim aktivnostima Zavoda. Gosti su poseban interes očitovali za temu zaštite kulturnih dobara, radi čega su i posjetili jedan broj crkvenih objekata u Bačkoj i Srijemu.

Najdevastiranija katolička crkva u Vojvodini

Katolička crkva Presvetog trojstva u Kukujevcima izgrađena je u XVIII. stoljeću. Veleban je graditeljski spomenik baroka u Vojvodini, no danas je to crkveni objekt koji prokišjava, bez oltara i ijedne slike, bez klupa. Crkva je skoro potpuno prazna, samo goli zidovi u njoj, sve je bilo pokradeno uslijed ratnih zbivanja i progona. Na ulaznim vratima i danas stoji ispisan križ sa četiri ocila. Ova je crkva, naime, opljačkana i devastirana tijekom devedesetih godina XX. stoljeća, a gotovo deset godina u njoj je bila instalirana i radila pilana!

Od srednjega vijeka se zna da je selo većinom katoličko. Godine 1736. u Kukujevcima isključivo žive Hrvati, a koncem XIX. stoljeća u selo se doseljavaju Nijemci. Do početka Domovinskog rata, selo je imalo svega 1% srpskog pravoslavnog življa, dok se taj odnos sada okrenuo, pa toliko sada ima katolika. Zavičajna udruga Kukujevcana, koja djeluje u sastavu Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, organizirala je u Suhopolju 21. kolovoza ove godine veliki zavičajni skup obilježavajući 15. godišnjicu svog egzodusa. Na skupu je odlučeno da se pristupi obnovi crkve Presvetog Trojstva u Kukujevcima te će taj dan ostati zapisan kao službeni početak obnove crkve.

Vrste kulturnih dobara

Očuvanje i zaštita kulturnog naslijeđa ima svoju preciznu pravnu regulaciju. Tako u Srbiji postoji Zakon o kulturnim dobrima, koji uređuje „sustav zaštite i korištenja kulturnih dobara“.

Kulturna dobra se najčešće dijele na **nepokretna, pokretna i nematerijalna**.

Nepokretno kulturno dobro može biti: grad, selo, naselje ili njegov dio; zatim građevina ili njezini dijelovi, te građevina s okolišem; područje, mjesto, spomenik i obilježje u svezi s povijesnim događajima i osobama; arheološko nalazište i arheološka zona, uključujući i podvodna nalazišta; područje i mjesto s etnološkim i toponimskim sadržajima; krajolik ili njegov dio koji sadrži povijesno karakteristične strukture, koje svjedoče o čovjekovoj nazočnosti u prostoru; tehnički objekt s uređajima i drugi slični objekti.

Pokretno kulturno dobro može biti: zbirka predmeta u muzejima, galerijama, knjižnicama i drugim ustanovama uključujući i kod fizičkih osoba; crkveni inventar i predmeti; arhivska građa, zapisi, dokumenti, pisma i rukopisi; filmovi; antologijska djela likovnih i primijenjenih umjetnosti i dizajna; etnografski predmeti; stare i rijetke knjige; novac, vrijednosni papiri, poštanske marke i druge tiskovine; uporbni predmeti (namještaj, odjeća, oružje i sl.); prometna i prijevozna sredstva i uređaji; predmeti koji su značajna svjedočanstva razvitka znanosti i tehnologije.

Nematerijalno kulturno dobro mogu biti razni oblici i pojave duhovnog stvaralaštva što se prenose predajom ili na drugi način, a osobito: jezik, dijalekti, govori i toponimika, te usmena književnost svih vrsta; folklorno stvaralaštvo u području glazbe, plesa, predaje, igara, obreda, običaja, kao i druge tradicionalne pučke vrednote, te tradicijska umijeća i obrti.

Prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara Republike Hrvatske, kulturna dobra se upisuju u Registar. Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske javna je knjiga koju vodi Ministarstvo kulture. Registar se sastoji od tri liste: Liste zaštićenih kulturnih dobara, Liste kulturnih dobara nacionalnog značenja i Liste preventivno zaštićenih dobara. (izvor: wikipedia)

Katolička kulturna baština u Vojvodini vrijedna ali nepopisana

Razgovarala: *Katarina Čeliković*

Dušan Škorić rođen je u Bačkom Brestovcu 1950. godine. Nakon srednje škole radio je u beogradskom Ateljeu 212, a radeći u kazalištu završio je Višu pedagošku školu – likovni odsjek i povijest umjetnosti na Sveučilištu u Beogradu. Skoro cijeli radni vijek, izuzimajući pet godina u obrazovanju, radio je u kazalištima. Za sve to vrijeme punio je fascikle radeći na terenu i po arhivima, te je objavio knjige: *Škole crtanja kod Srba, Srpske ikone na staklu i Manastir Privina Glava*, kao i oko 40 znanstvenih radova. Kad je došao u godine da može raditi u nekom od muzeja, jer mu se činilo da može napraviti nešto korisno u nekom od njih, došle su mučne godine, u kojima je braneci prijatelje i kolege Hrvate i Mađare, stekao lošu reputaciju kod vlasti, pa one godine skupo potrošene a jedno vraćene, da se „skloni“ Milošević, te je „nagrađen“ tako da mu je onemogućen bilo kakav posao.

ZV.: Spomenička baština, napose barokno slikarstvo XVIII. stoljeću, u katoličkim crkvama u Vojvodini bila je tema kolokvija u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, na kojem smo upoznali Vaš rad. Kada ste se i kojim povodom počeli baviti ovom temom?

□ Otac mi je proveo život u Francuskoj, i ja sam, obilazeći unutrašnjost zemlje, bio zapanjen da selo u Normandiji od dvadesetak kuća ima ogromnu gotičku crkvu, koju su radili i po dva stoljeća, dakle, do duboke renesanse. Drugi dojam je katolička crkva u Bačkom Brestovcu koju je sačuvala neka divna gospođa Njemica, koja mi je dopuštala „svirati“ orgulje kao dječaku od šest-sedam godina, tako što sam udarao po tipkama dok je prijatelj iz škole pritisкао pedale. Taj nezaboravni dojam su ustvari bijeli golubovi koji su bježali po crkvi i taj njihov lepet krila čujem i sada kad žmireći slušam Bacha ili Albinonija. Naravno, neke tekstove iz katoličke baštine sam objavio ranije jer mi je to bilo neodvojivo od ostalog materijala. Barok je jednostavno – barok. U Somboru sam proveo dva desetljeća, to je grad doista nacionalno šarolik i upravo to čini ga bogatim.

ZV.: Jeste li imali potporu u istraživanjima i od strane koga je dolazila, je li bilo problema i kakvih?

□ Sjećam se, nažalost, uglavnom ružnih dojmova. Kao Srbin koji je otišao u Zagreb raditi doktorat na temu iz kato-

ličke baštine, odjednom sam prozivan i neki su me ljudi počeli izbjegavati. Javlja sam se na natječaje za razne poslove, čak i za grobara, ali i tu me nisu htjeli primiti, tako da su se skupo školovanje, putovanja i boravci u Zagrebu, knjige, časopisi, fotografiranje, odjednom svalili na mene, a pomoć nije dolazila. Ne bih navodio jednog pokrajinskog ministara i njegov odgovor kad sam tražio stipendiju, uglavnom, bio je to vokabular iz Drugog svjetskog rata. Tek u posljednje vrijeme surađujem sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, i nadam se da ćemo zajednički izgurati „posao“ do kraja. Moram spomenuti prijateljski prijam od strane šefice katedre dr. Sanje Cvetnić i mentorice dr. Mirjane Repanić-Braun, kao i kolega i kolegica koji su mi pomogli uklopiti se. Danas ondje imam puno prijatelja, tamo je redatelj Paolo Magelli s kojim sam radio ovdje dva desetljeća, ili slikar i pisac Miro Glavurčić iz grupe Medila, stari beogradski prijatelj. Lijepo je sresti i Arsena Dedića, kojemu dugujem mnogo pri očuvanju svoje osjetljivosti s kojom čovjek uvijek ima problema, ali pruža puno ljepote.

S obzirom na to da sam obišao Vojvodinu nekoliko puta uzduž i poprijeko, kako kažu paori, zatekao sam ondje gdje se nisam nadao, ključna i najvrednija djela u malim i zaboravljenim crkvama. Sve te slike, na oltarima ili rasute po korovima, sakristijama, kapelama, našao sam u jadnom stanju, kao nepotrebni ostatak minolog vremena, koji samo zauzima mjesto. Iritirao me je i stav nekih svećenika i župnika koji nisu imali potrebu da zajedno to sklonimo u župni dvor, fotografiramo i damo kasnije na restauraciju. Mislim da od strane biskupa nedostaje instrukcija kako postupati s umjetničkim blagom koje nije u liturgijskoj uporabi, koja bi bila obvezujuća. Tu mislim i na skulpture, knjige, liturgijsko ruho, itd.

ZV.: Što možete reći o kulturnoj baštini drugih Crkava u Vojvodini. Jesu li iste prilike?

□ Ne može se poreći neka vrsta ljubavi države i službene Srpske pravoslavne crkve. Briga za kulturne spomenike je nužna i stručno urađena, ali, recimo to slobodno, ima i puno improvizacije; stanje fruškogorskih manastira je očajno, ta druga Sveta Gora je zauvijek upropaštena. Jedno vrijeme sam s dr. Vojislavom Matičem planirao knjigu „Kako su upropašteni fruškogorski manastiri“, ali smo odustali – nije nam trebala svađa koja bi uslijedila. Nažalost, često se novac rasipa do vrhunca kiča te neki manastiri, a pogotovo nove pravoslavne crkve od cigala, u stilu neobizantije, više slične na McDonald's restorane nego na svetinje. Taj otpor prema baroku, kao fobija od katoličanstva, nije primjeren podneblju Vojvodine.

ZV.: Ima li u tomu odgovornosti od strane države osnovanih institucija za zaštitu spomeničke baštine?

□ Nema dugoročne kulturne politike, dužnosnici uvijek kažu kako nemaju podlogu u zakonu, itd. Ako uzmeo stanje u Vojvodini, nema tko reći što je zamišljeno u nerednih pet godina, čak ni za godinu dana, koja se zove „proračunska godina“. Kao da se i dalje bojimo otvorenosti ka svijetu i veza po Europi. Ima toliko muzeja koji bi htjeli surađivati, ali nema odgovora. Sad na svoju ruku ugovaram za dvije godine u Salzburgu izložbu „Barok u Vojvodini“ i nemam pojma kako ću to izvesti.

ZV.: S vremena na vrijeme čuju se informacije o otuđivanju vrijednih umjetničkih i drugih predmeta. Kakve su Vaše spoznaje i što bi trebalo uraditi?

□ Vojvodina je za vrijeme Otomanskoga carstva bila rubno područje i trudi se da to i ostane. Ima na desetine praznih sela, naročito u Banatu i Srijemu, gdje je župnik daleko i navraća jednom godišnje u pojedine zapuštene crkve s malo vjernika. Za to vrijeme katoličke crkve se pljačkaju, i rijetki su ljudi u odgovarajućim državnim službama koji reagiraju. Kao profesionalne ljude, spomenuo bih one iz SUP-a u Zrenjaninu.

ZV.: Što držite najvećim kulturnim dobrom?

□ Ako krenemo vremenskom linijom, to su crkve u Baču, Moroviću i Arača, zatim aktivni i bivši samostani, dok su od pokretnih kulturnih dobara najvrednija djela bečkih slikara Martina Altomontea, Paula Trogera, Felixa Ive Leichera, Kremsera Scmidta, od čeških Felixa Ignjaca Raaba i Mathiasa Harnischa (koji je ovdje ostavio oko 70 djela), zatim čuvenih mađarskih slikara iz umjetničke obitelji Falkoner, Paula Kronowettera, Sebastiana Stetnera. Tu izdvajam i Posljednju večeru u blagovaonici franjevačkog samostana u Baču. Po gradskim muzejima ima stotinjak djela iz renesanse i baroka koji nisu poznati javnosti jer su po depoima.

ZV.: Što biste izdvojili u području slikarstva?

□ To je svakako Raspeće s Marijom Magdalenom rad Martina Altomontea i dvije slike Paula Trogera. Drago mi je da je sad upravo u tisku moja studija u časopisu *Barockberichte* iz Salzburga, pod nazivom: „Djela bečkih umjetnika u Vojvodini“. Dobro je da više ne misle da je ovo neka umjetnička pustinja kad vide što sve imamo.

Pokretna kulturna dobra su najvredniji dio katoličke kulturne baštine, samim time izložena su propadanju i krađi. Ne postoji valjan popis i inventura onoga što i gdje postoji. S druge strane, bilo bi dobro napisati stručnu uputu svećenicima o postupanju s umjetničkom baštinom.

ZV.: Imate li uvida u nasljeđe koje se tiče kiparstva i arhitekture?

□ Usporedo proučavam arhitekturu, skulpturu i primijenjenu umjetnost Katoličke crkve u Vojvodini i valjda ću stići načiniti neku sintezu i izložbu, naravno, ako bude pomoći od „društva“.

ZV.: Što možete reći o pokretnim kulturnim dobrima?

□ Pokretna kulturna dobra su najvredniji dio katoličke kulturne baštine, samim time izložena su propadanju i

krađi. Ne postoji valjan popis i inventura onoga što i gdje postoji. Ja radim barok, ali je potrebno pokriti i ostala dva stoljeća. Volio bih da se pojavi netko od kolega za to razdoblje, klasicizam, bidermajer, eklektiku, secesiju. Ima tu puno lijepih i dragocjenih djela.

ZV.: Očito je kulturna baština bogata i vrijedna. Što bi trebalo učiniti da ona bude zaštićena sukladno pravilima struke?

□ Nažalost, nekako je raspoređeno da se prave općinski i regionalni Zavodi za zaštitu spomenika kulture, bez dovoljno osoblja i novca, i ingerencija njihova s pokrajinskim Zavodom je nedefinirana, što sve ide na štetu umjetničke baštine. Potrebno je da iz Pokrajine dođe malo više novca za reviziju ili novi popis i zaštitu umjetničkih djela. To je posao koji je na papiru već dugo u planu, ali se ne radi.

ZV.: Na koji način bi se trebala učiniti veća dostupnost umjetničkog blaga? Jesu li to biskupijski muzeji?

□ Ja već godinama to predlažem, to je europska praksa, sve što nije u liturgijskoj uporabi odlazi u biskupijske muzeje koji su prebogati i imaju veoma ak-

tivne stručnjake, prave vrhunske izložbe, kataloge, monografije, razmjenjuju te izložbe. Moramo što prije ući među njih za svoje dobro. Mislim da će uskoro biti takav muzej banatske dijeceze u Zrenjaninu, gdje ima dovoljno vrhunskih djela i potporu biskupa. Ta suradnja bila bi veoma značajna za promociju Vojvodine. Iskreno se bojim da u predstavništvu Vojvodine u Bruxellesu, koje se sada oformljuje, neće biti povjesničara umjetnosti. Upravo ta razmjena s biskupijskim muzejima bila bi prvi značajni iskorak i pozitivna priča o nama.

Potrebno je što prije oformiti biskupijske muzeje! Sve što nije u liturgijskoj uporabi odlazi u biskupijske muzeje koji su prebogati i imaju veoma aktivne stručnjake, prave vrhunske izložbe, kataloge, monografije, razmjenjuju te izložbe. Moramo što prije ući među njih za svoje dobro.

ZV.: Ima li dovoljno stručnih ljudi za bavljenje zaštitom spomeničke baštine, koje su struke najpoželjnije i gdje ih vidite?

□ Stručnih ljudi nema dovoljno, postojeći kadar nema novca za putovanja, odlazak na seminare, nabavu literature... Okolne zemlje su prije desetak godina poslale cijelu generaciju da se školuje po Europi i svijetu i oni su sad preuzeli katedre i muzeje i sjajno ih vode. Tko sada ima novca slati djecu van na studij, osim tajkuna i političara?

ZV.: Što biste preporučili i možda savjetovali crkvenom vodstvu i svećenicima kada je u pitanju zaštita tako vrijednoga naslijeđa?

□ Osim biskupijskih muzeja, zatim samostanskih, potrebno je napisati stručnu uputu svećenicima o postupanju s umjetničkom baštinom. Danas se događa da lokalni soboslikari „restauriraju“ oltarne slike, da se izbacuju barokne klupe i naročito tekstil. Najmanja briga posvećena je knjižnicama i arhivima, koje su, inače, pravo blago ne samo za proučavanje povijesti i povijesti umjetnosti. Biskupijski muzeji morali bi imati uposlene povjesničare umjetnosti, neka ih plaća država, jednog dana će se to vratiti. Stalno govorimo o Europi, a bježimo od nje.

Raznolikost i suradnja obogaćuju, i to je ljepota našega zanata

ZV.: Tema Vaše doktorske radnje je Barokno slikarstvo u Katoličkoj crkvi XVIII. stoljeća u Vojvodini, što je prva takva radnja. Kakve su Vaše spoznaje?

□ Bit će mi drago da će nakon tiskanja disertacije, pogotovo na njemačkom, taj materijal koji sam našao veoma iznenaditi kolege u Centralnoj Europi, i potaknuti razne vidove suradnje. Već sada razmjenjujem podatke s desetak kolega koji su prijatno iznenađeni, i treba uskoro očekivati dosta poziva za posudbu djela za značajne izložbe. To se može uvjetovati dolascima tih izložaba ovamo, itd. Makar ovdje u Vojvodini treba shvatiti da imamo samo jednu kulturnu baštinu iz više konfesija, raznolikost i suradnja obogaćuju, i to je ljepota našega zanata.

ZV.: Uz želju da Vaša disertacija i veliki angažman na očuvanju baštine Katoličke crkve budu na korist budućih pokoljenja, želimo Vam obilježiti Božjega blagoslova!

Homeopatija (2)

Dokument „Isus Krist donositelj vode žive – Kršćansko promišljanje o New ageu“

Piše: mr. Andrija Anišić

Dokument su objavila dva Papinska vijeća – za kulturu i za međureligijski dijalog.

Dio dokumenta pod naslovom „Zdravlje: zlatni život“ nalazi se u br. 2.2.3. U tom se dijelu dokumenta ističe da su današnje alternativne terapije „stikle golemu popularnost jer zastupaju gledanje osobe u njezinoj cjelovitosti i iscjeljenje umjesto liječenja. Holističko se zdravlje, kao što je poznato, usredotočuje na važnu ulogu duha pri fizičkom ozdravljenju“, piše dokument i dodaje: „New age promiče širok spektar praksa kao što su akupunktura, biofeedback, kiropraktika, kineziterapija, homeopatija (o kojoj je ovdje riječ), „iridologija, masaža i razne vrste ‘bodywork’ (primjerice ergonomija, Feldenkraisova metoda, refleksiologija, rofling, polaritetna terapija, liječenje dodirima itd.), meditacija i vizualizacija, nutricionističke terapije, psihičko iscjeljenje, razne vrste travarstva, kristaloterapija, metaloterapija, muzikoterapija i komoterapija, terapije vezane uz reinkarnaciju te, konačno, programi u dvanaest etapa i skupine samopomoći.“

Nije sve u suprotnosti s kršćanskom porukom

Zahvaljujući i drugim autorima koji se bave ovom važnom temom, može se istaknuti da je taj odlomak – što se teološkoga razmišljanja tiče – opisne naravi i da ne donosi sudove. Kao što i sami vidite, riječ je o jednostavnom nabranjanju različitih praksa koje pokret New age promiče i prakticira kao alternativu tradicionalnoj medicini, pa vatikanski dokument ne ulazi u raspravu jesu li te prakse u skladu s kršćanskom porukom i vjerom. Mnoge od tih praksa nisu u proturječju s našim vjerovanjem i s kršćanskim naukom niti predstavljaju opasnost za vjernike. Tako je u broj-

nim katoličkim bolnicama po svijetu, kao metoda liječenja, prihvaćena akupunktura, a među raznim biljnim lijekovima nalaze se i lijekovi sv. Hildegarde, dok se travarstvom i promicanjem liječenja biljkama bave – već stoljećima – brojne redovničke muške i ženske zajednice. Isto tako, muzikoterapija predstavlja jedno od redovitih sredstava za rehabilitaciju od hendikepa, a terapijski dodir (healing touch) podučava se na nekim tečajevima pastora zdravlja itd.

U čemu je problem?

Problem ili pitanje koje se pravo postavlja je sljedeće: koriste li se te prakse za širenje New agea? Ako je odgovor potvrđan, onda se to svakako tiče i vjere i Crkve. Nisu sve prakse na istoj razini, niti sa stajališta stvarne terapijske učinkovitosti, niti sa stajališta mogućih filozofsko-vjerskih matrica koje nisu kršćanske. Ono na što Crkva upozorava jest činjenica da za vjernika nije dovoljno tek „uočiti“ da je određeni lijek ili sredstvo, u pojedinačnom slučaju, bio koristan. Liječnici znaju da suvremena medicina, kako bi se utvrdila stvarna učinkovitost terapijskoga postupka, koristi stroge rezultate takozvanog EBM-a (Evidence

based medicine), tj. medicine utemeljene na dokazima, da tako kažemo. Stoga, bez obzira na činjenicu da određeno sredstvo ponekad i nekome „čini dobro“, mora ga se dati na strogu kontrolu učinkovitosti. Svi vjernici su slobodni „i Crkva im u tom slučaju ništa i ne predbacuje“, izabrali terapijsku metodu koja im se čini prikladnom i za koju smatraju da im može pomoći, ukoliko ta metoda ne znači izbjegavanje medicinskih metoda dokazane učinkovitosti. Zanimariti te metode značilo bi svjesno utjecati pa čak i ugrožavati vlastito zdravlje, a u nerijetkim slučajevima čak i zdravlje drugih – na primjer nagovaranjem da napuste „tradicionalnu medicinu“ i prepuste se u potpunosti alternativnim metodama liječenja, za koje nema pouzdanih dokaza učinkovitosti.

Provjeriti ima li magijskih elemenata

Što se drugoga aspekta tiče (tj. mogućih filozofsko-vjerskih matrica koje nisu kršćanske i koje s kršćanstvom doista nisu pomirljive), dovoljno je od slučaja do slučaja provjeriti i potvrditi da medicina o kojoj je riječ nema nikakvih magijskih, ezoterijskih ili praznovjernih implikacija. Važno je da nije riječ o nekom ideološkom i pseudoreligijskom stavu koji je u sukobu s izvornom kršćanskom vjerom, na čije odrednice navedeni dokument upozorava.

Iz svega se nameće i već izrečeni zaključak: Ako se katolički vjernik utječe alternativnoj medicini, onda posrijedi mora biti promišljeni, odvađnuti izbor terapije i prepuštanja u Božju volju, a ne smije biti riječ o izboru nove vjere. (Usp. *Glas Koncila*, broj 24 (1773), 15.6.2008).

Zagledani u nebo

Mjesec studeni potiče nas na dublje promišljanje o životu, njegovim stremljenjima i iščekivanjima. Otvara nas dubljim propitivanjima smisla življene svakodnevice, naših odnosa prema bližnjima, utemeljenosti naše nade i povjerenja u život vječni s Bogom. Dva sadržajna blagdana na početku ovoga mjeseca, Svi sveti i Dušni dan, odvrćaju naš pogled od svakodnevnih ovozemnih stvarnosti i usmjeruju ga prema nebu. Kao da odande čujemo poruku: život je puno obuhvatnija, sadržajnija stvarnost od one koju smo trenutno upućeni živjeti. Početak mjeseca udružuje nas s nebrojenim mnoštvom svetaca, koji su u potpunosti ostvarili svoj život. Sjećamo se i naših dragih pokojnika, napose iz obitelji, te svojim molitvama i poklonjenom pažnjom izražavamo povezanost s njima, budeći u sebi nadu ponovnog susreta. Mjesec studeni ujedno je i završetak liturgijske godine, i to nas snažno usmjeruje prema budućnosti, prema onome što kao vjernici iščekujemo, i čemu se nadamo.

Radosni susret u Tavankutu

Župnik vlč. Franjo Ivanković i vjernici Gornjeg i Donjeg Tavankuta, široko su nam otvorili srca i radosno nas primili u svoje zajedništvo. Nedjeljnim euharistijskim slavljem, 17. listopada, kojeg su predvodili odgojitelji sjemeništa, ujedinili smo se u molitvi i radosti s domaćim vjernicima, čija molitvena i materijalna podrška našoj zajednici neprocjenjivo znači. Dio naše sjemenišne zajednice slavio je misu u netom obnovljenoj kapeli sv. Ane u Gornjem Tavankutu. Bila je ovo prigoda za nas vidjeti lica naših dobročinitelja i zahvaliti im. Velika hvala župniku Franji koji nas uvijek srdačno očekuje i neumorno skrbi za bolji i kvalitetniji život u Paulinumu, kroz zauzeto skupljanje priloga. Ovom prigodom zahvaljujemo njemu i svima onima koji su nas ugostili, napose neznanim dobročiniteljima koji su odvojili od sebe da bismo i mi imali. Hvala na svemu! Radujemo se i molimo za vas, i očekujemo nove susrete!

Zahvala dobročiniteljima

„Bog ljubi vesela darovatelja“ (2 Kor 9,7). Ovom prigodom, kao zajednica odgojitelja i sjemeništaraca Klasične biskupijske gimnazije i sjemeništa Paulinum, od srca zahvaljujemo vjernicima naše Biskupije koji svojim molitvama i darovima uzdržavaju našu zajednicu i instituciju. Dragi dobročinitelji, vaše zalaganje i vaša pomoć, kolika god ona bila, od neprocjenjive je važnosti za nas. Znamo da u ovom vremenu nije jednostavno odreći se potrebnih sredstava i darovati ih

Posjet subotičkoj sinagogi

Monumentalno zdanje subotičke sinagoge krase centar našega grada i nakon dugog niza godina stanke u radovima, ponovno se obnavlja. Sjemeništarci su 24. listopada imali prigodu kročiti u nju i razgledati njezinu unutrašnjost. Zahvaljujući stručnom vodstvu i tumačenjima, obišli smo svaki kutak ove izvanredne građevine i čuli mnogo važnih i zanimljivih detalja iz židovske religije, povijesti i kulture. Nažalost, židovska općina u Subotici malobrojna je i teško da će sinagoga ponovno služiti prvenstveno kao hram molitve i čitanja Božje riječi. Ali, nadamo se da će jednoga dana biti potpuno obnovljena, na čast i ponos svih građana Subotice. Ovaj izvanredni posjet sinagogi, koji je moguć samo jednom u godini, završili smo uživajući u večernjem koncertu pod kupolom.

Posjet pravoslavnoj crkvi u Aleksandrovu

Lijepo i sunčano vrijeme koje nas prati zadnjih dana jednostavno nas mami izići iz zatvorenih prostorija i zaputiti se nekamo. Subota, 6. XI. bila je sretni spoj ugodnog vremena i naše želje za šetnjom, te smo odlučili zaputiti se pješice do

Aleksandrova, a kao cilj smo odredili posjet pravoslavnoj crkvi sv. Dimitrija, mučenika. Zadivio nas je bogato urešeni ikonostas, a naša subrača istočnog obreda detaljno su nam objasnila raspored svetaca na ikonostasu, te pojedine predmete i način slavljenja liturgije u istočnoj Crkvi. Nakon molitve i pjesme, razišli smo se i nastavili uživati u lijepom danu.

drugima, no vjerujemo riječi Isusovoj da će se mnogostruko više vratiti onima koji su imali osjećaj za bližnjega u potrebi. Vaša imena su mnogobrojna, i ne bi mogla biti obuhvaćena na ovoj stranici, no, vjerujemo i molimo se da ona budu upisana u Knjigu života. Svima koji su učinili bilo što za odgoj nas sjemeništaraca od srca zahvaljujemo, napose vjernicima i svećenicima naše Biskupije. Nastojat ćemo vam sve to uzvratiti našim radom i zalaganjem, kao i molitvama i misama u koje ćemo vas uključiti. Hvala na dobroti, neka vam Bog bude nagradom!

Katehetska nedjelja (u Somboru)

Drage katehete! U ovome broju želimo predstaviti jedan model cjelovitog obilježavanja Katehetske nedjelje. U somborskoj župi Presvetog Trojstva svake se godine – kao i u većini naših župa – obilježava početak školske i vjeronaučne godine blagoslovom djece i školskih torbi. Cijelom događaju prethodi opća priprema – djeca i mladi uče nove i uvježbavaju stare pjesme na probama, a na satu vjeronauka razgovaraju o značenju blagoslova i o molitvi – tj. o onome što oni od dragog Boga žele moliti tom prilikom. Ovaj puta su to sami napisali i nacrtali i na samoj svetoj misi donijeli pred oltar u zbilja općoj molitvi vjernika (ovaj puta – onih školske dobi!).

Vjeroučiteljica Rozmari je napravila od stiropora „pravu“ plavu-roze školsku torbu, čak je stavila i „cipzar“ – nju ćemo danas „puniti“ molitvama...

Ne, ovo nije red za pričest – zabunili ste se! To je red formiran od molitelja koji će upravo čitati svoje molitve za obitelj, zdravlje, tate i mame, „sol u glavi“, puno petica, uspjeh u nogometu i na kontrolnima iz matematike – što je komu u srcu. Znamo da Isus sve sluša i sve želi čuti i uslišati...

Svatko čita svoju molitvu napisanu i narisanu na satu u školi. One koji nisu tu (zbog bolesti, npr.) nećemo zaboraviti – neki od nas hrabriji će pročitati i molitvu pokojeg prijatelja, jer smo mi zajednica, znate...

Uključena je na ovoj „našoj“ misi i naša župna zajednica – roditelji su u prvim klupama iza stolica na kojima mi sjedimo, a svi će moliti za nas danas! Naša Monika i Kristijan sjede do nas, dočekuju i smještaju na mjesto onoga tko možda ne zna sebi naći mjesto ili je slučajno zakasnio (ima nas koji dolazimo u crkvu izdaleka!!!). Pomažu nam i oko „kačenja“ naših molitava na naš ranac...

Naš ženski zbor s vjeroučiteljicom i orguljašicom Anđelkom je krasno pjevao, a samo za Zvonik i – pozirao... Naravno, pjevali smo svi – one su predvodile...

Naravno, ništa bez somborskih tamburaša: oni su ozbiljno i pobožno svirali pjesme koje najviše volimo...

Posebno nas je obradovalo kad je naš župnik preč. Josip Pekanović sišao niz stepenice i od oltara i ambona, gdje ga slabije vidimo, došao bliže i propovijedao baš nama. Prvo nas je pozdravio i objasnio zašto će i kako blagosloviti naše školske torbe i nas. Tada je počeo interesantnu priču o jednom dječaku, jako dobrom i pobožnom, koji je cijelo djetinjstvo ministrirao u svojoj crkvi. Nastavio je ministrirati i kad je pošao u srednju školu i na fakultet, naravno – marljivo i učeći i radeći. Malo smo se iznenadili kraju priče: župnik je rekao da je on s velikim uspjehom diplomirao te da i dalje ministrira, čak je ovdje s nama! Tada ga je pozvao da siđe sa svog mjesta iza oltara – pa, to je naš Adrian! Zbilja, nismo ni pomislili – svi ga znamo, zbilja je tu na misi svake nedjelje, uvijek vedar i raspoložen, ljubazan i prema nama mlađima! Adrian je stidljivo, ali nekako i radosno i ponosno prišao župniku, koji mu je pred svima nama čestitao njegovu diplomu i sve njegove godine ministriranja! Time je propovijed završila – župnikov postupak nam je bio dokaz da Bog blagoslivlja naš trud uspjehom, osobito ako mu se utječemo molitvom i sudjelovanjem na svetoj misi...

Ovo je moja molitva! :)

Radosno smo se pridružili velikima na čašćenju u blagovaonici župe, gdje smo još malo i pričali i smijali se, pa čak i zaigrali! Do sljedećeg vjeronauka!

U iščekivanju još ovakvih ilustriranih „istinitih priča“, želimo vam sretan početak liturgijske godine!

Stožerne kreposti

Jakost (b)

Piše: o. mr. Mato Miloš, O.C.D.

Mučeništvo

U svetom Pismu i kršćanskoj teologiji grčka riječ (*martyrs*) označava *svjedoka* vjere u Isusa Krista. Mučeništvo, *svjedočenje kralju*, pripada u bit Crkve jer u njemu dolazi na vidjelo kršćanska smrt kao smrt slobodne vjere. U mučeništvu svetost Crkve, ne samo kao subjektivna, poprima svoju nužnu opipljivost, te je pokrenuta milošću Božjom i čini od nje u najuzvišenijem smislu motiv vjerodostojnosti. Kršćanska teološka tradicija od najstarijih vremena pripisuje mučeništvu istu snagu opravdanja kao i krštenju. Mučeništvo je *krštenje kralju*. Tu snagu ima mučeništvo ne samo zato što kao čin ljubavi u vjeri opravdava i prije sakramenata, već zato što i svaki čin ljubavi u vjeri to inače i čini. Snaga opravdanja mučeništva na neki način je sakramentalne vrste. Ono je pojavak milosne stvarnosti, opipljivost milosnog čina Božjega na čovjeku.

Spremnost na mučeništvo ne odnosi se samo na neke osobe i vremena progonstva, već i na krsna obećanja ili odreknuća vjere. Nema kršćanske kreposti jakosti ako ona ne uključuje i „dati svoj život za vjeru“. To je istina koja nas može zatražiti. Stoga trebamo shvatiti ozbiljnost obnove krsnih obećanja koje činimo svake godine u Uskrsnoj noći. Vjera i pripadništvo Isusu, odreknuće od đavla, spremnost da nikada ne zatajimo svoju vjeru niti činimo teškoga grijeha. Kršćanska krepost jakosti je milost, čisti Božji dar koji ispunja mirom dušu vjernika tamo gdje se osjeća strah pred gubitkom vjere. To je milost koju svakog dana trebamo ponizno moliti od Gospodina svjesni da ju ne možemo postići vlastitim silama: *Ne uvedi nas u napast*. Kada molimo molitvu Oče naš, kao da želimo reći: učini, Gospodine, da ja ne uđem u takve okolnosti u kojima bih

mogao izgubiti vjeru. Tada nastavljam: *nego izbavi nas od zla*, a najveće zlo je grijeh. Učini, Gospodine, da se ni pod koju cijenu ne odreknem Tebe, moga najvećeg dobra. Spremnost na mučeništvo je čisti Božji dar. U katoličkoj teologiji postoji krvno mučeništvo i nekrvno mučeništvo. Krvno mučeništvo je prolijevanje krvi poradi vjere u Isusa Krista. Nekrvno mučeništvo je ono koje se podnosi poradi vjere u Isusa Krista, osudom na logore smrti, rudnike smrti. Takve primjere mučeništva imamo kod sv. Maksimilijana Kolbea koji je poradi vjere osuđen na bunker gladi. Sv. Terezija Benedikta od Križa (Edith Stein) karmelićanka, osuđena na smrt poradi vjere u plinskoj komori. Naš blaženi Alojzije Stepinac, mučenik tamnice i sustavnog trovanja, poradi vjernosti rimskoj Crkvi i vjeri u Isusa Krista, te mnogi drugi.

Jakost kao potpuno i mirno predanje Bogu

Kršćanska krepost jakosti nije jednostavni oblik odvažnosti niti skupljanje duševnih i moralnih snaga za izvršenje herojskog čina. Ono je prije svega mirno predanje Bogu i njegovoj pobjedi, ono je širenje uma, srca i mira. Blago onome tko je uistinu naučio što je to kršćanska krepost jakosti. U knjizi *Izlaska* čitamo: „Tada Mojsije s Izraelcima zapjeva ovu pjesmu u slavu: *U čast Gospodinu zapjevat ću, jer se slavom proslavio! Konja s konjanikom u more je survao!*“ (Izl 15,1-2). Vrlo lijepa pjesma jednoga naroda koji je bio u velikom strahu potpuno nepripravljen suočiti se s mnoštvom egipatske vojske, naroda kojeg je Mojsije hrabrio: *Gospodin će se boriti za vas. Budite mirni!* (Izl 14,14). Narod je povjеровao Mojsiju i nakon pobjede slavi Gospodina. Kršćanska krepost jakosti je duševni mir u situacijama koje nas vode u strah.

Jakost kao izdržljivost

Kršćanska krepost jakosti se bolje izražava u izdržljivosti nego li u agresivnosti i napadu. Izdržati kada nas snađe tuga, lijenost i dosada koje nas priječe da činimo dobro. Izdržati, u svojoj svakidašnjici, tuge, melanholije, boreći se za svoje odgovornosti, posao, činiti dobro, unatoč duševnim i tjelesnim poteškoćama. Potrebno je izdržati u dobru ne samo pred vanjskim neprijateljima nego i onda kada ti neprijatelji dolaze iznutra, poput nerazumijevanja, kleveta, podmetanja itd. Potrebno je izdržati i u miru, jer je mir dar jakosti. Jakost nam je potrebna kroz sve dane života, osobito u mlitavom i bojažljivom društvu koje se plaši poteškoća, posla, učenja, bračnog života itd. To je krepost koja nam je uvijek potrebna, jer nema dobrote bez jakosti, nema pravde bez svakidašnje sposobnosti izdržljivosti. Upravo kroz svakidašnjicu se izražava kršćanska velikodušnost i sposobnost za ljubav Božju podnositi teške i nepredvidive situacije života. Stožerna krepost jakosti potrebna nam je u ovom vremenu u kojemu živimo, gdje se ne vidi izlaz iz postojećih kriza, koje zahtijevaju žrtvu, odricanje i borbu protiv postojećeg teškog stanja. Bez jakosti nema pravednosti na zemlji. Bez jakosti nitko neće moći činiti dobro i naše će društvo postati nezadovoljno i frustrirano. Naše duševno zdravlje trpi radi nedostatka jakosti. Tko je slab neka moli Boga za jakost, kako bi mogao pobijediti nezadovoljstvo i unutarne podjele. Oslonimo se na Boga odakle nam dolazi jakost i izdržljivost. Biskupsko geslo bl. Alojzija Stepinca bilo je: „U tebe se uzdam Gospodine!“ On je to pouzdanje u Boga uistinu živio, izdržao sve gorčine života, te je na koncu svoga života mogao s Psalmistom klicati: „I neću se postidjeti nikada“.

(nastavlja se)

Piše: mr. Andre Horváth

Biblijsko poimanje čovjeka

Uvod

Jedna od većih poteškoća čitanja Svetog pisma sastoji se u tome što isti pojam drugačije poima sveti pisac, a drugačije današnji čitatelj. Svaki čovjek preuzima shvaćanje svoje okoline i kao dijete svoga vremena gleda na svijet onim kategorijama koje su svojstvene tom dobu. Ovu razliku u razumijevanju susrećemo kad počnemo čitati Sveto pismo. Osnovnu razliku između piščevog i našeg poimanja ne uzrokuje samo vremenska razlika od gotovo tri tisuće godina, već se ona sastoji u tome što je u biblijskom govoru o svijetu uvijek prisutan Bog. Ovo se najbolje očituje kod poimanja čovjeka.

Čovjek pred licem Božjim

„U definiciju čovjeka nezaobilazno ulazi i sam Bog“ – rekao je jedan svetac današnjice. Ova izreka najbolje sažima i biblijsko poimanje čovjeka. U čemu se sastoji razlika između biblijskog i recimo tako općenitog shvaćanja čovjeka? Što to Biblija drugačije poima? Najveća razlika je u tome što Sveto pismo čovjeka ne promatra samog u sebi, već kao biće koje stoji pred licem Božjim, kao biće koje je u komunikaciji s Bogom.

Objava svjedoči da je čovjek stvoren na sliku Božju. Ovo ne govori samo o dostojanstvu čovjeka, već i o tome da poput Boga čovjek u odnosima prema drugima postaje čovjekom.

Grčka filozofija, koju kršćanska tradicija velikim dijelom preuzima za evangelizaciju, čovjeka promatra kao cjelinu duše i tijela, odnosno kao tijelo, dušu i duh. Ovo shvaćanje je kasnije postalo prihvaćeno i u Crkvi. Ako pobliže promotrimo biblijsko poimanje čovjeka, jedva možemo pronaći citate koji govore poput grčke filozofije, tj. da čovjeka „rastavlja“ na njegove sastavne dijelove. To ne znači da se osporava jedinstvo duše i tijela, ta podjela je tek u drugom planu. Po nauku Svetoga pisma čovjek je prvenstveno partner u dijalogu s Bogom. Dok Bog u ljubavi poziva čovjeka na dijalog i poziva ga imenom, čovjek upoznaje samoga sebe te se gleda Božjim očima. U odnosu prema Bogu tjelesno-duhovna cjelina postaje jedinstvenom, potaje osobom kojoj se Bog obraća s „ti“ i koja se u toj komu-

nikaciji potpuno predaje svome stvoritelju.

Po Svetom pismu čovjek postaje čovjekom samo u osobnom odnosu sa svojim Bogom, a bez njega nije potpun, ne može niti samoga sebe upoznati niti se izgraditi kao osoba.

Odnos prema Bogu

U čemu se sastoji ta veza ili odnos s Bogom? Za Sveto pismo obraćanje čovjeka vjernika Bogu znači dvojako držanje: čašćenje i ljubav. U Starome zavjetu to držanje odstojanja od Boga istodobno znači i predanje u ljubavi. To dvoje je uvijek povezano; strah Božji i ljubav prema Bogu idu zajedno, ili drugačije rečeno, ispovijedanje Božje svećnosti i potpuno zajedništvo s njime treba zajedno uzimati u obzir.

Životno zajedništvo čovjeka s Bogom ostvaruje se u savezu. To je takva vrsta povezanosti koja od čovjeka iziskuje vjerničko držanje. Abraham, pratar naše vjere, model je značenja vjere po Svetome pismu: njegovo pouzdanje u Boga po kojem je krenuo u nepoznato na Božji poziv i protiv „svake nade“ vjerovao je da će postati ocem mnogih naroda – to je srž vjere. Tko na ovaj način ima povjerenja u Boga, on živi pravo zajedništvo života s Bogom, jer svoj život u potpunosti predaje u Božje ruke.

Druga karakteristična crta vjerničkog stava u Novom zavjetu je „strah Božji“. Za kršćanina se pak postavlja pitanje da li postoji opravdanje za taj strah i u Novome zavjetu, kada Ivan, ljubljeni

Isusov učenik jasno govori da *straha u ljubavi nema, nego savršena ljubav izgoni strah* (1Iv 4,18). Strah Božji nije nekakav užas, nekako strašenje od Boga, već priznanje Božje moći i uzvišenosti. *Jahve nad Vojskama – on jedini neka vam svet bude, jedino se njega bojte, strah od njega neka vas prožme* (Iz 8,13). Ovo ujedno znači priznati Božju moć i veličinu i onda kad se čovjek suoči s bilo kakvom vlašću ovoga svijeta. Ne bojati se Boga znači ne poznavati ga i ne prihvaćati da je on „vatra koja izgara“. U Novome zavjetu se nešto s jedne strane radikalno mijenja, do sada nedostupni Bog dolazi i postaje jedan od nas ljudi, čini se opipljivim. Bog, međutim, ipak ostaje otajstvom i u ovoj bliskosti On je tripud sveti Bog.

Čovjek je stvoren na sliku i priliku Božju – ova rečenica ne govori samo o ljudskom dostojanstvu, već govori i o tome da se čovjek poput Boga ostvaruje kad se okrene prema drugom čovjeku. Zato milost po kojoj čovjek može stati pred Boga i stupiti u komunikaciju s njime, nije samo luksuz bez čega se može, već je to za čovjeka neophodna stvarnost. Kad ga Bog poziva svojim imenom, onda tek upoznaje samoga sebe, kada duhom i tijelom sve svoje stavi u Božje ruke, tek tada postaje „cijelim čovjekom“. Ovo okretanje prema Bogu je moguće samo po vjeri po kojoj čovjek iskazuje svoje povjerenje i s njim stupa u zajedništvo, ali i dalje ostaje na snazi strah Božji, po kojem se čovjek klanja pred vječnim otajstvom uzvišenoga Boga.

Božićna torta

Dogovarala se sa svojim mužem kakvu će tortu naručiti za Božić. Ona je htjela čokoladnu, a on je insistirao na voćnoj. Danima je okus torte bio glavna tema razgovora u kući. U jednom se trenutku atmosfera zagrijala do usijanja:

– Zar uvijek mora biti po tvom, Marina? – upitao ju je suprug vidno uzrujan.

– Po mojem, veliš? A kad je to bilo po mojem? Godinama bude kako ti želiš. Uvijek kupujemo ono što ti voliš, bor postavljamo na mjesto koje ti odrediš, sve bude onako kako ti želiš – odgovarala mu je povisujući ton.

– Nije istina. Rekao bih prije da je obratno – pokušavao je biti smiren.

– Uostalom, ne interesira me. Radi kako hoćeš. Otiđi sutra sam u slastičarnicu i naruči tortu kakvu želiš. Laka noć – izgovorila je u jednom dahu i otišla bijesna na počinak.

Sutradan, župnik je na misi zornici molio župljane za hitno djelovanje i pomoć. Jedna je brojna obitelj ostala bez ogrjeva, a dobro bi im došlo i ponešto hrane jer bliži se Božić.

– Bio sam sinoć kod njih, i ne traže ništa posebno. Oni će i bez ičega sačuvati osmijeh na licu.

Ali, stare novine, ugalj, drva, otpatke i što god imate, dobro bi im došlo za loženje. Za djecu bi bilo dobro kupiti slatkiša, znate kako je to, dolazi Božić... – nabrajao je župnik potrebe ove obitelji.

Dok su njegove riječi odzvanjale crkvom, u ponekim se klupama čuo tihi uzdah. U jednoj od njih, dvoje mladih supružnika držalo se za ruke, s lica mlade žene kapnula je suza. Suza je govorila više od riječi.

Toga Božića, na stolu brojne obitelji pored skromno okićenog bora, upaljene svijeće, domaćeg kolača i žita, stajale su dvije torte, jedna čokoladna, druga voćna. A dva su srca, negdje daleko, u tišini svojeg doma, bez torte i bora, u radosti proslavljala rođenje malenoga Kralja.

Jer ogladnjeh i dadoste mi jesti; ožednjeh i napojiste me; stranac bijah i primiste me. (Mt 25,35)

Stvarnost i legenda Gabrić ćuprije

Prešućeno postojanje Hrvata u Subotici na ploči Gabrić ćuprije

„Pozdravljajući napore koji se ulažu na planu očuvanja objekata i toponima koji su vezani uz običajno naslijeđe u gradu Subotici, kao što je Gabrić ćuprija, kao predstavnici hrvatske zajednice ne možemo ne iskazati svoje nezadovoljstvo i oštar prosvjed glede prešućivanja treće po brojnosti nacionalne zajednice u gradu – Hrvata“, stoji u priopćenju predstavnika Hrvatskog nacionalnog vijeća, Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Naime, čelnici spomenutih hrvatskih institucija reagirali su u povodu natpisa „U Subotici vekovima žive zajedno Bunjevci, Mađari i Srbi“ koji se nalazi na ploči postavljenoj uz novu Gabrić ćupriju, svečano otvorenu 23. listopada, u nazočnosti gradskih čelnika.

Predsjednik HNV-a Slaven Bačić, predsjednik DSHV-a Petar Kuntić i ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov smatraju da je na taj način opet izravno javno zaniijekano postojanje Hrvata u ovmome gradu, čiji su prinosi, kako navode, tijekom više stoljeća bili od odlučujućeg značaja za njezin razvoj.

„Prešućivanjem u javnosti Hrvata u Subotici nijeće se na simboličnom planu i njihovo postojanje te pridonosi stvaranju negativnih predodžaba o njima“, ocijenili su čelnici hrvatske manjine, koji odgovornima za ovaj čin, osim gradske vlasti, smatraju i mjerodavne stručne ustanove, prije svega Međuopćinski zavod za zaštitu spomenika kulture, koji, kako navode, ne bi smio ovakvim djelovanjem, negativnim sastavnicama u politici imenovanja spram Hrvata, vrijeđati dostojanstvo pripadnika hrvatske zajednice u gradu.

U priopćenju se također ističe da nije poštivana niti norma o obveznom trojezičnom – srpskom, mađarskom i hrvatskom – isticanju javnih natpisa u gradu Subotici, čime cijeli slučaj dobiva i dodatnu negativnu dimenziju.

Predstavnici hrvatske zajednice u Subotici izrazili su uvjerenje da se nanačeni nedostaci, u duhu načela dobrih namjera, mogu ispraviti na zadovoljstvo pripadnika svih najbrojnijih nacionalnih zajednica u gradu.

U povodu otvorenja novoizgrađene „Gabrić ćuprije“ oglasio se u ime Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ mons. dr. Andrija Kopilović. On u priopćenju ističe da je njima kao crkvenom Institutu posebno zasmatalo to što ispod natpisa „Što Bog sastavi, nek niko ne rastavi“, stoji potpis „Narodna poslovice“.

„Žao nam je što se tako olako Božja riječ pretvara u ‘narodnu poslovicu’. ‘Što, dakle, Bog združi, čovjek neka ne rastavlja’ (Evangelje po Mateju 19, 6; i Evangelje po Marku 10,9). Tako stoji u Bibliji, a kad se to pretvorilo u narodnu poslovicu, ne znamo. Mislimo da nikom ne bi smetalo da je na spomenutu ploču stavljen navedeni biblijski citat, koji je ujedno i sastavni dio obreda crkvenog vjenčanja.“

Nadalje se kaže: „Svakako je pre naglašen na drugoj ploči izraz *jer se vjeruje da ovo mesto određuje sudbinu braka*. Sami supružnici određuju svoju sudbinu svojom ljubavlju i vjernošću, a ne prenošenje mladenke preko ‘ćuprije’. I nikako nije dobro da se na toj ploči potencira samo vjernost mlade. Zar mladoženja, odnosno muž ne mora biti vjeran svojoj supruzi?! Drago nam je, ipak, da stoji natpis *Što Bog sastavi, nek niko ne rastavi*. Dobro bi bilo kad bi Bog sve brakove u našem gradu doista ‘sastavljao’, t.j. kad bi se svi mladenci našega grada vjenčali u crkvi i tražili Božji blagoslov za svoju budućnost, tada sigurno statistika o broju rastavljenih u našem gradu ne bi bila tako tragična... I još kad doista ‘niko’ ne bi rastavljao brakove! Neka se poštuje tradicija, ali neka se ne zaboravi da je Bog ljubav i da je bez Boga teško ostati vjeran. Bilo bi dobro kad bi stvarno oni

koji prijeđu Gabrić ćupriju bili sretni u braku i imali lijepu i brojnu obitelj“, navodi se u priopćenju.

koji prijeđu Gabrić ćupriju bili sretni u braku i imali lijepu i brojnu obitelj“, navodi se u priopćenju.

„Budući da naš Institut djeluje prije svega za vjernike Hrvate u našoj biskupiji, možemo sa žaljenjem primijetiti da nam je doista zasmatalo što je na javnom mjestu u našem gradu, koji se inače ponosi tolerancijom i suživotom različitih naroda i vjeroispovijesti, istaknuto kako „u Subotici vekovima zajedno žive Bunjevci, Srbi i Mađari. Hrvati su, dakle, izostavljeni. Pitamo se zašto? Izostavljanje Hrvata na spomenutoj ploči je svakako diskriminirajuće i nikako ne može biti na ponos gradu tolerancije i suživota.

Nadamo se da se spomenuti propusti još mogu otkloniti, na radost svim budućim njegovateljima običaja prelaska preko ‘Gabrić ćuprije’, kaže se na kraju priopćenja.

Vodstvo i predstavnici hrvatske manjine uspjeli su se izboriti za skidanje spomenute ploče s posvetom s Gabrić ćuprije, a gradonačelnik Saša Vučinić smatra da je napravljena jedna nenamjerna pogreška i da ona mora biti ispravljena.

Legenda o Gabrić ćupriji i običaju prenošenja mlade preko ćuprije, seže u prvu polovicu 19. stoljeća, a vezuje se za svadbeni običaj kod Bunjevaca po kojem će mlada ostati vjerna mužu ako ju on prenese preko mosta, ispod kojega se, po vjerovanjima Slavena, kriju zli duhovi. Prvi, vjerojatno drveni most, napravio je čobanin Gabrić, koji je tu napravio ovice i prenosio ljude na leđima.

IX. DANI BALINTA VUJKOVA

U znaku narodne književnosti Hrvata u Podunavlju

Ovogodišnja najveća književna manifestacija Hrvata u Vojvodini i Srbiji DANI BALINTA VUJKOVA s podnaslovom DANI HRVATSKE KNJIGE I RIJEČI, devetu godinu zaredom organizira Hrvatska čitaonica, održana je od 27. do 29. listopada. Ona se svake godine održava u mjesecu knjige u cilju očuvanja narodnog govora i stvaralaštva na hrvatskom književnom jeziku, oživljavanja književne baštine i valorizacije velikoga djela našeg najvećeg sakupljača narodne književnosti Balinta Vujkova. Tema IX. dana Balinta Vujkova bila je Narodna književnost Hrvata u Podunavlju.

Program za učenike – Narodna književnost u školi održan je 27. X. u Velikoj vijećnici Gradske kuće u kojoj je bilo oko 400 učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

U **Razgovoru o aktualnom trenutku u književnosti Hrvata u Vojvodini**, sljedećega dana, sudjelovalo je tridesetak pisaca i ljubitelja knjige. Oni su izrazili potrebu što većeg uključivanja mladih u svijet literature te je donesena odluka o pokretanju radionica kreativnog pisanja za završne razrede osnovne škole kao i za srednjoškolce. Također će se poraditi na pokretanju Književnog salona.

U **stručnom skupu** na temu „Narodna književnost Hrvata u Podunavlju“ te „Sakupljački rad Balinta Vujkova“ sudjelovali su: **dr. Sanja Vulić** iz Zagreba, **mr. Stjepan Blažetin** i konzulica R. Hrvatske u Mađarskoj **Katja Bakija** iz Pečuha u Mađarskoj, **dr. Robert Hajszan** iz Austrije, **dr. Jasna Melvinger** i **Petko Vojnić Purčar** iz Petrovaradina, **Marija Šeremešić** iz Sombora, **Zvonimir Pelajić** iz Plavne te subotički sudionici stručnoga skupa: **Tomislav Žigmanov**, **Đuro Lončar**, **Bernadica Ivanković** i **Katarina Čeliković**.

Književna nagrada za životno djelo „Balint Vujkov Dida“

Organizacijski odbor 9. dana Balinta Vujkova treću godinu za redom dodijelio je nagradu za životno djelo na području književnosti pod nazivom BALINT VUJKOV DIDA. Ovu nagradu i priznanje, koja se sastoji od umjetničke slike i novčanog iznosa, primila je izuzetna znanstvenica i jezikoslovka dr. sc. JASNA MELVINGER iz Petrovaradina.

Multimedijalna večer

Tijekom Multimedijalne večeri, održane 29. listopada u Velikoj vijećnici Gradske kuće, publici je godišnju nakladničku djelatnost na hrvatskom jeziku u Vojvodini predstavila članica Organizacijskog odbora **Željka Zelić**. Predsjednik

Hrvatskog nacionalnog vijeća **dr. Slaven Bačić** čestitao je Organizacijskom odboru na naporima koje ulaže u očuvanje književne i jezične baštine rekavši kako je HNV Dane Balinta Vujkova uvrstio u jednu od tri manifestacije od značaja za hrvatsku nacionalnu zajednicu u Srbiji.

Tijekom večeri publika je čula dvije šokačke narodne pjesme, u izvedbi **Borisa Godara** i **Bernadice Vojnić** uz pratnju Tamburaškog orkestra HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta, bunjevačke narodne pjesme otpjevala je **Marija Sekereš** uz pratnju Tamburaškog orkestra Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama“ pod ravnanjem **prof. Mire Temunović**. Publika je imala prigodu čuti staru bunjevačku narodnu pjesmu „groktalicu“ ili „groktušu“ u izvedbi

Adriane Mitreski, što je plod početog etnomuzikološkog istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata koji nastoji skupiti ove skoro zaboravljene stare pjesme. Šokačku pripovijetku govorila je gošća iz Sonte – **Ruža Siladev**, a staru narodnu pjesmu govorila je studentica **Nevena Mlinko**.

Specijalni gosti IX. dana Balinta Vujkova bilo je Hrvatsko obrtničko pjevačko i glazbeno društvo „Zrinski“ iz Osijeka koji su otpjevali splet izvornih narodnih pjesama iz Hrvatske.

Proslavljen Dan rođenja bana Josipa Jelačića

„Malo je onih koji imaju povijesni privilegij proglasiti rođendan ovakvog velikana za svoj blagdan, a još je manje onih koji u svom susjedstvu imaju nacionalnog heroja, kuću u kojoj se rodio i crkvu u kojoj je kršten“, riječi su koje su pratile svečanu akademiju održanu 16. listopada u Novom Sadu, u povodu rođendana velikog hrvatskog bana, Josipa Jelačića.

Obilježavanje ovog datuma kao jednog od četiri najznačajnija blagdana hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji počelo je misom u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu. U istoj crkvi prije 309. godina kršten je Josip Jelačić. Ban Jelačić nije bio samo vojskovođa, on je bio narodni čovjek čiji je put zalaganja i borbe u očuvanju kulturnog identiteta hrvatskog naroda bio veliki, zbog čega ga narod osobito poštuje.

U petak 15. listopada u galerijskom prostoru HKPD „Jelačić“ otvorena je izložba posvećena rođendanu bana Jelačića, autor izložbe je Branislav Marić iz Petrovaradina.

Na početku svečane akademije skupu se obratio predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **dr. Slaven Bačić** pozivajući Hrvate *da svoju nacionalnu pripadnost, svoje hrvatstvo javno očitujete, budući da su došla bolja vremena*. U programu su sudjelovali pjevački zbor HKPD-a „Jelačić“, HKPD „Ljutovo“, članovi HKPD „Tomislav“ iz Golubinaca i HUK „Lajčo Budanović“ iz Male Bosne. Čast predstaviti život i djelovanje bana Josipa Jelačića pripala je povjesničaru mr. Dominiku Demanu.

Na svečanosti su, među ostalima, bili nazočni generalna konzulica RH u Subotici **Ljerka Alajbeg**, ministar savjetnik u Veleposlanstvu RH u Beogradu **Filip Damjanović**, predsjednik DSHV-a i narodni zastupnik **Petar Kuntić**, dogradonačelnik Subotice **Pero Horvacki**, zastupnik u Skupštini APV **Duje Runje**, zamjenik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne zajednice **Mato Groznica**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** i mnogi drugi. /**A. Mukić-Mandić**/

400 brojeva „Hrvatske riječi“

Informativno-politički tjednik „Hrvatska riječ“, jedini na hrvatskom jeziku u našoj zemlji, prošloga je tjedna tiskan u svom 400. izdanju. U povodu ovoga jubileja, 15. studenog, u prostorijama HNV-a, „kući svih Hrvata u Srbiji“, kako je rekao ravnatelj NIU „Hrvatska riječ“ **Ivan Karan**, održan prigodni domjenak. Tom je prilikom istaknut značaj ovoga lista za zajednicu, kao i njegova povijest te kulturni doprinos.

List se i izgledom i koncepcijski tijekom izlaženja mijenjao, ali nikada nije zapostavljao potrebe svojih čitatelja, ističe ravnatelj Ivan Karan te dodaje da će promjena, osobito u financijskom smislu, biti i u vremenu pred nama.

Izlazak 400. broja obilježen je radno i to na dva načina: obukom dopisnika koja je održana u Stanišiću protekloga vikenda te skromnom svečanošću u HNV-u, dodao je Karan.

Prigodne riječi čestitki i potpore rekli su generalna konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici **Ljerka Alajbeg**, predsjednik HNV-a **dr. Slaven Bačić**, urednica lista **Jasminka Dulić** te predsjednica Upravnog odbora „Hrvatske riječi“ **Vesna Prčić**.

Na domjenku su osim djelatnika, vanjskih suradnika te prijatelja lista među ostalima bili nazočni i republički zastupnik **Petar Kuntić**, dopredsjednik HNV-a **Mata Matarić** te ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** sa suradnicama. /**Siniša Jurić**/

Koncert „Glasovi orgulja u ravnicima“ u Đakovu: Večer za pamćenje

Počašćeni su Slavonci u nedjelju 7. studenog nastupom mladoga umjetnika iz Subotice, **Saše Grunčića**, u đakovačkoj katedrali, koji je ljubiteljima orguljaške glazbe iznjedrio ponajbolja djela vojvođanskih Hrvata, Bunjevca Albe Vidakovića iz Subotice, Šokca Josipa Andrića iz Bukina i Srijemca Stanislava Prepreka na koncertu pod nazivom *Glasovi orgulja u ravnicima*.

Profesor **Đuro Rajković** bio je vidno uzbuđen u Đakovu. Kako i ne bi, kada je mladi umjetnik na ovom, petom po redu koncertu, bio najbolji do sada. Đuro je čestitao mladom kolegi na uspješnoj registraciji i tempu i općenito na cijelom pjevanju i fraziranju od početka do kraja. „Jednostavno, ja mu se divim i čestitam od srca!“

I za kraj riječ domaćina, kantora u katedrali sv. Petra u Đakovu **vlč. Vinka Sitarića**: „Hvala Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, hvala mladom umjetniku Grunčiću i iznimno mi je drago da je došlo do ovoga susreta. Đakovo je izazov za mnoge umjetnike, jer imamo snažne orgulje i zahvalni smo Bogu što nam je preko biskupa Strossmayera puno dao. Impresioniran sam izvedbom mladoga umjetnika i literaturom prof. Rajkovića glede Stanislava Prepreka, zaboravljena je to literatura, ali dragocjena i dokaz je koliko ja na našem području praćena europska glazbena scena. Tu nismo zaostajali, mada su nam neki zamjerali da smo bili na rubu carstva, ali uvjeren sam da se taj rub jako dobro držao“.

Slavko Žebić

Riječ po riječ

Mjesec knjige – to je bio mjesec listopad. U mjesecu knjige ima puno događaja povezanih s riječju i riječju. Hm, ovo čudno zvuči, slažete se?

Riječ povezuje i vezuje.

Bili su Dani Balinta Vujkova koji je zapisao mnogo hrvatskih – bunjevačkih i šokačkih i drugih pripovjedaka. Opet imamo novu knjigu, glumila su djeca i pokazala da su bajke i dalje vrlo zanimljive.

Smotra recitatora je pokazala da ima dobrih recitatora. I oni su dobili svoje riječi – u knjigama. Oni najbolji svakako će uživati u nagradnom izletu u Osijek gdje će gledati predstavu.

A BOŽJA RIJEČ? Čitate li, slušate li Božju riječ?

Vjerujem, znam da ćete odmah odgovoriti da Božju riječ čujete na svakoj svetoj misi. U pravu ste. Bog nam govori u Službi riječi, a govori nam i ako čitamo Bibliju.

ADVENT je vrijeme u kojem nam Bog uporno poručuje kakvi trebamo biti. Trebamo ga slušati i – POSLUŠATI. Brzo operimo uši, pripreмимо se za ZORNICE u kojima ćemo svaki dan biti bliže Bogu i rođenju njegova SINA – Isusa Krista!

I ne zaboravimo NAPRAVITI SVOJ ADVENTSKI VJENČIĆ i ADVENTSKI KALENDAR! Maštajmo i uživajmo u igri sa svijećama, grančicama i prirodnim materijalima!

Vaša Zvončica

Vrlo kvalitetni recitatori na pokrajinskoj smotri

Više od sedamdeset recitatora sudjelovalo je na IX. po redu Pokrajinskoj smotri recitatora na hrvatskom jeziku, održanoj 6. studenog u čitaonici subotičke Gradske knjižnice.

S ciljem očuvanja i njegovanja standardnog hrvatskog jezika, ali i govora Bunjevaca i Šokaca, smotra svake godine okuplja djecu osnovnih i srednjih škola, ali i one mlade do 27 godina starosti koji vole kazivati poeziju.

Djecu i nastavnike pozdravila je generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici Ljerka Alajbeg koja rado prati ovu manifestaciju rekavši kako je očuvanje i njegovanje materinskog jezika od iznimne važnosti te da je hrvatski jezik bogat, lijep i melodiozan te se njime trebamo dičiti. Smotru je pozorno pratila i konzulica savjetnica Vesna Njikoš Pečkaj.

U ime Hrvatskog nacionalnog vijeća djeci se obratio član Izvršnog odbora zadužen za obrazovanje i dogradonačelnik Grada Subotice Pero Horvacki. On im je čestitao na trudu koji ulažu u recitiranje i pohvalio one koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku te ih potaknuo da povedu i svoje prijatelje i vide kako je lijepo učiti na hrvatskom jeziku.

Povjerenstvo u sastavu: **Katarina Čović, Katarina Čeliković i Marija Šeremešić** proglasilo je najbolje u svim kategorijama. Svi su sudionici dobili na dar knjigu na hrvatskom jeziku, a oni najbolji i pohvalnicu kao i nagradni izlet u Osijek, 19. studenoga, gdje će biti gosti Dječjeg kazališta. Stručno povjerenstvo izrazilo je zadovoljstvo kvalitetom kazivanja poezije i izborom koji je bio primjeren dobi i mogućnostima recitatora.

Pobjednici u mlađoj skupini:

Anastazija Balatinca (Bački Breg), Lucija Buza (Tavankut), Mario Buza (Subotica), Aneta Firanj (Sombor), Petar Huska (Subotica), Zdenko Ivanković (Subotica), Kristina Kamenj (Svetozar Miletić), Leona Matković (Subotica), Miljana Pejak (Bački Monoštor), Katarina Piuković (Subotica), Ivana Tikvicki (Mala Bosna), Milica Vuković (Tavankut)

Pobjednici u srednjoj skupini:

Miroslava Bijelić (Vajska), Sara Dulić (Subotica), Emina Firanj (Sombor), Davorin Horvacki (Subotica), Josip Jaramazović (Subotica), Marina Mačković (Subotica), Katarina Skenderović (Subotica), Nataša Vojnić Tunić (Stari Žednik)

Pobjednici u starijoj skupini:

Gordana Cvijin (Subotica), Andrea Dulić (Subotica), Dejana Jakšić (Sombor), Lea Jevtić (Sombor), Ivan Kovač (Subotica), Ivana Rudić (Subotica), Ivan Škravan (Vajska), Bernadica Vojnić Mijatov (Subotica). /K. Č./

Program za djecu na IX. Danima Balinta Vujkova

Deveti Dani Balinta Vujkova počeli su u srijedu, 27. X. u Velikoj vijećnici Gradske kuće u kojoj je bilo oko 400 učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Oni su sa svojim nastavnicima upoznali Balinta Vujkova i narodno blago kroz dramatizaciju narodnih pripovjedaka, a svojim predstavama nastupili su učenici OŠ „Matko Vuković“ iz Subotice i učenici OŠ „Sveti Sava“ iz Subotice.

Kao i svih prethodnih godina, sve školske knjižnice dobile su novu knjigu iz opusa Balinta Vujkova. Ove godine Hrvatska čitaonica je tiskala knjigu „Tri pripovitke o zmajovima“.

Na likovni natječaj, koji je raspisao Organizacijski odbor na temu „Zmaj iz pripovitke dide mog“, stiglo je 120 crteža zmajeva koje su poslali učenici i djeca iz vrtića „Marija Petković“. Stručno povjerenstvo (Olga Šram, Ljubica Suturović i Arsen Čosić) odabralo je 14 najboljih radova, a Organizacijski odbor Dana Balinta Vujkova pripremio je lijepe nagrade. Svako dijete koje je sudjelovalo u likovnom natječaju dobilo je knjigu „Tri pripovitke o zmajovima“ a najbolji radovi predstavljeni su na izložbi u predvorju Gradske kuće. /K. Č./

Predstava učenika OŠ „Matko Vuković“ iz Subotice

„Tri pripovitke o zmajovima“ svim školskim knjižnicama

Nagrađeni na likovnom natječaju

Predstava učenika OŠ „Sveti Sava“ iz Subotice

Vjeroučenica Kristina Zima osvojila prvo mjesto na Međunarodnom violončelističkom natjecanju

Na 8. međunarodnom violončelističkom natjecanju „Antonio Janigro“ za glazbenike do 20 godina, održanom od 22. do 27. listopada 2010. u Poreču u Hrvatskoj, nastupila je Kristina Zima. Ona ima 11 godina i pripada župi Imena Marijina u Novom Sadu. Učenica je muzičke škole „Isidor Bajić“ u Novom Sadu te je na spomenutom natjecanju osvojila 1. nagradu. Violončelo svira od svoje šeste godine i do sada je osvajala samo prve nagrade na raznim natjecanjima (više od 10 nagrada). Uči u klasi prof. Judit N. Josifoske.

Dragoj Kristini čestitamo te se zajedno s njezinom obitelji, školom i župom radujemo velikom uspjehu! Neka i dalje pruža svjedočanstvo da se Gospodina može proslavljati i veličati i glazbom. /M.V./

Zagledani

Tako je lako zagledati se u čovjeka! Čak i van tvoje volje i mogućnosti kontrole – pogled sasvim samosvojno ostane prikovan na nekoj osobi: njenoj dugoj plavoj kosi, njegovim bijelim zubima i divnom osmijehu, njihovim spojenim rukama i usklađenim pokretima. Kako je veliko čudo čovjek! Već samom svojom vanjštinom osvaja. Zagledati se u neku osobu: uzeti ju za svog idola, uzljubiti kao svog životnog izabranika ili izabranicu, prijatelja, prigrliti njenu osobinu kao ideal koji želiš ostvariti u svom životu – djeluje tako logično i normalno. Ljudi su stvoreni da bi voljeli i bili voljeni, i samim tim kao da posjeduju pravo na nadu da će se njima voljenost dogoditi. Djeluje tako utješno i ohrabrujuće. I nije laž. Opasnost nastaje kada se čovjeku sve to učini lakim jer pomisli da se Ljubavi može naređivati, od nje zahtijevati, nju prekrajati i to samo u jednom smjeru i po jednim mjerilima: u skladu sa mnom i mojim željama!

Zar misliš da će ti Ljubav cvjetati ako je prvo ne usadiš u svoju svakodnevicu, da će te Ljubav ispuniti ako je ti prvo

ne daruješ? Ako ona vaganja o tome tko je koliko zaslužio da ga volimo ne bacimo u najdublji zdenac? Vjerojatnost je zaista mala. Ljubav treba zaslužiti i to tako što ćemo se učiti Ljubavi svaki dan: davati, prepoznavati nama darovanu ljubav, biti ustrajni, zahvalni i radosni! Ali raspoznati pravu Ljubav od one s tri sloja šminke koja je sve samo ne istinita vrijednost, ne potrčavati za idolima, super zvjezdicama i samo za njihovom lijepom vanjštinom, ne utrčavati u šušlave bjeline koje zasjlepljuju oči zaljubljenima, eh, to je ponekada teško. Biti trezven, razborit, zagledan u pravom smjeru i u prave vrijednosti koje se kriju unutar ljudskih ljuski kojima je dano obećanje vječnosti u Ljubavi!

Tako je lako zagledati se u čovjeka i u njemu prepoznati veličinu božanske kreacije! Lako je ukoliko znaš tko je tvoj Bog i o čemu govori. Još malo pa ćemo intenzivno krenuti na zornice, krenuti ususret malenom Bogu, svakodnevno slušati Božju riječ, pričešćivati se. Prijedlog glasi ovako: dok zagledan u ideal Mladog Sunca s visine iščekuješ susret s njime, ne zaboravi pogledati čovjeka do sebe. Pogledaj, Bog je i u njemu!

Nevena Mlinko

Timski rad / Animiranje

U organizaciji Povjerenstva za pastoral mladih Subotičke biskupije, 30. listopada je u župnoj dvorani crkve sv. Roka u Subotici održan seminar pod nazivom „Timski rad / Animiranje“. Seminar je predvodio János Sekeres uz asistenticu Višnju Randić.

Teško je u današnje vrijeme animirati mlade na bilo kakvu aktivnost. Zbog toga se skupina od dvanaestak studenata i srednjoškolaca, aktivnih kao animatora i članova odbora Tribine mladih koji dosta rade s mladima, odazvala na poziv na ovaj seminar kako bi što više saznali o zajednici, timskom radu, liderstvu, komunikaciji...

Seminar je bio koncipiran na što boljem međusobnom upoznavanju i upoznavanju svojih kvaliteta. Kroz razne igre, primjere i razgovore, mladi su mogli uvidjeti kako funkcionira jedan tim, kako se sve može postaviti lider u određenim situacijama, s kojim se tipovima i ulogama sudionika u timskom radu može raditi i na koji način, itd. Uz druženje i timski rad svatko od njih je naučio puno toga i nastojat će to primijeniti u daljem radu s mladima. Na kraju su mladi bili zadovoljni i inzistirali su da se u budućnosti nastavi s ovakvim seminarima.

J. B.

Obavijesti:

* Tribina mladih

Kada: 21. 11. 2010. s početkom u 19 sati

Mjesto: Katolički krug

Predavač: Fokolari

Tema: Život Chiare Luce

... Dođi i oduševi se!

* Misa mladih

3. 12. 2010. u crkvi sv. Roka s početkom u 20 sati

... Dođi, Krist te čeka!

* KONCERT VIS-a PROROCI

4. 12. 2010. (subota) s početkom u 20 sati u dvorani KTC-a u Subotici

Ulaz: besplatan ☺

Budimo...

Zagrljeni u duši

uz Proroke,

Apostole mira iz Zagreba,

VIS Matheus iz Bizovca

Mariju Jaramazović i Filipa Čelikovića

* Omladinska emisija na Radio Mariji

na 90,7 MhZ FM, www.radiomarija-srbije.org

i www.mariaradio.rs nedjeljom u 15 sati

... Slušaj i uključi se!

* Vjeronauk mladih u Subotici

u crkvi sv. Roka, nedjeljom u 19 sati,

slušamo i razgovaramo o liturgiji

nakon čega slijedi druženje

... Dođi, ohrabri se!

* Vjeronauk mladih u Novom Sadu

u biskupijskom Pastoralnom centru

(Strossmayerova 20, Petrovaradin),

svake srijede s početkom u 20 sati

.... Dođi i dovedi prijatelje!

Naš put

Savršenstvo nije u izvršavanju velikih stvari,
nego u točnom ispunjavanju volje Božje.
Mi moramo ići onim putem koji je Bog izabrao
u svojoj ljubavi,
pa bio on ravan ili kamenit, suh ili blatan.
Ako svakodnevne stvari činimo savršeno,
dospijevamo dalje
i postajemo sposobni za primanje većih milosti.
Pomoć pri tom je: ako svaku zadaću ispunimo
tako dobro,
kao da inače nemamo ništa drugo raditi.
Uvijek nam mora biti pred očima, da je Bog prisutan.
On nam je bliži kao Gospodin i kao Otac koji nas ljubi.

(sv. Gašpar Del Bufalo)

Ninini razgovori

– Joj, ne opet ona! – pomislila je Nina kada je ugledala svoju staru prijateljicu s kojom ne razgovara rado.

– Ne mogu sad slušati njene uvijek iste priče o krpicama na koje je potrošila gomilu novca i o po tko zna kojem novom savršenom dečku. Vidi je! Opet su joj ruke pune vreća. Ne vjerujem da je opet bila u shoppingu.

Prešla je žurnim korakom ulicu kako ju ne bi susrela, ali bilo je kasno. Ona joj je već mahala i smijala se onim umjetnim osmijehom koji je iritirao. Nije bilo druge, nego vratiti se i pozdraviti ju kako i dolikuje. Kroz glavu su joj već prolazile moguće isprike, kada je počeo razgovor kakav je i očekivala: ja, ja, ja i moje, meni, moj... I tako su trenuci umjetne ljubaznosti prošli i završili prevrtanjem očima i odmahivanjem rukom, čim je svaka nastavila svojim putem.

Kod kuće ju je čekala mama i već sa vrata joj je počela govoriti:

– Što misliš koga sam sreća? Kad ti kažem o čemu je govorila, odmah će ti biti jasno. Kad je vidiš, odmah znaš kakav te razgovor čeka, ako se to uopće može tako nazvati. Ne razumijem je. Kako može misliti da je toliko savršena, a biti tako površna. Ja o sebi nikad ne bih mogla tako govoriti. Mene ste naučili da nisam najpametnija i najbolja i najljepša ali, nažalost, ima ljudi koji misle da to jesu. Meni se samo smije dok ih slušam. A što je još gore, ona te spopadne s njenim pričama, a ne zna ni interesira li te to. I onda priča i priča i po deset minuta, a ni da pita: *Kako si?* ili *Što ima kod tebe?* A nju ništa o tebi ni ne interesira. Služiš joj samo kao slušatelj kome će ona pohvaliti *njeno veličanstvo* i komu će natarvariti na nos svoje probleme. Sad sigurno znaš na koga mislim.

Mama se samo nasmijala.

– Ne znam na koga ti misliš, ali sad sam i ja upravo imala sličan razgovor, ako se to uopće može tako nazvati.

Ana Ivković

Kada umjetnik pjeva o (besk)Raju

Postoji jedna bijela soba na kraju stvarnosti.

Nema kutova, slični nutrini lopte koju katkad sanjam.

I u tu loptu sve moje stane – i zanos, i crtež, i pjesma, i mir. Sve se drugo dalo nositi kamo sam nosila i srce, no jedno... Gdje sam to stalno gubila ljubav?

Bila je dijete moje i vjetera, i nikad nije znala stati, ostati, govoriti glasno, biti vidljiva i krotka, stasati u drvo čijih se jabuka mogu toplo najesti i zaspati.

Drvetom nije ni mogla biti kad joj korijena nije bilo. Istom onom rukom čijih je žila zidove razbijala htjela sam je iz zemlje dušine istrgnuti.

No o tomu s njom ni riječi. Ona je ja i to je uvijek znala.

No ja ne mogu biti ona. Odricanje, poricanje, nijek. Ispravnije je nego željeti smjeti priznati tko sam, ispravnije nego smjeti željeti biti ono što jesam.

I borba. Nazivanje stvari krivim imenom. I neka lažna sreća.

Sreća jer još uvijek imam svoju ruku, ugljen i glas. I toliko bijelog da se ni nebo ne čini beskrajnijim.

Zatvaram oči i vučem crtu. Tako su prekrasni obrisi čuda koje stvaram. Ne mogu dočekati otvoriti oči i početi pjevati. Evo, završeno je. Oči su nestrpljive... Samo što nisam.

Tiho se, tiho spustila noć nemira nad moje tjeme i stala istinito šaputati o nečemu što se nije željelo smjeti, a kamoli smjelo željeti.

Mojega čuda nije bilo – ugljen se raspršio u bolnu bezzvezdanu noć u kojem je glas samo udaljeni krik izgubljenih vukova. Sjedim kraj vatre; ja sam dijete kojemu govore kako učvrstiti vezice čizama i zašto je važno učvrstiti vezice čizama.

Vani sniježi. Ne smije se bos po snijegu ići, možeš se razboljeti i umrijeti.

Vani sniježi. Ne smije se razvezanih vezica po snijegu trčati, možeš pasti i umrijeti.

Vani sniježi. Ne smije se od kuće ići daleko, možeš se smrznuti i umrijeti.

Vani doista sniježi. Ne idi u snježnu noć, možeš se izgubiti i umrijeti.

No oči, zaboravili su oči – zatvorenima sam ih držala dok su mi govorili. U njihovu bijelu oblost nije ušla toplina njihova ognja, njihovo sljepilo nije me zarazilo.

Otvoreni sam se očiju razboljela od bjeline snijega, pala od radosti, smrznula se nezasitna snijegom, izgubila se u beskrajnom svjetlucah pahulja.

I sretna sam.

Našla sam ljubav.

Živim.

Sve dok imam oči otvorene u snježno nebo, ja živim. I veselo, kaotično trčim po bijeloj kugli, a razvezane vezice po njoj urezuju linije ljubavi.

Čudo.

Ne uzimaj mi očiju.

Pusti me biti dijete.

Pusti me voljeti i trajat ću vječno.

Vanja Petrak

Otac i učitelj mladeži

*Tri su čovjekova neprijatelja:
smrt (koja ga iznenadi),
vrijeme (koje mu izmiče),
sotona (koji razapinja svoje zamke)
/sv. Ivan Bosco/*

Jedna od postaja hodočašća (održanog 7.-19. 09. 2010.) bio je grad u Italiji, Torino, koji leži na rijeci Po i okružen je Alpskim masivom. To su samo neka lijepa zemljopisna obilježja, ali ono po čemu će meni Torino ostati najviše u sjećanju jest sv. Ivan don Bosco.

Don Bosco je cijeli svoj svećenički život proveo u Torinu, gdje je skrbio o napuštenoj mladeži. Godine 1859. utemeljio je salezijansku družbu s ciljem da pomogne mladima, prije svega napuštenima i najpotrebnijima. Duh takvog odgoja se može i danas osjetiti u oratoriju oko bazilike Marije Pomoćnice u Torinu. Poslije mise, koju smo slavili u kapelici sv. Franje Saleškog, razgledala sam to velebno zdanje posvećeno samo mladima. Na zgradama unutar kompleksa bile su okačene slike koje vrlo živopisno prikazuju važne trenutke Don Boscova života koji je u potpunosti bio posvećen mladima. Na licima mladih koje smo tamo susretali mogla se vidjeti radost, a i sigurnost jer su bili u Ivanovu domu, mjestu gdje su mladi uvijek bili i jesu dobrodošli. Unutar drugoga dijela oratorija zapazila sam mlade kako sjede i igraju

neku igru. Možda i nesvjenski, ti mladi su na svoj, suvremeni način vršili ono što je i sam Ivan prije više od 150 godina činio s mladima: igrao se s njima! Zanimao se za njih, posebice za one problematične, jer su za njega svi bili važni. Tako je to i danas, jer onima koji se utječu njegovu zagovoru, njihova molitva ne ostaje neuslišana. Stoga smo poslije skupa s vlč. Andrijom Kopilovićem otišli do groba sv. Ivana don Bosca gdje smo se molili i tražili zagovor čovjeka koji je u svojim *Uspomenama* rekao: *Rad s mladeži činio mi se kao jedina zadaća poradi koje sam ja uopće i bio na svijetu.* Ali on je sad na drugome svijetu, blizu Boga, stoga mu se hrabro utječimo za naše i tuđe potrebe, posebice mi mladi!

Anita Pelhe

Priprava za vječnost

Jesi li se ikada osjećao kao da si zarobljen u prostoru, izgubljen u vremenu? Bez kraja i početka, bez ikakvih natuknica ili putokaza koji bi te izveli na pravi put, koji bi ti pomogli riješiti sve svoje probleme? Jesi li ikada poželio pobjeći negdje na pusti otok, biti potpuno sam, naći svoj mir i slobodu? Vjerujem da jesi. Činjenica je da većina ljudi iskusi takav osjećaj barem jedanput u životu, pogotovo u današnjim vremenima. Razlozi za takva osjećanja mogu biti različiti, na primjer, oni koje nam nameću drugi, kao što su preopterećenost poslom, užurbanost života, nedostatak vremena, novca, mira, ljubavi... Ili su to razlozi koje sami sebi namećemo, poput želje da budemo slični našim idealima, da pratimo kakva je odjeća u trendu, kakve se cipele nose, kakav oblik frizure je „in“... Po cijele dane šećemo se od pedikera do manikera, od šminkera do frizera, od solarija do kozmetičkih prodavaonica kako bismo uređivali svoje tijelo (bez obzira je li u pitanju muško ili žensko). Naravno da briga oko svoga tijela nije loša stvar, no koliko vremena provodimo pred zrcalom duše? Koliko se brinemo za tjelesnu čistoću i ljepotu, toliko bismo trebali brinuti i za čistoću i ljepotu naše duše. Kao kršćani moramo znati i sebi stalno posvješćivati da i naša duša živi – duhovnim životom.

Približava se Advent – vrijeme obnove, vrijeme priprave za dolazak Isusa Krista. To malo dijete i ove godine ti dolazi u srce podsjećajući te da imaš komu vjerovati i da imaš nekoga tko će te zaštititi i spasiti od zla, od grijeha. Vremena su teška. Ljudi ostaju bez posla, malo se cijeni ljudski rad, a život se nalazi na niskim granama opstanka. U ovakvim vre-

menima, kada bi ljudi trebali biti bliži Bogu u molitvi i radu, često zaboravljaju na Njega. ALI TI NEMOJ! Pripravi se za dolazak Spasitelja i Otkupitelja. On je tu, svaki dan, kuca ti na vrata duše i čeka da mu otvoriš. Ovog Adventa pokušaj više pridati značaja svojoj duši, barem polovicu od vremena i pažnje koliko ćeš dati za pripremu gozbe i darova, za kičenje i spremanje stana. Odluči sada, prije nego što dođe Advent, pripravi se. Sjeti se svih onih kojima bi mogao biti potreban ti i tvoja pomoć. Sjeti se starih i malenih, siromašnih i napuštenih, bolesnih i gladnih. Sjeti se svih koji neće imati mogućnosti dočekati Boga na tako lijep način kao ti. Učini sve što je u tvojoj moći kako bi im poboljšao tu situaciju. I naravno, sjeti se Isusa, tog „mladog Sunca s visina“ koji će ti i ove zime doći u kuću da s tobom proslavi svoj rođendan. Nadam se da ćeš Ga primijetiti u svojoj blizini i da Ga nećeš zapostaviti ili zaobići pod izgovorom da si zauzet drugim poslovima. Ne zaboravi da ti Isus treba biti najvažniji. Ne samo za Božić, nego svaki dan u tvom životu. On treba biti prvi u svemu. Trebaš uvijek misliti na Njega, paziti kako da Mu ugodiš i tako sebi pripraviš svoje mjesto u nebu. Jer jednoga dana, bilo to danas ili za 50 godina, položiti ćeš svoj račun Bogu. Zato živi i radi tako da kad dođe taj dan, možeš biti ponosan na predivnu ljepotu svoje duše. To je najbolja i najefikasnija priprava za vječnost.

Marina Gabrić

Proslava 90. obljetnice Družbe Kćeri milosrđa

Višednevnim prigodnim programom Družba sestara Kćeri milosrđa svečano je obilježila 90. obljetnicu utemeljenja. U samostanskoj dvorani „Bl. Marije Propetog“ u Blatu, 1. i 2. listopada održan je simpozij na temu „Odgovor Družbe Kćeri Milosrđa Duhu Svetom tijekom vremena“. U nedjelju, 3. listopada u Domu kulture u Blatu održana je prigodna akademija pod nazivom „Sestra Propetoga“. U programu koji je izveden pred prepunom dvoranom, sudjelovali su zborovi djece i mladih „Stope“ iz Blata i bratimski pjevači. U tijeku akademije izveden je scenski prikaz autora Ante Mateljana. Bila je to prilika upoznati djetinjstvo bl. Marije Petković, poglavito njena promišljanja uoči primanja prve pričesti. Scenski prikaz obilovao je i citatima iz korespondencije biskupa Josipa Marčelića i Marije Petković. Kruna prikaza bilo je svečano oblačenje i zavjetovanje Marije i njenih pet drugarica. Sam scenski prikaz bila je prilika upoznati se sa životom ondašnjeg Blata, ali i bogatim kulturnim nasljeđem koje se njeguje do današnjih dana, poput procesije s križem i pjevanja bratimskih pjevača.

Vrhunac proslave bio je u župnoj crkvi Svih svetih u Blatu. Misno slavlje na hrvatskom jeziku predvodio je 3. listopada dekan Kardinalskog zbora kardinal Angelo Sodano. U koncelebraciji su bili apostolski administrator Dubrovačke biskupije i zadarski nadbiskup Želimir Puljić, umirovljeni splitsko-makarski nadbiskup Ante Jurić, te dvadesetak svećenika s otoka Korčule i iz grada Dubrovnika. Na misi su sudjelovale Kćeri milosrđa predvođene vrhovnom glavaricom s. Emilom Barbarić, poglavarice drugih družbi, mnoštvo redovnica, kao i predsjednica Hrvatske unije viših redovničkih poglavarica s. Ana-Maria Kustura, te hodočasnici pristigli iz raznih mjesta otoka Korčule i grada Dubrovnika.

Riječ dobrodošlice kardinalu Sodanu uputio je nadbiskup Puljić. „Na ovom misnom slavlju okupila nas je bl. Marija Propetog Isusa Petković koja je u ovoj župi ugledala svjetlo dana, a u 22. godini započela put koji će je dovesti do utemeljenja nove Družbe prije devedeset godina“, rekao je nadbiskup Puljić. Dolazak kardinala Sodana opisao je kao blagoslovljen trenutak te istaknuo kako „nismo ni svjesni veličine ove geste da nam dolazi kardinal Sodano koji je 50 godina služio petorici papa, a šezdeset godina je misnik“.

Homiliju na hrvatskom jeziku započeo je kardinal Sodano, a potom je nastavio čitati Zvonimir Seršić iz Generalnog tajništva Sinode biskupa, koji je kardinala Sodana dopratio iz Rima. U propovijedi kardinal Sodano osvrnuo se na primjer Marije Petković. Podsjetio je na dan njezine beatifikacije te istaknuo kako je papa Ivan Pavao II. želio veliku kćer kršćanske zajednice iz Blata uzdići na čast oltara baš u njezinoj hrvatskoj zemlji, uz obalu Dubrovnika, s mislima usmjerenim prema lijepom otoku gdje je blaženica rođena. Bio je predivan dan, izvana obasjan suncem, a iznutra pun radosti u našim srcima. Rađala se jedna nova zvijezda svetosti kako bi rasvijetlila naš put na početku trećeg tisućljeća kršćanstva, istaknuo je kardinal, te podsjetio na riječi Ivana Pavla II. koje je izrekao o blaženičinu iskazivanja milosrđa bližnjemu, kao i o uzoru svim hrvatskim ženama. U tom duhu kardinal Sodano uputio je poruku redovnicama koje slijede put ucrtan od Majke Marije Propetog Isusa: drage sestre, budite u svijetu

nositeljice poruke Kristove ljubavi i Njegova velikog milosrđa.

Kardinal je izrazio radost što može prenijeti pozdrav i blagoslov pape Benedikta XVI. „Prije nego što sam otputovao iz Rima, kako to činim redovito, obavijestio sam ga o ovom putovanju u Blato. Izričito me zadužio prenijeti vam njegovu posebnu blizinu i apostolski blagoslov“, rekao je kardinal, te pozvao vjernike na molitvu za brzo proglašenje blaženim pape Ivana Pavla II., te da Gospodin izlije obilje milosti na službu sadašnjeg Petrova nasljednika.

Na kraju mise riječ zahvale uputila je s. Emila Barbarić. Zahvaljujem dobrom Bogu na milosnom daru brige za čovjeka u potrebi. Milosrdni Božji poziv i odaziv okupio nas je ovih dana ovdje na slavlje obljetnice Njegove ljubavi i milosrđa, istaknula je. **(kta/ika)**

Na kraju misnog slavlja u ponedjeljak 4. listopada na svetkovinu sv. Franje i na dan kada pada 90. obljetnica utemeljenja Družbe kćeri milosrđa Trećeg samostanskog reda sv. Franje, vrhovna predstojnica Družbe s. Emila Barbarić redovnicama je uručila obnovljene konstitucije. Na tim konstitucijama kroz šest godina radila je prethodna Vrhovna uprava, a potom su usvojene na XIV. vrhovnom kapitulu održanom u ljeto 2009. godine. Ove godine, 6. veljače, konstitucije su odobrene od Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života. Barbarić je istaknula kako je duh i bit konstitucija ostao isti, jer se njih ne može mijenjati, no sam sadržaj je prilagođen, preoblikovan, pojednostavljen i osuvremenjen. U ovoj prigodi tiskane su i prve rukopisne konstitucije utemeljiteljice iz godine 1923. Budući da su vrlo čitko pisane i dobro očuvane, izdane su u presliku u zasebnom izdanju.

Prema IKI priredio Andrija Anišić

Na blagdan sv. Franje, 90. obljetnica Družbe sestara Kćeri milosrđa skromno je obilježena i u subotičkoj crkvi sv. Roka, na čijem području se nalazi i samostan sestara već punih 70 godina. Osim toga obilježavanja, o 90. obljetnici Družbe bit će riječi i prigodom proslave blagdana Krista Kralja, kada hrvatska provincija slavi svoj dan a u mjesecu prosincu o rođendanu bl. Marije Petković planiramo organizirati jednu posebnu tribinu na kojoj će uz ostalo biti predstavljena i slikovnica o bl. Mariji Petković koja će iz tiska izići ovih dana.

Promijeniti kut gledanja

Dragi čitatelji! Imam dragu prijateljicu koja i u tmuran i u sunčan dan unese bar još malo svjetla svojim dolaskom. Puna je energije, dobro raspoložena bez osobitog razloga, jednostavna i odlučna da bude zadovoljna svojim životom. Na tren bi se čovjek, gledajući je, mogao uplašiti – ako se ona jednom razočara... Ipak, čini se da je ona našla svoj „sustav“ – gledati u svemu ono pozitivno, a loše ona svakako brzo zaboravi! Kao u onoj staroj izreci: „Više buke pravi stablo dok pada nego šuma dok raste“. Mudar čovjek današnjice, u poplavi loših vijesti, mora pojačati ton (ili postaviti mikrofone) blizu šume koja raste, a znati smanjiti buku padanja jednog (ili više) stabla. Ne u cilju zatvaranja oči pred lošim stvarima, nego u isticanju dobrih, koje – ma koliko to nevjerojatno izgledalo – još uvijek pobjeđuju svojom brojnošću! Kada je u to teško druge uvjeriti, valja pribjeći šali! Tako moj muž u prodavaonici gospođama (šokiranim činjenicom da je on otac petero djece i da se raduje šestom!) na njihovo pitanje: „Pa, kako uspijevate? Teška su vremena! Šestero djece?!“ šarmantno odgovara: „Pa, mogu vam reći da jest teško sa šestero djece... Zamislite – ni kod Kineza, niti igdje u gradu ne mogu naći novčanik sa dovoljno mjesta za fotografije naše djece i moje drage supruge. To mi zbija teško pada!“ (Ivh)

obiteljske slike

Molitva „BEZ RAZLOGA“

Ugodna „sjedeljka“ s prijateljima – sa svom djecom, naravno – uz kavu i slasticu. Taman smo se zanimali u razgovor. Odjednom, malena kćer naših prijatelja koja još ne govori, ali se trudi, a svi je pratimo s pažnjom i pokušavamo razumjeti, mome suprugu pokaže da sjedne (baš je doveo dijete iz kupaoalice) na mjesto gdje je sjedio i podiže svoju ručicu na čelo. Gest slijedi riječ koju ja ne razumijem isprva, ali onda shvaćam, a njeni roditelji potvrđuju: „U ime Oca...“. Malena klima glavom i osmijehom nas pohvaljuje, pošto smo shvatili što želi reći: predlaže da molimo. Mala Ana se sjeća kako smo još prije par mjeseci pri zajedničkim susretima i to skupa sa svom djecom – molili krunicu. Nedostaje joj to. Misli da bismo mogli opet. Bilo joj je lijepo tada. Mi smo joj bili ljepši tada i nekako joj se to uklapa u naš sretan osmijeh – kao da bi nas molitva upotpunila – i nas i ovo naše društvo. U prvi mah – ma zašto bi? Nije ni siječanij za „ZLATNU KRUNICU“, svibanj ni listopad za ovu „običnu“ – pa, zašto bismo molili? Nemamo neki osobit povod, nitko nije strašno bolestan ili u velikoj nevolji, pa ne moramo samo „kruničariti“! Ipak, pošto mi je sjela u krilo, kažem joj da ćemo se pomoliti – skupa se svi križamo, izmolimo „Zdravo Marijo“ i „Slava Ocu“, uz pratnju njenih „riječi“. Izmolili smo Molitvu anđelu čuvaru i još par onih ljupkih, dječjih molitvica koje nas sjećaju na djetinjstvo i ulijevaju neku toplu sigurnost, ma koliko problema ili strahova imali i nevezano za broj prstiju koji pokazujemo ili broj bora koje skrivamo kad nas pitaju za godine...

Često se govori o potrebi obiteljske molitve, o važnosti molitve osobne i u zajednici, bilo u Crkvi, bilo u manjim, nadahnutim zajednicama. Ipak, ako je i kad je molitva hrana i potreba i kad je Bog zbilja dio svakog trena naših života, možemo li ga izostaviti u našim običnim poslijepodnevnim druženjima, malim ili velikim slavljinama, dubokim razgovorima ili tek lakim razgovorima o novostima među prijateljima, famili-

jom ili u svijetu? Ana misli da ne – ona smatra svojom dječjom pameću da je lijepo to što mi pričamo, smijemo se, gledamo jedni druge u oči i to što i njih djecu uključujemo u naše razgovore slušajući što nam žele recitirati, pjevati ili plesati, ali upravo je pokazala (a to nije prvi put!) da misli da smo malo zapostavili Nekoga koga svi volimo, štujemo i katkad čak i svjedočimo što nam On znači. Samo je njeno čisto srce u naše „katoličko društvo“ hrabro dovelo Boga među nas svojom ručicom, kojom nas je posjela i ponukala moliti...

Pomislimo li katkad sami od sebe, sjedeći s prijateljem ili prijateljima – makar s onima s kojima dijelimo Vjeru, Nadu i Ljubav – kako bi se sada lijepo bilo pomoliti za sve to o čemu smo pričali, za sve ljude koje smo spomenuli, za sve planove koje smo možda skupa napravili i odluke za život nakon povjerljivog razgovora donijeli? Jesmo li to ikad predložili? Ne samo u stilu „Molit ću za tebe!“, „Sutra ću misu prikazati za to...“ ili „Hajdemo postiti jedan dan u tjednu za našu prijateljicu – da izađe iz te strašne krize...“, što je naravno i lijepo i dobro i kršćanski. Nekad je

važno odmah, pred ljudima i cijelim svijetom, pokazati da tako vjerujemo našem Gospodinu da će nas ovoga trena, baš nas dvoje ili troje, okupljene u Njegovo Ime, uslišati nakon svega par riječi molitve za drugoga, za brata u potrebi... Možemo nakon molitve nastaviti i „obični razgovor“ – Bog je s nama.

Opet je maleno dijete pokazalo svoju veliku mudrost, opet se dokazalo kako nas – bar onom najvažnijem – može baš ono naučiti. Naravno, i naši dragi stari su nam riznica mudrosti, ali kroz djecu (i to valjda najčešće onu „najmanju“) valjda Božja mudrost najljepše izvire, kroz njih jednostavno Bog rado progovara. Mi „veliki“ ih na žalost više (i) u tome sputavamo, uvjereni u svoje moći i sposobnosti, zaboravljajući i na Isusova blaženstva i na to da je jedini lik u kojem se Bog želio pojaviti – lik Djetesca, koje opet kuca na vrata naših srca... (Ivh)

male mudrosti

Lijepa Kata

Znate li kako izgleda cvijet lijepe kate? Ne znate? Bogat je, prepun gusto združenih uzanih latica svih mogućih boja, ponajviše nijansi ružičaste i ljubičaste. Raskošan, a opet nekako nježan i ljubak.

Ima jedna Lijepa Kata. To je Katica, moja prijateljica! Ne mislim pritom na milo lice i njezinih 68 godina niti na skladno odijevanje. Na dušu njezinu mi-slim...

Upoznale smo se prije tri godine, kada smo stanovale u istoj zgradi. U međuvremenu preselila sam u nasuprotni neboder i sada me svakodnevno brižljivo motri njezin balkon, pun raznovrsnog cvijeća. Bilo je to razdoblje kada mi se izmicalo tlo pod nogama jer je prijateljstvo, do kojega toliko držim, bilo ozbiljno poljuljano. Čime? Glupostima koje nisu pripadale mojemu svijetu. Tko je kupio kakvu šnalu za kosu i na kakav način ju je zakvačio – ima li ispraznijih razloga?! U mojemu svijetu žive prijatelji, a ne konkurenti! Uz to, za nastavak nekih jalovih druženja trebalo se odreći iskrenosti, srdačnosti, imati pozu... nije išlo!

„Na slavu Božju!“ rekla sam si, kao i toliko puta ranije kada bih se razočarala i rastužila. Znala sam: zatvori li Gospodin vrata, uskoro će otvoriti prozor...

Tada je u moj život ušetala Katica, koraka teška od zadebljelih, tamnoljubičastih vena i kralješnice bolne, savijene kao srp. Brzo smo se zbližile jer oči koje iskre Božjim sjajem međusobno se prepoznaju i daruju povjerenjem. Životna priča Katičina bila je toliko dirljiva da su se potoci slijevali mojim obrazima...

Rođena je u malom selu nadomak Karlovca, u vrlo siromašnoj obitelji. U kratkom vremenskom razmaku umiru majka i otac pa petero nejake djece ostaje prepušteno samima sebi. Malo je nedostajalo da, onako slabašni i odvojeni od ljudi, umru od gladi. U zadnji tren smilovala se neka dalja rodbina. Katica je, preboljevši tešku infekciju očiju (i danas slabo vidi), u Zagreb došla kao mlada djevojka koja je započela službu kućne pomoćnice, od nemila do nedraga, a koja i danas, bez obzira na podmaklu životnu dob, traje. Sva je sreća da se zadnjih godina namjerila na jednu dragu obitelj koja joj je pomogla doći do vlastitog stana. I danas čuva njihovu djecu koja su joj velika radost jer nije se udavala i nema svoju obitelj.

Moja Lijepa Kata Božja je dušica. Ne samo zbog dnevnih Krunica i učestalih odlaženja na sv. Misu. Ponijevši teško breme života, ne pada joj na pamet podlost niti prijetvornost. O samoljublju i primitivnosti da i ne govorim. U kutu njezina oka često zatitra suosjećajna suza uz ulični prizor, radijski ili televizijski program, pročitane knjige... Uzda se ona u Gospodina koji je, osjetila je to toliko puta u životu, uvijek bio uz nju.

Naši su susreti i razgovori prava svečanost za dušu jer ni jedna od nas nije opterećena sumnjom da bi izgovorene riječi mogle biti pogrešno shvaćene, još manje zloupotrijebljene.

Jednom, s proljeća, šećući između cvjetnih nasada, umorile smo se i sjele na klupu. Kao i uvijek, imale smo svoje teme koje niti su koga blatile niti tvrdokorno osuđivale. Diveći se ljepoti patuljastih ruža i nekog nama nepoznatog krhkog raslinja, ozarena lica uzdahnula je i prostodušno rekla: „Razmišljala sam o Drugom Svijetu na koji nam je svima poći... I tamo – ne treba meni puno: eto, bila bih sretna, Gospodine, da mi dopustiš da i tamo gore prečkam malo oko cvijeća...“.

A ja sam Ti, Gospodine, u ranojutarnjoj pjesmi razdraganih kosova koja, kad se pomnije osluhne, govori o strpljivosti i vraćenom povjerenju u ljude, zahvalna što si na moju životnu stazu posadio cvjetak skroman i ubav, moju Lijepu Katu, u svoj otmjenosti svoje istančane duše! (Ivanka Brađašević)

za život:

DOBRA VIJEST NA OVU TEMU... se još traži!

Nikako nismo uspjeli za ovaj broj pronaći neku vijest „za život“ koja bi pokrila ovu donju, koja govori da je SVE dovoljan razlog za abortus! Ipak, nama je – a i vama, dragi čitatelji, sigurni smo, dovoljno ovo: POGLEDATI DJEČJE LICE... Razloga za abortus – NEMA!!!

protiv života:

ABORTUS ako im se ne sviđa spol djeteta

Švedske zdravstvene vlasti su donijele odluku po kojoj abortus za koji je razlog spol djeteta, više nije ilegalan te se ne smije zabraniti čak ako žena samo spol djeteta navede kao razlog abortusa.

Švedski list The Local izvještava kako je žena iz Eskilstuna na jugu Švedske počinila dva abortusa nakon što je saznala spol djeteta. Žena je već imala dvije kćerke, te su doktori iz bolnice Malaren izrazili svoju zabrinutost i tražili od Nacionalnog odbora za zdravlje da odredi kako postupati ubuduće kada se na njih vrši pritisak da istraže spol djeteta, bez medicinskih razloga za to. Odbor je odgovorio da se takve zahtjeve i abortuse ne može odbiti te daje nemoguće ženi iz bilo kojeg razloga zabraniti abortus do 8. tjedna trudnoće, čak ako je spol djeteta razlog za abortus.

Još o franjevcima u Somboru

Piše: *Stjepan Beretić*

Blagoslov kuća

Fra Bono Mihaljević je zapisao 6. siječnja 1780. godine da je na Bogojavljenje u Somboru bio običaj da otac gvardijan, koji je ujedno bio i upravitelj župe, služi svečanu svetu misu uz asistenciju dvojice svećenika, a poslije svete mise bi se zaputio u gradsku kuću, da je blagoslovi. Popodne i narednih dana su se patri propovjednici razmislili po gradu da blagoslove kuće ostalih građana. Po završetku blagoslova u gradu nastavili bi blagoslov kuća po salašima. Fra Bono Mihaljević je na Markovo vodio procesiju iz grada do njiva da tamo blagoslovi usjeve. U to je vrijeme fra Bono bio nedjeljni hrvatski propovjednik.

Staro somborsko proštenje

U nedjelju, 21. svibnja 1780. godine, na Blagdan presvetog Trojstva, došli su vjernici iz susjednih sela procesijama na somborsko proštenje. Fra Bono spominje procesije iz Doroslava, Krnjaje (Kljajćevo), Čonoplje, Lemeša (Svetozar Miletić), Monoštora, Sentivana (Prigrevica) i Santova (Hercegszántó u Mađarskoj). Svečanu svetu misu je služio kanonik i dekan, **Antun Bajalić**, bezdanski župnik. Poslije svete mise je bila propovijed na njemačkom, hrvatskom i mađarskom jeziku. Uz brojne goste na ručku su bili župnici iz deset susjednih seoskih župa.

Nove dužnosti za somborske franjevce

Na provincijskom kapitulatu održanom u Mohaču 31. kolovoza 1780. godine izabran je od Somborcima poznatih franjevac **fra Tádé Hegedús** za definitora, a za somborskog gvardijana i upravitelja somborske župe **fra Antun Josić**. Za njegovoga vikara je izabran **fra Filip Čevišević**, za hrvatskog propovjednika fra Bono Mihaljević. On je bio i župni kateheta i ravnatelj župnih bratovština. Za blagdanskog hrvatskog propovjednika je imenovan **fra Antun Lukić**, za njemačkoga **fra Marianus Hunger**, za mađarskog **fra Leó Újváry**. Učitelji u gramatikalnoj školi su postali: **fra Andrija Vuković**, **fra Ignacije Marković** i **fra Gellért Boda**.

Kamen temeljac za kapelu Snježne Gospe

Na brežuljku pokraj Sonćanskog puta je 11. srpnja 1780. godine položen kamen temeljac za kapelu Snježne Gospe. Antun Bajalić, kalački kanonik, dekan i bezdanski župnik postavio je kamen temeljac za kapelu Blažene Djevice Marije zvane Snježne u ime Presvetoga Trojstva Oca i Sina i Duha Svetoga. U kamen temeljac su ugrađene moći svetih mučenika Teodora i Fortunata. Fra Bono je zapisao da je kapelu dao podići „presvijetli gospodin Josip Marković, senator i bivši gradonačelnik grada Sombora“. Bilo je to u vrijeme dok je općom crkvom upravljao **papa Pio VI.** i dok je krunu carstva nosio **Josip II.** s caricom udovicom **Marijom Terezijom**, mađarskom apostolskom kraljicom. Primas mađarskoga kraljevstva je bio grof **József Batthyány**, a nadbiskup kalački **Adam** od slobodnih baruna **Patačićevih od Zajezde**, i dok je somborsku župu vodio fra Antun Josić gvardijan samostana Presvetog Trojstva i generalni propovjednik opservantske provincije Ivana Kapistrana, i dok je grof **András Hadik** bio predsjednik Ratnoga vijeća i veliki župan slavne ove Bačke županije. Njegov je namjesnik bio **Zsigmond** (Sigismund) **Lipkay**. Svečanost polaganja kamena temeljca su svojom nazočnošću uzveličali upravitelj i savjetnik Dvorskih posjeda u Bačkoj i Srijemu **Mihály Ürményi**, a snjim su bili i dvorski uglednici: gradonačelnik slobodnog kraljevskog grada Sombora, „presvijetli gospodin Bazilije Damjanović“, gradski senatori i mnogi dužnosnici iz vojnog i građanskog staleža. Nazočan je bio i gvardijan bajskog franjevačkog samostana **fra Franjo Čamin** od Požege, te generalni nedjeljni propovjednik Bono Mihaljević. On je na gradilištu narodu objavio nadbiskupovo dopuštenje za gradnju kapele i tekst povelje iz temeljnog kamena. Po završetku blagoslova i polaganja kamena čula se limena glazba s trubama i bubnjevim, a krajem se razlijegala i pucnjava iz oružja. Istoga je dana presvijetli gospodin **Josip Marković** sa svojom suprugom **Elizabetom** na svoje salašu priredio svečani objed za sve dužnosnike i svećenike franjevce, koji su bili na spomenutoj svečanosti.

Glad

Fra Bono Mihaljević piše da je 1779. i 1780. godine u cijeloj Bačkoj županiji harala teška oskudica u sijenu, pšenici, zobi, kukuruzu (fagopyrnum-turska pšenica) kao posljedica velike suše tih godina. Oskudica je bila tako velika da je ova županija, koja je svima dijelila kruh, tada bila prisiljena kupovati hranu po najvećim cijenama od onih kojima je prije prodavala hranu. Županija se za te dvije godine tako zadužila da se za osam narednih godina nije mogla riješiti dugova. Tada se ispunila ona iz Tužaljke proroka Jeremije: „Djeca vape za kruhom, a nikog da im ga pruži. Oni što se nekoć sladiše biranim jelima ginu po ulicama itd.“ (Tuž 4,4). Ako je tko od siromašnijih i imao što za jelo, bio je to kruh žalosti, koji se pripravlja od različitih stvari, a bio je sličan najcrnijoj zemlji.

Kraljičina smrt

Između ostalog, fra Bono Mihaljević je zabilježio i ovo: dne 29. studenog 1780. godine carica i kraljica Mađarske udovica Marija Terezija na rukama svoga sina Josipa II. zamijenila je oko 9 sati navečer ovaj smrtni život s besmrtnim. Ona je najmuđrije i u najvećem miru sretno upravljala Mađarskom i ostalim nasljednim zemljama. Na dan 18. prosinca navečer pročitano je u gradskoj kući okružno pismo provincijalnog poglavara **fra Josipa Jakošića** i pismo apostolskog nuncija koji je imao sjedište u Beču. Tim pismima je određeno da se za spomenutu kraljicu Mađarske Mariju Tereziju nakon pokojničkog oficija odsluži svečana misa zadušnica.

Svečana sveta misa zadušnica je odslužena u Somboru 22. prosinca 1780. godine. U crkvi je bila izložena tumba s brojnim svijećama uokolo. (Na pokojničkim misama su se u našoj biskupiji sve do Drugog vatikanskog sabora podizale tumbе, to jest svečano postolje i na njemu simboličan lijes. I postolje i lijes su bili prekriveni crnim prekrivačima. Oko tumbе su za vrijeme pokojničkih misа gorjele svijeće. Tumba se postavljala na sprovodnu misu, za misu tri dana poslije smrti, na 40 dana poslije smrti, pola godine poslije smrti i na obljetnicu smrti). Na zadušnici za kraljicu Mariju Tereziju su se okupili svi županijski, vojni i gradski dužnosnici. Svi su bili odjeveni u ruho crne boje, a na svetoj misi se okupilo veliko mnoštvo naroda. U mnoštvu je bilo i vjernika pravoslavne crkve.

Može li se vraćanje vraćanjem liječiti?

Odgovara: mons. dr. Andrija Kopilović

Oko nas su sve češće pojave krize osobnosti. Mnogi pribjegavaju liječenju te tjeskobe gatanjem, vraćanjem i magijom. Znam da je stav Crkve negativan, ali kako pomoći?

Ž. J., Tavankut

Vaše pitanje je neobično važno ali zahtijeva više prostora nego što je ova naša rubrika. U dogovoru s glavnim urednikom, na ovo pitanje ću iznimno odgovoriti u dva nastavka. Da bismo bolje razumjeli smisao vašeg pitanja i dali kako-tako kompletni odgovor, trebamo prvo protumačiti pojmove. Za pojmove se koristim Općim religijskim leksikonom. Pod *gatanjem* leksikon kaže ovako: gatanje je bjelomagijska tehnika kojom se pomoću vanjskih znakova nastoje predvidjeti budući događaji. Divinizacija (vidjeti božanski trag u toj moći) je uobičajena, ali nije utemeljena u kršćanskom vjerskom učenju. Gatalac pri tom poseže za različitim tehnikama kao što je hiromantija, astrologija, karte, kaveni talog i drugo. Rječnik upućuje na pojam magija. *Vračara* ili *vrač* je osoba koja je upućena u kulturna znanja i magijske tehnike. U arhaičnim društvima pripisuju mu se uglavnom čini crne magije. U tim društvima njegov odnos prema plemenskom svećeniku odražava odnos magije prema religiji. Nažalost, između religije u tom pojmu i magije katkada izostane razlika pa se u primitivnim narodima magijska funkcija vračara pripisuje i kulturnoj službi religioznog službenika. Ključna riječ za razumijevanje ove problematike je *magija*. To je čarobnjačko umijeće, skup postupaka i obreda koji idu za podčinjavanje prirode ljudskoj volji posredstvom okultnih moći. U arhaičkim društvima javlja se kao oblik vjerovanja isprepleten s arhaičnim religijama. U razvijenim i prosvijećenim društvima magija se smatra praznovjerenjem, ali se trajno zadržava u nekim društvenim slojevima. U magiji se razlikuju tri sastavnice: magijsko vjerovanje, magijska tehnika i obredi, te njihov posrednik (mag, vrač, gatar, šaman). Magijska vjerovanja temelje se na uvjerenju

o povezanosti kozmičkih, demonskih i okultnih sila i čovjekove duševnosti. Različitim magijskim tehnikama, precizno obavljenima, čarobnjak podliježe okultne sile svojoj volji i izvodi željeni učinak. Kad se te sile zazivaju u dobre svrhe, riječ je o bijeloj magiji, a kad se zazivaju u zle svrhe riječ je o crnoj magiji. Međutim, bitno je već sada zauzeti stav vrlo jasan: magija nikada nije dobra. Toliko iz Općeg religijskog leksikona. Bitno je uočiti da je u središtu pojam magija koji smo kako-tako shvatili.

Vratimo se sada na još jednu vrlo bitnu činjenicu koju leksikon u ovom slučaju ne spominje, a to je đavao. Papa Pio XII. je već davno ustvrdio da je najveća moć Sotone u našem vremenu što je naveo ljude te vjeruju da on ne postoji. To je najveći uspjeh zavođenja nakon istočnoga grijeha. Temelj njegove naravi je zao duh – propali anđeo. Dakle, nadzemaljsko duhovno biće – osoba – koji raspolaže i nadzemaljsku

slobodu djeluje i dobro ali i zlo. Čovjek se u svom opredjeljenju naginje po vlastitom izboru prema dobru ili zlu. Ta borba opredjeljenja i odlučivanja je vrlo lijepo opisana u – nama tako dobro poznatom – opisu prvoga grijeha u zavođenju prvoga čovjeka na neposlušnost i odbijanje vršiti volju Božju. Kada spojimo sve te elemente, imamo pred sobom začetnika zla – Sotonu i imamo pred sobom pojmove: gatanje, vraćanje, magija, kao okultne sile koje se naslanjaju ponajprije na tog Zloga. Treba biti iskren i priznati da je čovjek, kako kaže veliki francuski nobelovac A. Carel, velika nepoznanica. On je u ovome svijetu i sigurno je podčinjen mnogim još uvijek neotkrivenim silama koje mogu neki pojedinci više nego prosječni ljudi znati i otkrivati. Jednako tako ne treba zanemariti postojanost Zloga kao bića i osobe i konačno ne treba zanijekati činjenicu da je čovjek našega vremena civilizacijski opterećen praznovjerenjem, a da je radi

Imamo pred sobom začetnika zla – Sotonu i pojmove: gatanje, vraćanje, magija, kao okultne sile koje se naslanjaju ponajprije na tog Zloga.

Čovjek našega vremena civilizacijski je opterećen praznovjerenjem, a radi drugih okolnosti života u živčanom sustavu je slabijega zdravlja. Događa se da se labilnoj osobi čini prihvatljivijim praznovjerenje nego vjera i zamjenjuje logiku te vračku vračkom liječi.

skom silom i koji je do sudnjega dana napasnik i zavodnik čovjeka. Ali treba naglasiti da on nije nikakav suparnik Bogu niti je sila koja dolazi snagom božanskoga, nego je stvaranje koje je svojom vlastitom voljom postao ZLO koji, jer je moćan, ima moć zavođenja nad slabijim. Čovjek je isto stvaranje koje ima božansko porijeklo – stvaranje duše – i zemaljsko što je jedna osoba u tijelu koje je zemaljsko. Nisu dva čovjeka nego jedan. Osoba koja ima dušu i tijelo. Sada se pitamo kako je dana moć Sotoni da napastuje čovjeka? Jednostavno zato što je sloboda samoopredjeljenja božanski dar koji pripada svakoj osobi kao takvoj. Na tu

drugih okolnosti života u živčanom sustavu slabijega zdravlja. Kada sve te činjenice spojimo, onda je posve jasno da se radi više-manje o zlu nego o bolesti, jer se pokušava već slabost čovjekova „liječiti“ zlim silama. Tako se događa da se labilnoj osobi čini prihvatljivijim praznovjerenje nego vjera pa zamjenjuje logiku, te kako sam dao naslov vračku vračkom liječi. U sljedećem broju ćemo protumačiti bitnu ulogu Isusa Krista kao jedinoga Spasitelja svijeta, biblijski pojam predviđanja događaja (gatanja) i konačno milosnu ulogu sakramenata i molitve u liječenju od svih ovih slabosti od kojih pati veliki dio suvremenoga čovječanstva.

U susret događanjima

Katedrala sv. Terezije Avilske u Subotici **DUHOVNA OBNOVA U ČAST PREČISTOM SRCU MARIJINU**

od 29. studenog do 8. prosinca
Svake večeri u 17 sati krunica,
u 17.30 sveta misa, propovijed i pobožnost.
U utorak, 7. prosinca gost mons. Zlatko
Koren iz Marije Bistrice, on će blagosloviti
kip Majke Božje Bistričke.

BLAGDAN SV. CECILIJE U SUBOTICI **ponedjeljak, 22. studenog** **u crkvi sv. Roka u Subotici** **u 17,30 sati**

svečana proslava
blagdana sv. Cecilije, zaštitnice pjevača i
crkvenoga pjevanja.
Nastupaju župni zborovi župa sv. Roka,
Marije Majke Crkve i Collegium musicum
catholicum iz Subotice te
zbor župe sv. Marka iz Starog Žednika
uz pratnju Subotičkog tamburaškog orke-
stra pod umjetničkim rukovođenjem Sti-
pana Jaramazovića.
Tom prigodom obilježiti ćemo i 114. obljet-
nicu crkve sv. Roka.

KONCERT

„Impresije iz zavičaja – izbor iz glazbenog
opusa Josipa Andrića“
petak, 3. XII. 2010. s početkom u 19 sati
u Velikoj vijećnici Gradske kuće
u Subotici.

KONCERT VIS-a PROROCI

4. 12. 2010. (subota) s početkom u 20 sati
u dvorani KTC-a u Subotici
Ulaz: besplatan

Budimo...

Zagrljeni u duši

uz Proroke, Apostole mira iz Zagreba, VIS
Matheus iz Bizovca
Mariju Jaramazović i Filipa Čelikovića

HRVATSKO DRUŠTVO ZA POMOĆ UČENICIMA „BELA GABRIĆ“ SUBOTICA raspisuje

NATJEČAJ U ŠKOLSKOJ 2010./11. GODINI

ZA JEDNOKRATNU POMOĆ UČENICIMA
(SREDNJOŠKOLCIMA) I STUDENTIMA,
PRIPADNICIMA HRVATSKE ZAJEDNICE
KOJI SE ŠKOLUJU U SRBIJI
ISKLUČIVO IZ SUBOTIČKE OPĆINE

Uvjet: da su redoviti učenici (srednje škole)
ili studenti

Potrebna dokumentacija:

1. POPUNJENA PRIJAVNICA (formular) *
2. SVJEDODŽBA o prethodno završenom
razredu srednje škole ili godine studija
(original se donosi na uvid s jednom foto-
kopijom ili poslati ovjerenu fotokopiju ako
se šalje poštom)
3. POTVRDA o upisu u tekući razred ili go-
dinu studija
4. DOKAZ o pripadnosti hrvatskoj zajednici
5. PREPORUKA ili POTVRDA o angažirano-
sti u hrvatskoj zajednici

Podaci se daju pod punom materijalnom i
moralnom odgovornošću, a u slučaju kri-
votvorenja pomoć će se uskratiti.

**Natječaj je otvoren do 12. XII. 2010. a
obavijest o rezultatu bit će objavljena tele-
fonski prijavljenim kandidatima.**

* Dokumenti bez prijavnice neće biti uva-
ženi, a ona se može dobiti (i popuniti) na
adresi Društva u Spomen-kući prof. Ga-
brića ili na www.zkvh.org.rs/natjecaji
Ured će raditi četvrtkom od 16 do 19 sati
i petkom od 11 do 14 sati.

Molbu s potrebnom dokumentacijom po-
slati poštom na adresu:
Hrvatsko društvo za pomoć učenicima
„Bela Gabrić“, Ulica Bele Gabrića 21,
24000 Subotica ili **osobno.**

Hrvatska Čitaonica

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

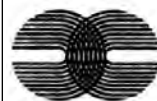
Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hivivo@tothfalu.co.rs

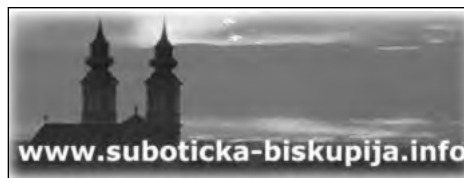
Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Slušajte
Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Subotica.info

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
Vedran Jegić, fotograf

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
dr. Andrija Kopilović, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer,
s. Blaženka Rudić, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- direktnom dostavom na župe: **1450 din**
- poštom:

1700 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Mirko Štefković,
Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, s nazna-
kom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na
ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojode
12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozem-
stva mogu poslati na biskupijski račun s nazna-
kom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Rimokatolička vjerska zajednica - Biskupski
ordinarijat, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subo-
tica, Serbia.

Toth optika

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

CRKVO SLIKAR
DEKORATIVNI MOLERAJ

AMBROŠIĆ IVAN

Telefon: 025 25 658
Mobilni: 064 26 444 58

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE

I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

27 GODINA ISKUSTVA
40 IZOLOVANIH CRKVI
- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTIČA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarijasrbije.org

Kontakt:
SUBOTIČA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

Dacia porodica na okupu!
Koji je Vaš izbor?

Dacia Logan
već od **6.990 €**

Dacia Logan MCV
već od **8.200 €**

Dacia Logan Van
već od **6.900 €**
bez pdv-a

Dacia Logan Pick Up
već od **7.300 €**
bez pdv-a

Dacia Sandero
već od **6.990 €**

3 GODINE GARANCIJE ili 100.000 km*

www.dacia.rs | Think big

AUTO CAR VIDAKOVIĆ, SUBOTICA
Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- Karadorđev put 2, SUBOTICA
- Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU
www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

WiFi **Najpovoljniji Internet paket**

5GB mjesečno!

999 dinara

2048kbps simetrična brzina (i kod upload-a!)

- Bespriječna i brza komunikacija sa videom i glasom ako koristite Skype, MSN Live, Yahoo Messenger ili neki drugi popularni IM klijent
- Lako i brzo postavljanje fotografija i videa na Vaš Facebook, Flickr, Picassa... nalog
- Više nego dovoljno megabajta za svakodnevno posjećivanje vaših omiljenih web stranica
- Velika brzina kod slanja e-maila

Subotica, Karadorđev put 2, 024 / 555-765, www.tiponet.rs

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san[®]
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

bane
SUBOTICA

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

POLIKLINIKA

SENTE

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024/520-698

U našoj Poliklinici možete obaviti
sljedeće specijalističke preglede:

pregled madeža – dermoskopiju
dugotrajno uklanjanje dlaka – epilaciju
fotopomlađivanje kože
liječenje akni i kozmetičke tretmane aknozne kože
kemijski piling
uklanjanje bradavica, mekih fibroma
i drugih kožnih promjena tekućim dušikom,
eketrokirurški, ugljikodiodsidnim laserom
ispitivanje sluha
Ultrazvučni pregled: vrata, štitnjače, dojke, gornjeg i donjeg
abdomena, testisa, kukova kod djece
Kolor depler krvnih žila vrata
Dvadesetčetverosatni holter srca i krvnog tlaka
Alergo test
Liječenje bolnih stanja mekim laserom
Liječenje bola intramuskularnom stimulacijom
i drugih stanja tradicionalnom kineskom akupunkturom

Svi pregledi se zakazuju telefonom: 024/ 520 - 698
Zahvaljujemo Vam na ukazanom povjerenju!

Dermatovenerolog
Otorinolaringolog
Neurolog
Ginekolog
Pedijatar
Ortoped
Urolog
Kardiolog
Gastroenterolog
Endokrinolog
Reumatolog
Specijalist za
ultrazvuk
Akupunkturolog
Dječji neurolog
Dječji nefrolog
Psiholog

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZRG

ZAVRŠNI RADOVI GRADEVINE

24000 Subotica, Imotska 31, tel/fax: 024/562-712, mob: 064/240-43-95
e-mail: zrg.sasa@yahoo.com, www.poslovnabaza.com/zrg

*Mile svoje pjesme male
spletene u vijenac bajni,
na krilo ti, mili Rode,
mećem kao spomen trajni!*

Aleksa Kokić (1913-1940)